

2026

**Raport o stanie sektora
małych i średnich
przedsiębiorstw w Polsce**

Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce (2026)

Redakcja:

Anna Tarnawa

Anna Skowrońska

Autorzy Raportu:

Robert Zakrzewski – rozdziały: 1, 4

Anna Tarnawa – rozdział 1

Joanna Orłowska – rozdział 1

Melania Nieć – rozdziały: 1, 2, 3

Anna Skowrońska – rozdział 1

Paweł Chaber – rozdział 5

Paulina Zadura – rozdział 6

ISBN 978-83-7633-506-3

Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Warszawa 2026

Spis treści

Spis treści.....	2
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ – kluczowe wskaźniki.....	4
Polska.....	4
Polska – Unia Europejska (UE-27).....	9
1.1. Stan przedsiębiorstw w Polsce	11
1.2. Udział MSP w wytwarzaniu PKB	17
1.3. Tworzenie miejsc pracy	19
1.4. Inwestycje przedsiębiorstw	24
1.5. Wyniki przedsiębiorstw	29
1.6. Internacjonalizacja przedsiębiorstw	34
Rozdział 2. Ranking małej i średniej przedsiębiorczości w układzie wojewódzkim.	
Wskaźnik syntetyczny	40
2.1. Liderzy rankingu.....	41
2.2. Porównanie województw pod względem najważniejszych wskaźników przedsiębiorczości.....	43
Rozdział 3. Innowacyjność przedsiębiorstw	47
Rozdział 4. Statystyczny obraz polskich mikroprzedsiębiorstw	68
Rozdział 5. Wykorzystanie ICT w polskich przedsiębiorstwach	78
Rozdział 6. Prośrodowiskowa aktywność przedsiębiorstw w Polsce.....	90
6.1. Polska na tle UE	91
6.2. Znaczenie ekoinnowacji dla przedsiębiorstw innowacyjnych w Polsce	91
6.3. Wpływ regulacji (w tym środowiskowych) na działalność innowacyjną	95

Szanowni Państwo,

wszelkie działania Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) są realizowane ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb sektora MSP, zgodnie z zasadą „Think Small First” – „MSP przede wszystkim”¹.

Z myślą o mikro, małych i średnich przedsiębiorcach Agencja przeprowadza liczne konkursy i programy, w których MSP mogą uzyskać dofinansowanie² na wdrażanie innowacji, rozwój eksportu i inne formy internacjonalizacji, transformację cyfrową i technologiczną czy projekty wzornicze. PARP zapewnia firmom doradztwo i pomoc ekspercką: konsultacje dotyczące programów pomocowych, dyżury ekspertów, webinary i podcasty o innowacjach, finansowaniu i prowadzeniu biznesu. Umożliwia także pogłębianie wiedzy³.

Polskie firmy i ich potrzeby, szczególnie kompetencyjne⁴, są także przedmiotem badań i analiz Agencji⁵. Jednym z projektów realizowanych przez PARP niemal od 30 lat jest Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce – publikacja zaliczana do podstawowych źródeł informacji o kondycji polskich firm. Co ważne, źródłem rzetelnym, opartym o najbardziej aktualne dane Głównego Urzędu Statystycznego, ogólnodostępne i zakupione na potrzeby przygotowania Raportu.

Zebranie i analiza tak obszernego materiału to czasochłonny proces. Tegoroczne wydanie Raportu, które oddajemy w Państwa ręce, odnosi się głównie (choć nie tylko) do sytuacji z 2024 r., ale kompletność i porównywalność informacji – opracowanie ukazuje się od 1997 r. – daje możliwość śledzenia zmian historycznie i obserwowania trendów. Takie retrospektywne spojrzenie pozwala m.in. diagnozować problemy oraz tworzyć i efektywnie wdrażać polityki zakresie przedsiębiorczości czy innowacyjności, w czym PARP również bierze aktywny udział.

Zapraszamy Państwa do lektury Raportu, w nadziei, że okaże się przydatny zarówno jako źródło wiedzy, jak i materiał do dalszych analiz i konstruktywnych wniosków.

Zespół badawczy

¹ <https://www.parp.gov.pl/component/parpabout/>

² [Aktualna oferta na stronie parp.gov.pl](#)

³ Patrz: projekt edukacyjny Akademia PARP.

⁴ Patrz unikalny w skali europejskiej projekt badawczy [Bilans Kapitału Ludzkiego](#).

⁵ Patrz: <https://www.parp.gov.pl/badania#badania>.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ – kluczowe wskaźniki

Polska⁶

Wskaźnik	Liczba i struktura przedsiębiorstw
Liczba przedsiębiorstw	2 374 497 (+2,9% r/r) – ogółem 2 307 838 (+3,0%) – mikro 48 429 (-0,7%) – małe 14 359 (-0,3%) – średnie 3 871 (+0,8%) – duże
Struktura przedsiębiorstw wg liczby pracujących	99,8% – MSP 97,2% – mikro 2,0% – małe 0,6% – średnie 0,2% – duże
Struktura branżowa MSP	58,5% – działalność usługowa 17,9% – działalność handlowa 14,9% – działalność budowlana 8,7% – działalność przemysłowa
Struktura MSP wg formy prawnej	86,6% – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (99,1% z nich to mikroprzedsiębiorstwa) 13,4% – osoby prawne i jednostki niemające tej osobowości
Wskaźnik	Udział w PKB*
Udział przedsiębiorstw w PKB (dane za 2023 r.)	74,8% (+0,7 p.p. r/r) – udział przedsiębiorstw ogółem 47,2% (+0,6 p.p.) – MSP 28,5% (+0,6 p.p.) – mikro 8,4% (+0,1 p.p.) – małe 10,3% (-0,1 p.p.) – średnie 27,6% (+0,1 p.p.) – duże

⁶ Powyższe dane, o ile nie zaznaczono inaczej, dotyczą 2024 r. i przygotowano je na podstawie publikacji:

- Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r., GUS, 2025 i wydań poprzednich;
- Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2025 r., GUS, 2025 i wydań poprzednich.

* Na podstawie danych opracowanych przez GUS na potrzeby niniejszego Raportu. Ze względu na tajemnicę statystyczną i udostępnienie danych łącznych dla podmiotów mikro i małych, wartości dla tych grup zostały oszacowane. Dane obejmują przedsiębiorstwa należące do sekcji A-T PKD 2007.

Wskaźnik	Rynek pracy
Pracujący	<p>10,31 mln (+0,4% r/r) – w przedsiębiorstwach 6,94 mln – w MSP (67,3% ogółu) 4,39 mln (+1,3%) – mikro 1,01 mln (-1,0%) – małe 1,53 mln (-0,5%) – średnie 3,36 mln (+0,1%) – duże 4,3 – przeciętna liczba pracujących na 1 podmiot (4,4 w 2023 r.)</p>
Zatrudnieni (przeciętne zatrudnienie)	<p>7,1 mln (-7,69 tys. r/r) – w przedsiębiorstwach 3,90 mln (-0,1 p.p.) – w MSP (54,9% ogółu) 3,0 – przeciętna liczba zatrudnionych na 1 podmiot (3,1 w 2023 r.)</p>
Wynagrodzenia (miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego)	<p>8 414 zł (+10,6% r/r) – w przedsiębiorstwach 5 281 zł (+9,4%) – mikro 8 184 zł (+12,8%) – małe 9 085 zł (+11,7%) – średnie 9 644 zł (+9,8% r/r) – duże</p>
Wskaźnik	Wyniki finansowe
Produkcja, wartość dodana, przychody i koszty	<p>Ogół przedsiębiorstw Produkcja – 6 158,0 mld zł (+ 0,5% r/r) Wartość dodana – 2 176,0 mld zł (+ 6,9%) Przychody – 8 144,2 mld zł (-0,4%) Koszty – 7 505,3 mld zł (-0,1%)</p> <p>Przeciętna firma Produkcja – 2,6 mln zł (-2,2% r/r) Wartość dodana – 0,9 mln zł (+3,8%) Przychody – 3,4 mln zł (-3,2%) Koszty – 3,2 mln zł (-2,9%)</p> <p>Przeciętna firma MSP Produkcja – 1,5 mln zł (bz. r/r) Wartość dodana – 0,5 mln zł (+3,5%) Przychody – 1,9 mln zł (-1,2%) Koszty – 1,6 mln zł (-1,1%)</p>

Wskaźnik	Inwestycje
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe	<p>307,4 mld zł (-5% r/r) – nakłady przedsiębiorstw, w tym: 279,3 mld zł – nakłady inwestycyjne 28,1 mld zł – zakup używanych środków trwałych 133,8 mld zł (+1,5%) – nakłady MSP Nakłady na jedno przedsiębiorstwo: 129,5 tys. zł (+7%) – ogółem 56,5 tys. zł (-1%) – MSP 21,5 tys. zł (+2%) – mikro 572,6 tys. zł (+3%) – małe 3,9 mln zł (-2%) – średnie 44,8 mln zł (-10%) – duże</p>
Źródła finansowania przedsiębiorstw (bez mikrofirm*, dane za 2023 r.)	<p>69,2% – środki własne 4,8% – środki budżetowe 9,0% – kredyty i pożyczki krajowe 5,1% – leasing finansowy 6,3% – środki bezpośrednio z zagranicy (razem) 0,9% – środki bezpośrednio z zagranicy – kredyty bankowe 3,1% – inne źródła (razem) 2,4% – nakłady niesfinansowane</p>
Wskaźnik	Eksport/Import
Eksport	<p>1,95 bln zł (2025) – eksport towarów i usług, 1,91 bln zł (2024), 1,98 bln zł (2023) 107,2 tys. (-0,4%) - liczba eksporterów towarów 18,4 tys. (bz. r/r) – liczba eksporterów usług 4,5% (-0,4 p.p.) – odsetek eksporterów towarów 0,8% (bz r/r) – odsetek eksporterów usług</p>
Import	<p>1,83 bln zł (2025) – import towarów i usług, 1,76 bln zł (2024), 1,78 bln zł (2023) 264,5 tys. (+10%) – liczba importerów towarów 26,8 tys. (bz. r/r) – liczba importerów usług 11,1% (+0,7 p.p.) – odsetek importerów towarów 1,13% (-0,03 p.p.) – odsetek importerów usług</p>

Wskaźnik	Innowacyjność
Przedsiębiorstwa aktywne innowacyjnie (w latach 2022-2024)	36,5% – przedsiębiorstw przemysłowych (36,1% w latach 2020-2022) 28,9% – przedsiębiorstw usługowych (34,2% w latach 2020-2022)
Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw w 2024 r.	24,1 mld zł – przedsiębiorstwa przemysłowe (26,0 mld zł w 2022, 19,04 mld zł w 2021; 20,4 mld zł w 2020; 23,2 mld zł w 2019) 33,4 mld zł – przedsiębiorstwa usługowe (29,7 mld zł – w 2022; 22,35 mld zł w 2021; 18,4 mld w 2020; 15,4 mld zł w 2019)
Udział przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przedsiębiorstwach w 2024 r. (wg skali innowacyjności)	W przedsiębiorstwach przemysłowych: 2,5% – nowych dla rynku 3,3% – nowych dla firmy W przedsiębiorstwach usługowych: 1,7% – nowych dla rynku 2,9% – nowych dla firm
Wskaźnik	Działalność B+R
Podmioty zaangażowane w działalność B+R	7272 (-3,7% r/r) – ogółem, w tym 6667 (-4,2%) – przedsiębiorstwa
Nakłady na działalność badawczo-rozwojową	51,5 mld zł (-3,1% r/r) – ogółem (GERD) w tym: 32,634,3 mld zł (-5,0%) – sektor przedsiębiorstw (BERD) 17,7 mld zł (-0,5%) – sektor szkolnictwa wyższego 1,1 mld zł (+11,9%) – sektor rządowy (GOVERD) 98,2 mln zł (-13,7%) - sektor prywatnych inwestycji niekomercyjnych (PNPERD)
Nakłady na B+R w relacji do PKB	1,41% (-0,15 p.p. r/r) – ogółem 0,89% (-0,11 p.p.) – w przedsiębiorstwach

Wskaźnik	ICT
Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu według klas wielkości <i>(dane za 2025 r.)</i>	98,6% (-0,1 p.p. r/r) – ogółem 98,4% (-0,1 p.p.) – małe 99,7% (bz.) – średnie 100% (bz.) – duże
Przedsiębiorstwa posiadające własną stronę internetową <i>(dane za 2025 r.)</i>	67,5% (+0,2 p.p. r/r) – ogółem 63,4% (+1 p.p.) – małe 84,4% (-3 p.p.) – średnie 92,7% (-0,7 p.p.) – duże
Przedsiębiorstwa wykorzystujące media społecznościowe <i>(dane za 2025 r.)</i>	47,8% (+0,2 p.p.) – ogółem 43,4 % (-0,3 p.p.) – małe 63,7% (+3 p.p.) – średnie 83,2% (+2,1 p.p.) – duże
Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej <i>(dane za 2025 r.)</i>	55,3% (-0,4 p.p. r/r) – ogółem 50,8% (-0,2 p.p.) – małe 73,0% (-0,2 p.p.) – średnie 86,1% (-2,3 p.p.) – duże
Przedsiębiorstwa wykorzystujące technologie AI <i>(dane za 2025 r.)</i>	8,7% (+2,8 p.p. r/r) – ogółem 6,1% (+2,1 p.p.) – małe 15,6% (+5,2 p.p.) – średnie 42,0% (+9 p.p.) – duże
Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe <i>(dane za 2024 r.)</i>	18,3% (+0,5 p.p. r/r) – ogółem 16,3% (+0,4 p.p.) – małe 23,2% (+0,9 p.p.) – średnie 43,4%(+0,7 p.p.) – duże
Przedsiębiorstwa wykorzystujące otwarte dane publiczne <i>(dane za 2024 r.)</i>	17,4% (-2,1 p.p. r/r) – ogółem 13,9% (-2,5 p.p.) – małe 27,7% (-1,2 p.p.) – średnie 56,6% (+2,9 p.p.) – duże

Polska – Unia Europejska (UE-27)⁷

Liczba i struktura przedsiębiorstw ⁸	Polska	UE-27
Liczba przedsiębiorstw	2 820 441	33 462 377⁹
mikro	96,02%	94,40%
małe	3,30%	4,69%
średnie	0,55%	0,75%
duże	0,13%	0,16%
Liczba pracujących w przedsiębiorstwach	11 525 230	164 201 284
mikro	37,66%	30,10%
małe	15,61%	18,38%
średnie	13,86%	15,18%
duże	32,87%	36,35%
Liczba pracujących na 1 firmę	4,1	4,9
Wartość dodana, obroty, B+R i innowacje	Polska	UE-27
Wartość dodana przedsiębiorstw niefinansowych, mld EUR	426,4	9 052,7
mikro	22,2%	20,1%
małe	14,3%	16,6%
średnie	16,0%	16,9%
duże	47,5%	46,4%
Wartość dodana na 1 firmę, tys. EUR	190,7	345,8
Obroty netto ogółem, mln EUR	1 977 737,6	38 665 025,9
na 1 firmę, tys. EUR	701,2	1 155,5
BERD nakłady przedsiębiorstw na B+R, mln EUR	7 567,6	268 214,6
% PKB	0,89 ¹⁰	1,49 ¹¹
na mieszkańca, EUR	206,6	597,0 ¹²

⁷ Dane dotyczą 2024 r. o ile nie wskazano inaczej.

⁸Dane nt. liczby przedsiębiorstw i pracujących oraz obroty dotyczą podmiotów prowadzących działalność we wszystkich branżach (poza rolnictwem, administracją publiczną, sektorem obronnym, obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi). Oznacza to, że nie są one porównywalne do danych przedstawionych w ww. tabeli Polska, które w większości odnoszą się do przedsiębiorstw niefinansowych.

⁹ Polska jest 5-ta w UE z najwyższą liczbą przedsiębiorstw po: Francji 5,1 mln, Włoszech 4,5 mln, Hiszpanii 3,5 mln, Niemczech 3,3 mln, ale 16-ta kiedy odniesiemy liczbę przedsiębiorstw do liczby mieszkańców (77 firm na 1000 mieszkańców wobec 75 średnio w UE, w 2023 r. wynik dla Polski to 75). Podobny wynik do Polski ma niewielka Belgia (76), czy znacznie bardziej zaludnione Włochy (77) i Francja (75). Ranking UE otwierają Portugalia 138 i Holandia 135, zamykają - Niemcy 39 i Rumunia 54.

¹⁰ 1% w 2023 r., 0,95% w 2022 r., obecnie poziom z 2021 r.

¹¹ Najwyższy udział BERD w PKB i jednocześnie większy niż 2%: Szwecja 2,6%, Belgia 2,4%, Austria 2,3%, Finlandia 2,2% i Niemcy 2,1%; najniższy – Cypr i Rumunia po 0,29%, Łotwa 0,33%.

¹² Najwyższe wskaźniki BERD/per capita w UE – Szwecja 1.381 EUR, Belgia 1.276 EUR, Dania 1.241 EUR; najniższe – Rumunia 55 EUR, Łotwa 73 EUR i Bułgaria 81 EUR.

Aktywne innowacyjnie¹³ przedsiębiorstwa ogółem (%)	34,6	51,4 ¹⁴
małe	28,7	47,2 ¹⁵
średnie	49,6	64,1 ¹⁶
duże (dane za 2022 r.)	71,2	78,3 ¹⁷
ICT	Polska	UE-27
Udział sektora ICT w PKB (%) (dane za 2023 r.)	4,0	5,2 ¹⁸
Udział pracujących w sektorze ICT w ogóle pracujących (%) (dane za 2023 r.)	3,4	3,4 ¹⁹
Intensywność cyfrowa DII przedsiębiorstw z najwyższym poziomem	6,3 ²⁰	10,1 ²¹
z najniższym poziomem	39,8	27,9 ²²
(% przedsiębiorstw niefinansowych 10+) (dane za 2025 r.)		
Prowadzenie analiz²³ z wykorzystaniem Big Data		
(% przedsiębiorstw niefinansowych 10+) (dane za 2020 r.)	8,5	14,2 ²⁴
E-commerce – przedsiębiorstwa ze sprzedażą on-line (min. 1% obrotu) (% przedsiębiorstw niefinansowych 10+)	14,6	20,3 ²⁵
Internet Rzeczy – wykorzystanie		
(% przedsiębiorstw niefinansowych 10+) (dane za 2021 r.)	18,7	28,7 ²⁶
AI – korzystanie z min. 1 technologii		
(% przedsiębiorstw niefinansowych 10+) (dane za 2025 r.)	8,4 ²⁷	20,0 ²⁸

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu; dostęp – do 14.04.2026; wartość dodana na podstawie The SME Performance Review, 2025 SME Fact Sheets dla Polski i UE.

¹³ Wskaźnik odnosi się do przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie - takich, które w badanym okresie prowadziły działania nad opracowaniem lub wdrożeniem nowych bądź ulepszonych produktów lub procesów, w tym działalność B+R – niezależnie od celu. Obejmuje też przedsiębiorstwa, które nie wdrożyły tych rozwiązań, przerwały prace nad nimi lub całkowicie zaniechały ich kontynuowania

¹⁴ Najwyższe wskaźniki w UE – Belgia 70,3%, Grecja 65,5%, najniższe – Rumunia 8,8%, Bułgaria 26,1%.

¹⁵ Najwyższe wskaźniki w UE – Belgia 66,7%, Grecja 63,5%; najniższe – Rumunia 7,6%, Bułgaria 20,4%.

¹⁶ Najwyższe wskaźniki w UE – Belgia 80,6%, Niemcy 78,0%; najniższe – Rumunia 11,3%, Słowacja 40,6%.

¹⁷ Najwyższe wskaźniki w UE – Słowenia 92,8%, Litwa 92,5%, Niemcy 89,1%; najniższym – Rumunia 20,6%, Węgry 58,5%.

¹⁸ B.d. dla części państw; najwyższy wskaźnik – Irlandia 30,9%, Malta 11,7% i Bułgaria 8,1%, najniższy – Włochy 3,1%, Grecja 3,3%.

¹⁹ B.d. dla części państw; najwyższy wskaźnik – Irlandia 6,1%, Szwecja 4,8%; najniższy – Grecja 1,9% i Włochy 2,7%.

²⁰ Wzrost w porównaniu z poprzednimi latami: 2,4% w 2021 i 4% w 2023 r.

²¹ Najwyższe wskaźniki w UE - Dania 27,2%, Finlandia 25,4%; najniższe – Bułgaria 2,0%, Rumunia 2,7%.

²² Najwyższe wskaźniki w UE – Bułgaria 60,7%, Rumunia 54,5%; najniższe - Finlandia 5,8% i Dania 7,3%.

²³ Wewnętrzne lub zewnętrzne.

²⁴ Najwyższe wskaźniki w UE – Malta 30%, Holandia 27%; najniższe – Rumunia 5% i Słowacja 5,6%.

²⁵ Najwyższe wskaźniki w UE – Dania 38,6%, Litwa 36,3%; najniższe – Luksemburg 10,5%, Rumunia 14%.

²⁶ Najwyższe wskaźniki w UE – Austria 51%, Słowenia 50%; najniższe – Rumunia 11% i Bułgaria 15%.

²⁷ 5,9% w 2024, 2,9% w 2021 r.

²⁸ Najwyższe wskaźniki w UE – Dania 42,0% (wzrost o 14 p.p. r/r), Finlandia 37,8%, Szwecja 35%; najniższe – Rumunia 5,2% i Polska 8,4% i Bułgaria 8,6%.

Rozdział 1. Obraz statystyczny przedsiębiorstw w Polsce

1.1. Stan przedsiębiorstw w Polsce

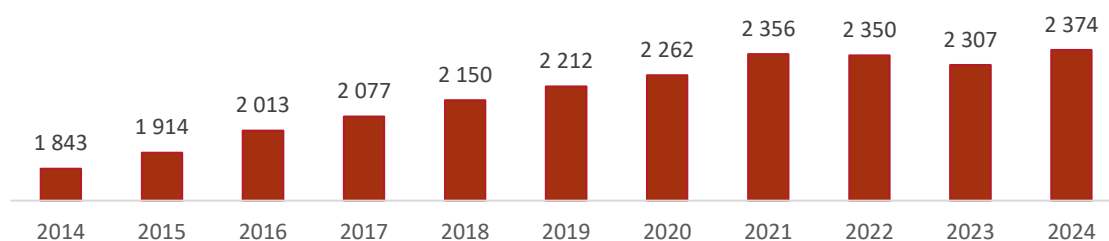
Liczba przedsiębiorstw i ich struktura

W 2024 r. w Polsce działało 2,37 mln przedsiębiorstw niefinansowych, określanych jako aktywne²⁹.

W porównaniu z 2023 r. ich liczba wzrosła o 2,9%, tj. 67,4 tys. firm, a w dłuższym okresie (2014-2024) – aż o 28,9%.

Liczba przedsiębiorstw w ciągu 10 lat wzrosła o 532 tys. Zdecydowana większość z nich to mikroprzedsiębiorstwa

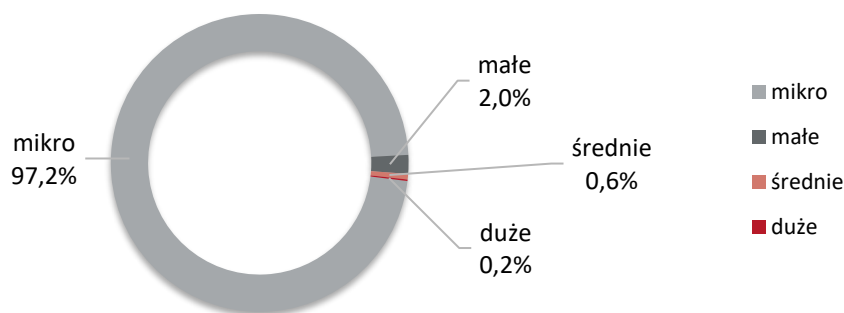
Wykres 1.1. Liczba przedsiębiorstw aktywnych w Polsce w latach 2014-2024 (w tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

²⁹ Niniejsza publikacja bazuje przede wszystkim na danych za 2024 r. z publikacji *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich, ze względu na okres dostępności danych, ich różnorodność i kompleksowość, jak również zbieżność z publikacjami Komisji Europejskiej nt. stanu sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Dane z *Działalności* dotyczą sekcji B-J, L-N, P-S PKD 2007. Jako „aktywne przedsiębiorstwa” rozumiane są jednostki, które w danym okresie referencyjnym prowadziły działalność, co zostało sprawozdane w SP – Rocznej ankiecie przedsiębiorstw lub SP-3 – Sprawozdaniu o działalności gospodarczej przedsiębiorstw.

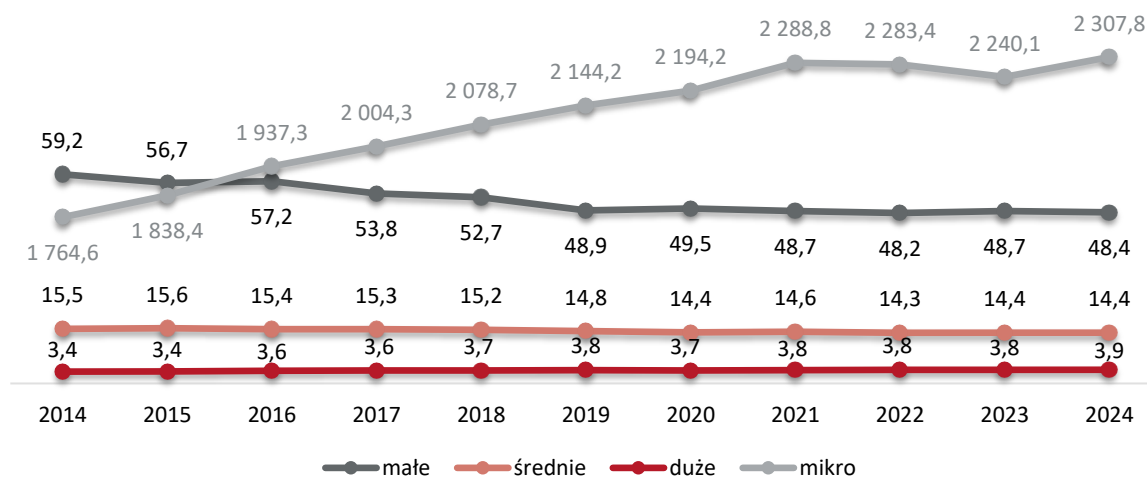
- Oprócz „przedsiębiorstw niefinansowych” dostępne są inne statystyki liczby przedsiębiorstw, m.in.
- **przedsiębiorstwa aktywne** (na podstawie kwartalnej publikacji *GUS Przedsiębiorstwa aktywne w 4 kwartale 2025 r.* i wydań poprzednich, dostępnych od IV kw. 2023 r.), **których w IV. kw. 2025 r. było 2 909 645**, a w IV kw. 2024 r. 2 788 814. Podmiot jest aktywny w danym kwartale, jeżeli prowadził działalność przynajmniej w jednym miesiącu tego kwartału. W porównaniu z „przedsiębiorstwami niefinansowymi”, statystyka ta obejmuje podmioty działające także w sekcji A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych) oraz K Finansowa działalność usługowa (PKD 2007);
 - **przedsiębiorstwa wg REGON** (na podstawie publikacji GUS - Miesięcznej informacji o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON oraz Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON, 2025 r. i wydań poprzednich), odzwierciedla liczbę podmiotów zarejestrowanych w rejestrze według przewidywanej liczby pracujących, a także wyrejestrowanych, i tych z zawieszoną działalnością; sekcje A-U wg PKD 2007. Na koniec 2025 r. w REGON zarejestrowanych było 5 442 880 podmiotów, a 2024 r. – 5 304 156, zawieszonych odpowiednio: 828 427 i 791 369;
 - **pracujący na własny rachunek** (wg BAEL, GUS), IV kw. 2025 – 3 156 000, IV kw. 2024 3 131 000.

Wykres 1.2. Struktura przedsiębiorstw w Polsce ze względu na wielkość firmy

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Sektor MSP (mikro, małych i średnich przedsiębiorstw) stanowi przeważającą większość przedsiębiorstw w Polsce – 99,8%. Najliczniejszą grupą są mikroprzedsiębiorstwa (97,2%; 2,3 mln), udział firm małych wynosi 2,0% (48,4 tys.), średnich – 0,6% (14,4 tys.), zaś dużych – tylko 0,2% (3,9 tys.)³⁰ (Wykres 1.2).

W latach 2014-2024 struktura przedsiębiorstw według wielkości ulegała niewielkim zmianom³¹ – wzrost udział mikroprzedsiębiorstw (o 1,4 p.p.), a spadek udział firm małych i średnich (odpowiednio o 1,2 p.p. i 0,2 p.p.). W 2024 r. w odniesieniu do 2023 r., odnotowano wzrost liczby aktywnych mikroprzedsiębiorstw (o 3,0%) oraz dużych firm (o 0,8% r/r). W pozostałych grupach firm zaobserwowano nieznaczny spadek (w małych firmach o 0,7% r/r, w średnich – 0,3% r/r)³².

Wykres 1.3. Liczba przedsiębiorstw aktywnych w Polsce w poszczególnych grupach według wielkości w latach 2014-2024 (w tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

³⁰ Obliczenia własne na podstawie publikacji GUS *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

³¹ Obliczenia własne na podstawie publikacji GUS *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych z lat 2015-2025.*

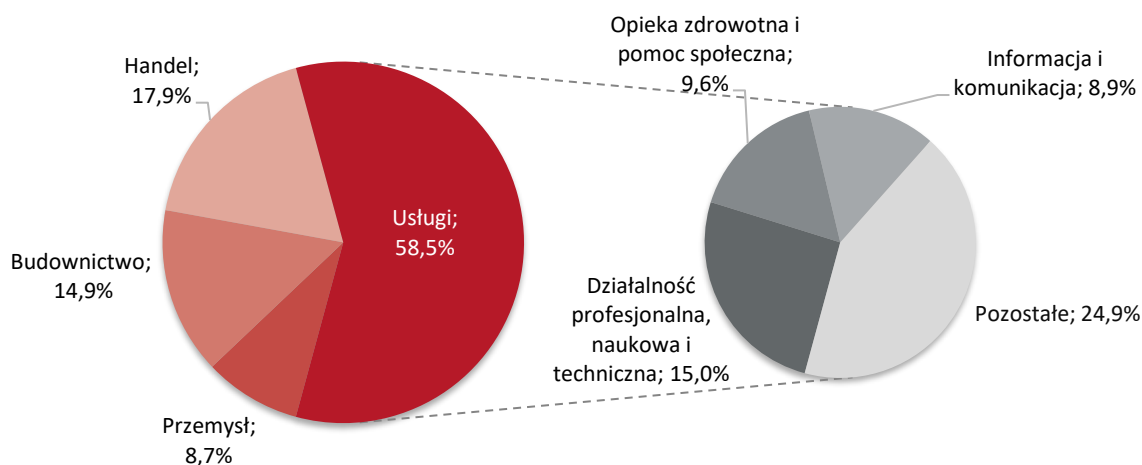
³² *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

MSP działają przede wszystkim w Usługach (58,5%), duże podmioty – w Przemśle (49,9%)

Analiza struktury branżowej mikro, małych i średnich przedsiębiorstw pokazuje, że najliczniejszą grupę stanowią podmioty działające w Usługach (58,5%). Blisko co szоста firma działa w Handlu (17,9%), a mniej więcej co siódma w Budownictwie (14,9%). Niemal co jedenaste przedsiębiorstwo z sektora MSP (8,7%) prowadzi działalność w Przemśle

(Wykres 1.4). **Struktura branżowa dużych firm istotnie różni się od tej obserwowanej w sektorze MSP.** Połowa dużych podmiotów prowadzi działalność przemysłową (49,9%), podczas gdy ich udział w Usługach (33,7%), Handlu (13,4%) i w Budownictwie (3,1%) jest wyraźnie niższy niż w MSP³³.

Wykres 1.4. Struktura sektora MSP w Polsce według podstawowego obszaru działalności w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 (sekcje B-J, L-N, P-S PKD 2007).

Większość (86,6%) przedsiębiorców z sektora MSP to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej stanowią 13,4% mikro, małych i średnich przedsiębiorstw³⁴.

Powstawanie i likwidowanie przedsiębiorstw

Według stanu na koniec 2025 r. do rejestru REGON wpisanych zostało 367 tys. nowych podmiotów, o 2,9% mniej niż rok wcześniej, wykreślono natomiast blisko 225 tys., o 2,3% więcej niż w 2024 r.³⁵

W latach 2024-2025 liczba przedsiębiorstw nowo rejestrowanych była niższa niż w latach 2022-2023

W latach 2015-2025 liczba przedsiębiorstw nowo powstałych (poza nieznacznym spadkiem w latach 2019-2020) utrzymywała

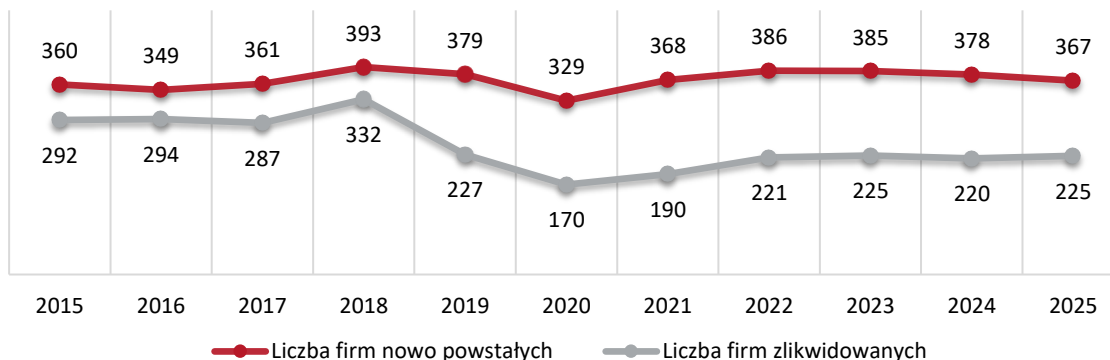
³³ *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

³⁴ Ibidem.

³⁵ *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON, 2025 r.*, GUS, 2026.

się na zbliżonym poziomie. Natomiast w okresie 2019-2025, w odniesieniu do lat 2015-2018 odnotowano istotny spadek liczby firm wyrejestrowanych.

Wykres 1.5. Liczba przedsiębiorstw nowo powstałych i zlikwidowanych w Polsce w latach 2015-2025 (tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON z lat 2016-2026*.

W 2025 r., podobnie jak w latach poprzednich, **najwięcej firm zostało zarejestrowanych w działach: Budownictwo (64,9 tys.; 17,7% ogółu nowo powstałych firm) oraz Handel i naprawa pojazdów samochodowych (44,1 tys.; 12,0%), a następnie: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (42,9 tys.; 11,7%), Administrowanie i działalność wspierająca (29,9 tys.; 8,1%). Natomiast największą liczbą wykreślonych z rejestru podmiotów charakteryzują się: Handel i naprawa pojazdów samochodowych (47,0 tys.; 20,9%), Budownictwo (42,3 tys.; 18,8%), Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (20,5 tys.; 9,1%) oraz Przetwórstwo przemysłowe (18,9 tys.; 8,4%)³⁶.**

Zdecydowana większość nowo powstałych firm to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (78,6%)³⁷.

Przeżywalność przedsiębiorstw³⁸

Pierwszy rok działalności przeżywa w Polsce blisko siedem na dziesięć firm

W 2024 r. w Polsce powstało i rozpoczęło działalność 281.846 przedsiębiorstw. Do 2025 r. na rynku pozostało aktywnych 192.714 z nich – czyli pierwszy rok działalności przetrwało blisko siedem na dziesięć nowo powstałych firm (wskaźnik przeżycia³⁹ wyniósł 68,4%).

³⁶ Opracowanie własne na podstawie danych z publikacji GUS *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON z lat 2016-2026*.

³⁷ Na podstawie *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON, 2025 r.*, GUS, 2026.

³⁸ Dane dotyczące przeżywalności przedsiębiorstw opracowano na podstawie *Przedsiębiorstwa niefinansowe powstałe w latach 2020-2024*, GUS, 2026.

³⁹ Wskaźnik przeżycia to odsetek jednostek aktywnych w momencie przeprowadzenia badania w porównaniu ze zbiorowością jednostek aktywnych w roku referencyjnym (dotyczącym prowadzonego badania), które

Gdy pod uwagę weźmiemy formę prawną przedsiębiorstwa oraz fakt zatrudniania lub niepracowników najemnych, **nieco wyższa przeżywalność pierwszego roku charakteryzowała podmioty osób fizycznych niż prawnych** (odpowiednio – 68,8% vs. 66,5%)⁴⁰ oraz **przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników** (odpowiednio 74,2% wobec 58,7%).

Spośród przedsiębiorstw utworzonych w 2024 r. **najwyższe wskaźniki przeżycia pierwszego roku odnotowano w sekcjach: Informacja i komunikacja (83,2%), Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (76,2%), oraz Administrowanie i działalność wspierająca (74,9%)**. Najniższe natomiast w sekcjach – Pozostała działalność usługowa (47,5%), Kultura, rozrywka i rekreacja (53,9%) oraz Zakwaterowanie i gastronomia (59,7%).

W układzie wojewódzkim najwyższą przeżywalność nowo powstałych firm odnotowano w Pomorskim (81,5%) i Małopolskim (76,4%), najniższą zaś w Wielkopolskim (49,9%) i Opolskim (53,7%).

Przeciętna liczba pracujących przypadająca na jedno przedsiębiorstwo powstałe w 2024 r., w rok po jego utworzeniu, wynosiła 1,9 osoby. Miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego to 5,9 tys. zł.

Spośród przedsiębiorstw utworzonych w 2024 r., w pierwszym roku działalności nakłady na rzeczowe aktywa trwałe⁴¹ poniosło 15,1% podmiotów. Źródłem finansowania inwestycji były przede wszystkim środki własne (78,8%), a w dalszej kolejności kredyty i pożyczki krajowe (7,2%), środki bezpośrednio z zagranicy (4,4%) i inne środki (9,5%). Większość przedsiębiorstw powstałych w 2024 r. i nadal aktywnych w 2025 r. osiągnęło zysk (77,8%).

Wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw w pierwszym roku działalności poprawia się. Obecnie wynosi 68,4%, w poprzednim badaniu GUS, obejmującym firmy powstałe w latach 2019–2023, wynosił 59,2%, a w badaniu za lata 2018–2022: 67,0%. Najniższy wynik odnotowano w przypadku przedsiębiorstw niefinansowych powstałych w latach 2017–2021, dla których wskaźnik przeżycia pierwszego roku wyniósł 52,1%. We wcześniejszych latach utrzymywał się on na poziomie od 66% do 69%.⁴²

Najwięcej przedsiębiorstw upada w pierwszym roku działalności, **w kolejnych latach wskaźnik przeżycia jest wyższy**. W przypadku przedsiębiorstw powstałych w roku 2020, w roku 2025 aktywnych było 100,7 tys. z nich, a wskaźnik przeżycia piątego roku (2025/2024) wyniósł 93,9%.

Najtrudniej przetrwać pierwszy rok działalności. W kolejnych latach wskaźnik przeżycia jest wyższy

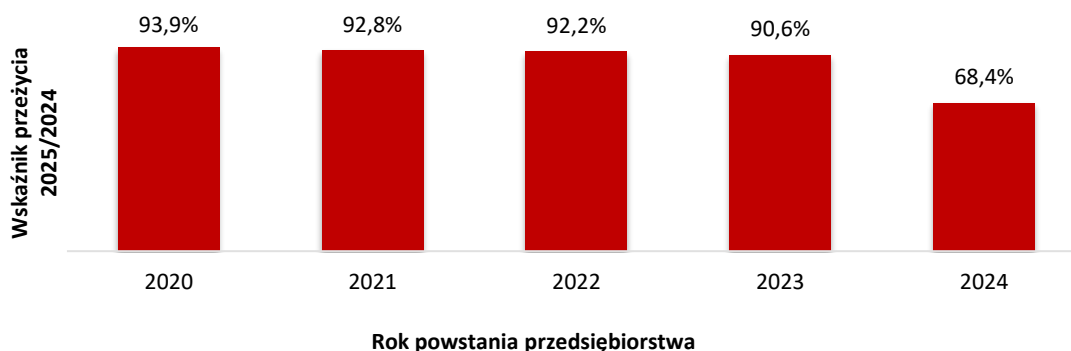
rozpoczęły działalność w kolejnych latach analizowanego okresu. Stan aktywności jednostek uczestniczących w badaniu ustalono w oparciu o rejestr statystyczny. Definicja pochodzi z *Przedsiębiorstwa niefinansowe powstałe w latach 2020–2024*, GUS, 2026.

⁴⁰ Spośród przedsiębiorstw, które powstały i rozpoczęły działalność w 2024 r. 17,1% miało osobowość prawną, a 82,9% stanowiły przedsiębiorstwa osób fizycznych.

⁴¹ Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe to nakłady inwestycyjne oraz wydatki na zakup używanych środków trwałych.

⁴² Źródło: na podstawie *Przedsiębiorstwa niefinansowe powstałe w latach 2020–2024*, GUS, 2026 i wydań poprzednich.

Wykres 1.6. Przedsiębiorstwa powstałe w latach 2020-2024 i nadal aktywne w roku 2025 – wskaźnik przeżycia 2025/2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Przedsiębiorstwa niefinansowe powstałe w latach 2020-2024*, GUS, 2026.

Najwyższą przeżywalnością⁴³ wśród firm powstałych w 2020 r. i działających nadal w roku 2025 charakteryzują się sekcje: Pozostała działalność usługowa (99,5%), Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (98,6%) Obsługa rynku nieruchomości (97,1%) oraz Edukacja (97,0). Natomiast najniższą – Kultura, rozrywka i rekreacja (66,8%) oraz Zakwaterowanie i gastronomia (80,9%).

Najwięcej, bo 38,0% przedsiębiorstw, które przetrwały pięć lat, działało na rynku lokalnym, blisko jedna trzecia – na rynku krajowym (32,7%), co siódme na rynku regionalnym (14,2%) lub międzynarodowym (15,2%).

Przeciętna liczba pracujących przypadająca na jedno przedsiębiorstwo powstałe w 2020 r., w pięć lat po jego utworzeniu wynosiła 3,6 osoby. Miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego to 7,3 tys. zł. Niemal 9 na 10 (tj. 87,9%) takich przedsiębiorstw osiągnęło zysk.

Według danych GUS, blisko trzy czwarte firm powstałych w 2020 r. i nadal działających w 2025 r. (72,9%) nie napotkała żadnych trudności w prowadzeniu działalności. Pozostałe wskazały na problemy popytowe i podażowe (20,1%), wyłącznie podażowe (5,3%) lub wyłącznie popytowe (1,7%). Wśród barier popytowych najczęściej wymieniano zbyt dużą konkurencję na rynku i niewystarczające środki klientów, natomiast wśród podażowych – wysokie pozapłacowe koszty pracy, wysokie obciążenia na rzecz budżetu państwa oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne.

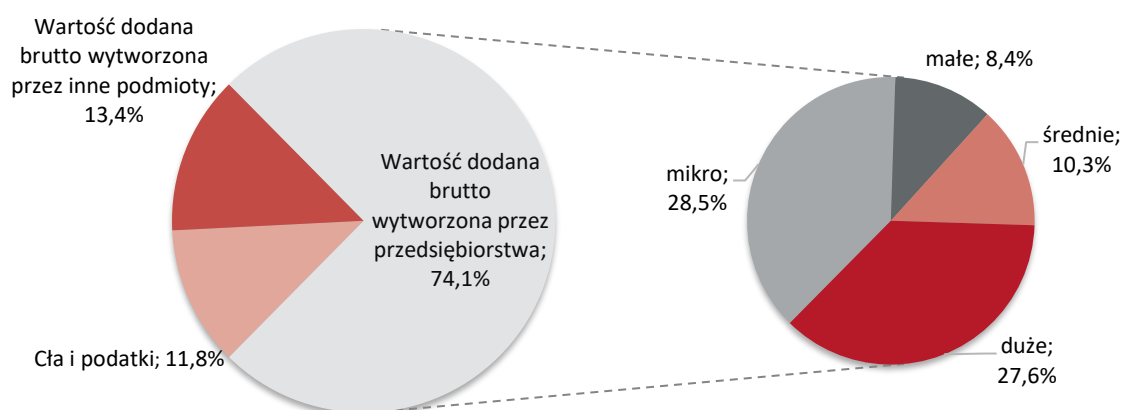
⁴³ Wskaźnik przeżycia 2025/2024 r.

1.2. Udział MSP w wytwarzaniu PKB⁴⁴

Sektor przedsiębiorstw, według danych z 2023 r., wytwarza blisko trzy czwarte wartości PKB (74,8%). Największy udział w tworzeniu PKB mają mikroprzedsiębiorstwa (ok. 28,5%)⁴⁵ oraz duże firmy (27,6%). Przy czym cały sektor MSP generuje 47,2% PKB.

Przedsiębiorstwa działające w Polsce generują blisko trzy czwarte polskiego PKB. Największy wkład mają MSP

Wykres 1.7. Udział przedsiębiorstw w tworzeniu PKB w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS przygotowanych na potrzeby niniejszego Raportu.

Udział przedsiębiorstw w tworzeniu PKB w 2023 r. był nieznacznie wyższy niż rok wcześniej (74,1%) oraz w okresie 2013–2021 (72–74%). Udział sektora MSP w tworzeniu PKB wzrósł rok do roku o 0,6 p.p., pozostając jednak poniżej wyników z lat 2021 oraz 2013–2019. Udział dużych firm w 2023 r. utrzymał się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego.

⁴⁴ Dane dotyczące wartości dodanej brutto przedsiębiorstw w 2023 r. zakupione w GUS na potrzeby niniejszego raportu zostały częściowo objęte tajemnicą statystyczną, zgodnie z art. 38, ust.2 Ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773 oraz z 2024 r. poz. 1222). Nie jest więc możliwe przedstawienie udziału przedsiębiorstw w tworzeniu PKB w układzie znanym z poprzednich Raportów o stanie sektora MSP, tj. ze względu na sektor gospodarki. Dane GUS za 2023 r. obejmują przedsiębiorstwa należące do sekcji A-T PKD 2007 (we wcześniejszych raportach obejmowały sekcje B-J, L-N, P-S). Przedstawione w tabeli 1.1 dane za lata 2013–2022 także dotyczą przedsiębiorstw należących do sekcji A-T PKD 2007.

⁴⁵ Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Ze względu na tajemnicę statystyczną i udostępnienie danych łącznie dla podmiotów mikro i małych, wartości dla tych grup zostały oszacowane.

Tabela 1.1. Udział wartości dodanej brutto wytworzonej przez przedsiębiorstwa w PKB – lata 2013-2023

Rok	PKB (mln zł)	Firmy ogółem	MSP razem	Mikro	Małe	Średnie	Duże	Inne podmioty	Cła i podatki ⁴⁶ w relacji do PKB
2013	1 656	73,8%	50,3%	30,9%	8,9%	10,6%	23,5%	15,0%	11,2%
2014	1 720	73,3%	49,9%	30,1%	8,9%	10,9%	23,4%	15,3%	11,3%
2015	1 800	74,0%	49,9%	30,5%	8,1%	11,3%	24,1%	14,3%	11,7%
2016	1 863	73,3%	49,6%	30,1%	8,5%	11,0%	23,7%	15,0%	11,7%
2017	1 989	72,5%	49,1%	30,2%	8,2%	10,7%	23,4%	14,9%	12,6%
2018	2 126	72,5%	49,0%	28,9%	9,1%	11,1%	23,5%	14,5%	13,0%
2019	2 288	73,0%	50,1%	30,8%	8,9%	10,4%	22,9%	14,2%	12,8%
2020	2 337	72,2%	44,0%	29,7%	9,2%	5,1%	28,2%	18,2%	9,6%
2021	2 631	71,8%	48,1%	28,9%	8,7%	10,6%	23,6%	15,0%	13,2%
2022	3 074	74,1%	46,6%	27,9%	8,3%	10,4%	27,5%	13,8%	12,1%
2023	3 415	74,8%	47,2%	28,5%*	8,4%*	10,3%	27,6%	13,4%	11,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS przygotowanych na potrzeby niniejszego Raportu.

*wartości szacunkowe, por. przypis 45.

⁴⁶ Pozycja ta obejmuje podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym), VAT – podatek od towarów i usług (od produktów krajowych i zagranicznych), podatek akcyzowy od produktów krajowych, podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych), wpłaty (składki) dokonywane przez budżet państwa do budżetu Unii Europejskiej z tytułu tzw. tradycyjnych środków własnych tj. opłaty celne, rolne, cukrowe oraz wpłaty (składki) obliczane na podstawie podatku VAT, dotacje do produktów.

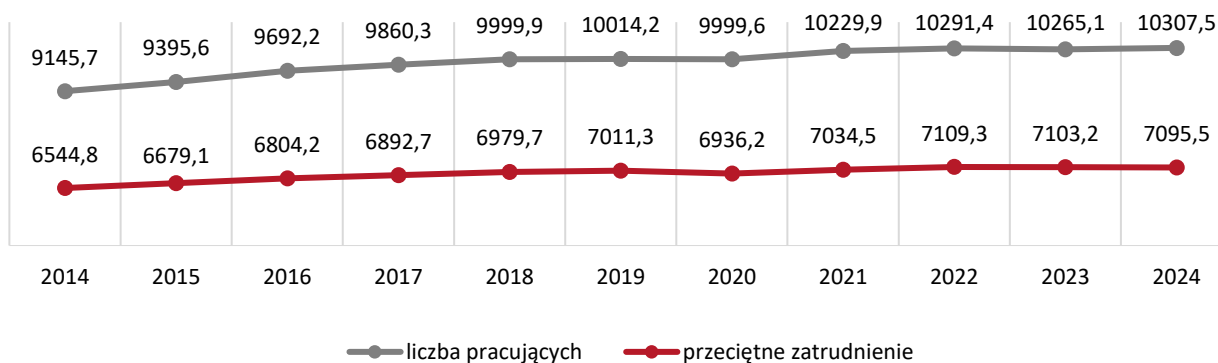
1.3. Tworzenie miejsc pracy

Na koniec grudnia 2024 r. w przedsiębiorstwach niefinansowych pracowało ponad **10,3 mln osób**⁴⁷, natomiast przeciętne zatrudnienie⁴⁸ wynosiło ok. **7,1 mln osób**.

W porównaniu z 2023 r. liczba pracujących wzrosła o ok. 42 tys., a zatrudnionych zmniejszyła się prawie o 7,7 tys.

Także w długim okresie, tj. w porównaniu z 2014 r., wzrost liczby pracujących jest większy niż przeciętnego zatrudnienia (zarówno w wartościach bezwzględnych: odpowiednio 1,2 mln osób i 0,6 mln, jak i jeśli chodzi o dynamikę: 12,7% wobec 8,4%) (Wykres 1.8). Warto też zauważyć, że dynamika liczby pracujących i przeciętnego zatrudnienia spada od 2017 r., z wyjątkiem 2021 r., w którym widać lekkie odbicie po czasie pandemii.

Wykres 1.8. Liczba pracujących i przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w latach 2014-2024 (tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych* za lata 2014-2024.

⁴⁷ **Pracujący** – osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, tj. umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo); pracodawcy i pracujący na własny rachunek: właściciele i współwłaściciele (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) oraz osoby pracujące na własny rachunek; agenci; osoby wykonujące pracę nakładczą; członkowie spółdzielni produkcji rolniczej. Źródło: *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, Warszawa 2025, str. 20.

⁴⁸ **Zatrudnieni** – osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z osobami zatrudnionymi poza granicami kraju), w tym również: osoby zatrudnione przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z Funduszu Pracy, osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie w celu przygotowania zawodowego, osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej; osoby pracujące w jednostce w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu, skazanych).

Przeciętne zatrudnienie oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez liczbę miesięcy w badanym okresie (bez względu na to, czy jednostka funkcjonowała przez cały badany okres), po wcześniejszym przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy. Źródło: *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, Warszawa 2025, str. 20.

MSP w grudniu 2024 r. były miejscem pracy ponad 6,9 mln osób (67,3% pracujących w sektorze przedsiębiorstw). Podobnie jak w poprzednich latach, najwięcej osób pracowało w mikroprzedsiębiorstwach (prawie 4,4 mln, 42,6% sektora przedsiębiorstw), gdzie dodatkowo nastąpił wzrost o 0,4 p.p. r/r. Z kolei w małych i średnich firmach liczba pracujących zmniejszyła się (odpowiednio o 10 tys. do 1 mln osób i 7 tys. do 1,5 mln osób⁴⁹). W dużych podmiotach liczba pracujących wzrosła jedynie o ok. 2,5 tys. osób, do 3,4 mln osób (32,7% pracujących w sektorze przedsiębiorstw).

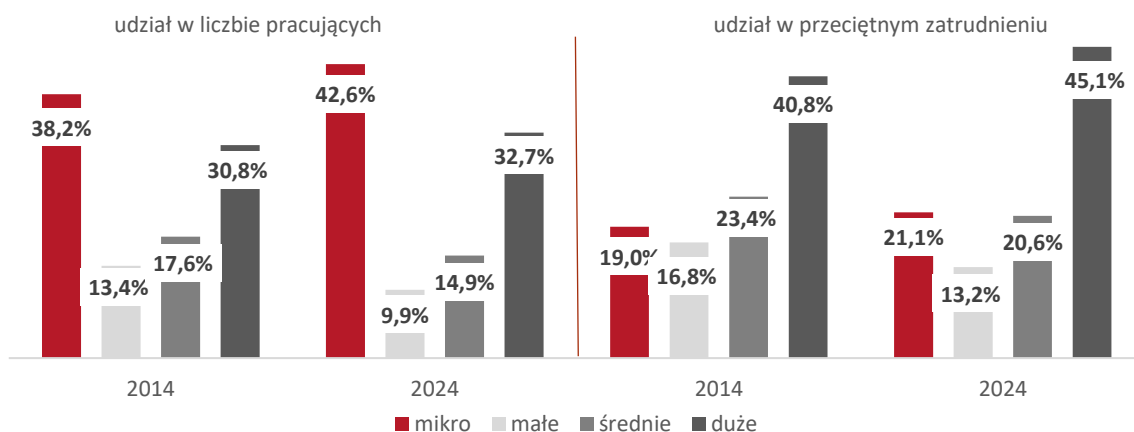
Sektor MSP jest miejscem pracy dla 67,3% pracujących i 55% zatrudnionych w przedsiębiorstwach

Największy udział w strukturze pracujących w przedsiębiorstwach mają podmioty mikro, a przeciętnego zatrudnienia – duże

W strukturze przeciętnego zatrudnienia w 2024 r. największy udział, podobnie jak w poprzednich latach, miały przedsiębiorstwa duże (45%), najmniejszy zaś – małe (13,2%). Sektor MSP odpowiadał za zatrudnienie niemal 3,9 mln osób, tj. 55% zatrudnienia w przedsiębiorstwach niefinansowych.

Choć struktura liczby pracujących i przeciętnego zatrudnienia nie zmieniła się istotnie w 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, to **na przestrzeni 10 lat widoczny jest wzrost udziału mikro- i dużych przedsiębiorstw oraz spadek udziału firm małych i średnich w obu wymiarach rynku pracy⁵⁰**. Przy tym mikroprzedsiębiorstwa charakteryzowały się największym wzrostem liczby pracujących, a duże firmy – zatrudnienia.

Wykres 1.9. Struktura liczby pracujących i przeciętnego zatrudnienia według wielkości przedsiębiorstwa w latach 2014 i 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych* za lata 2014 i 2024.

⁴⁹ W małych przedsiębiorstwach pracuje 10% ogólnej liczby pracujących w sektorze przedsiębiorstw, a w średnich 15%.

⁵⁰ Zmiany udziałów w strukturze pracujących w latach 2024/2014: mikro +4,4 p.p.; duże +1,8 p.p.; małe -3,5 p.p.; średnie -2,7 p.p.; Zmiany udziałów w strukturze przeciętnego zatrudnienia w ww. okresie: mikro +2,1 p.p.; duże +4,3 p.p.; małe -3,6 p.p.; średnie -2,8 p.p.

W 2024 r. zmniejszyła się **przeciętna wielkość przedsiębiorstwa zarówno pod względem liczby pracujących (4,3 osoby⁵¹ wobec 4,4 w 2023 r.) jak i przeciętnego zatrudnienia (3,0 osoby wobec 3,1)**. Spadek przeciętnej wielkości firmy widoczny jest też dłuższym horyzoncie czasowym. W 2014 r. przeciętna firma była miejscem pracy dla 5 osób, a miejscem zatrudnienia dla 3,6 osób.

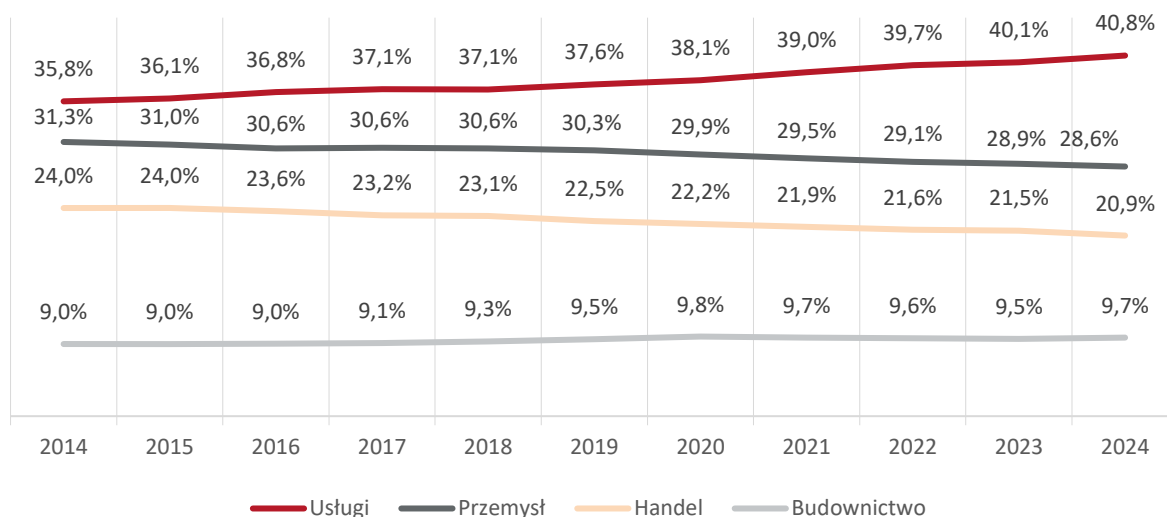
Struktura liczby pracujących i przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach według branż

Struktura liczby pracujących i przeciętnego zatrudnienia różnią się od siebie pod względem udziału w nich Usług i Przemysłu. W strukturze liczby pracujących w 2024 roku udział Usług wyniósł 40,8%, o 0,7 p.p. więcej niż w poprzednim roku. Niewielki wzrost udziału r/r odnotowało także Budownictwo (9,7% wobec 9,5%).

Rośnie udział Usług w strukturze liczby pracujących i – wolniej – przeciętnego zatrudnienia

W pozostałych sektorach widoczny był natomiast nieznaczny spadek: w Przemysle o 0,3 p.p. r/r, w Handlu – o 0,6 p.p. r/r. **Warto zauważyć, że na przestrzeni ostatnich 10 lat widoczny jest systematyczny wzrost udziału Usług w strukturze liczby pracujących oraz spadek udziału Przemysłu i Handlu.** Udział Budownictwa w tej strukturze cechuje natomiast większa zmienność – po kilku latach wzrostu (do poziomu 9,7% w 2020 r.) nastąpił niewielki spadek udziału w kolejnych trzech latach (do 9,5% w 2023 r.), by w 2024 r. odnotować ponownie wzrost (wykres 1.10).

Wykres 1.10. Struktura branżowa liczby pracujących w przedsiębiorstwach niefinansowych w Polsce w latach 2014-2024

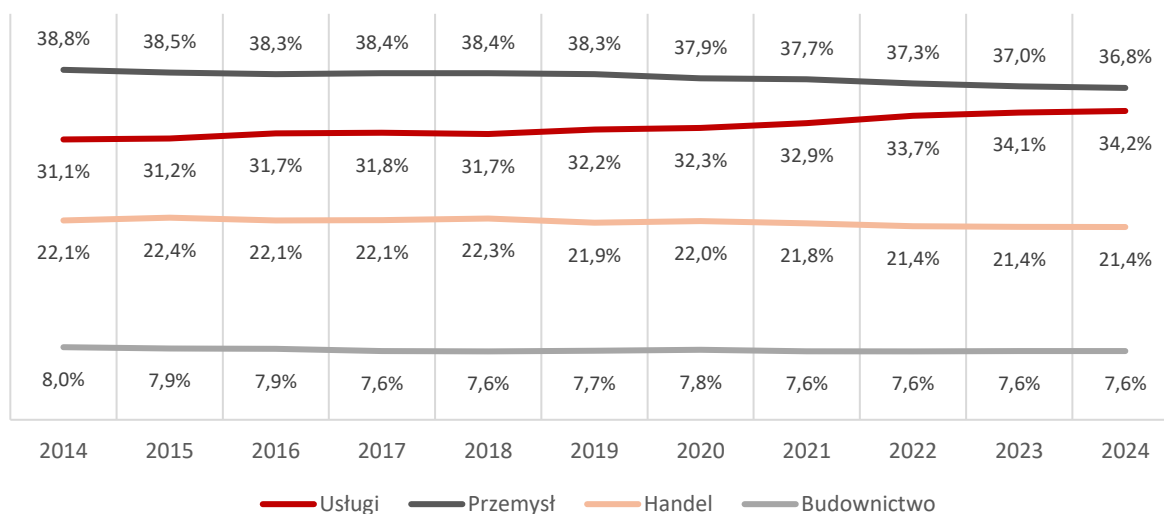

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych* za lata 2014-2024.

⁵¹ Stan na 31 grudnia 2024 r.

W strukturze przeciętnego zatrudnienia w 2024 r. największy udział miał Przemysł – 36,8% (spadek o 0,2 p.p. r/r). Na drugim miejscu znalazły się Usługi - 34,2% (wzrost o 0,1 p.p. r/r), a następnie Handel, którego udział w strukturze przeciętnego zatrudnienia nie zmienił się (21,4%). **Najmniejszy udział miało – jak w poprzednich latach – Budownictwo (7,6%)** (Wykres 1.11). W przypadku struktury przeciętnego zatrudnienia warto zauważyć, że **przez 10 lat nastąpił spadek zatrudnienia we wszystkich sektorach poza Usługami**, których udział rośnie, choć wolniej niż w przypadku liczby pracujących.

Wykres 1.11. Struktura branżowa przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach niefinansowych w Polsce w latach 2014-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych* za lata 2014-2024.

Wynagrodzenia w przedsiębiorstwach

W 2024 r. miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego⁵² w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych wyniosło nominalnie 8 414 zł i było wyższe o 10,6% w stosunku do 2023 r.

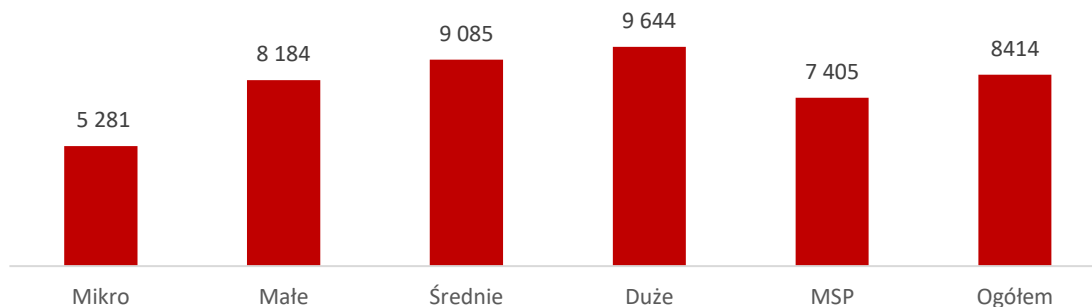
Przeciętne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego wzrosło w skali roku o 10,6%, a w skali 10 lat o 115,8%

Wysokość miesięcznego wynagrodzenia brutto na jednego zatrudnionego wyraźnie koreluje z wielkością przedsiębiorstwa – **im większe przedsiębiorstwo, tym wyższy poziom przeciętnego wynagrodzenia.**

W mikroprzedsiębiorstwach wynosiło ono przeciętnie 5 281 zł, zaś w dużych przedsiębiorstwach – 9 644 zł. W sektorze MSP było na poziomie 7405 zł.

⁵² Zgodnie z metodologią GUS miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego obejmuje wynagrodzenia brutto przypadające miesięcznie na jeden pełny etat (przeciętne zatrudnienie). Źródło: *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, Warszawa 2025.

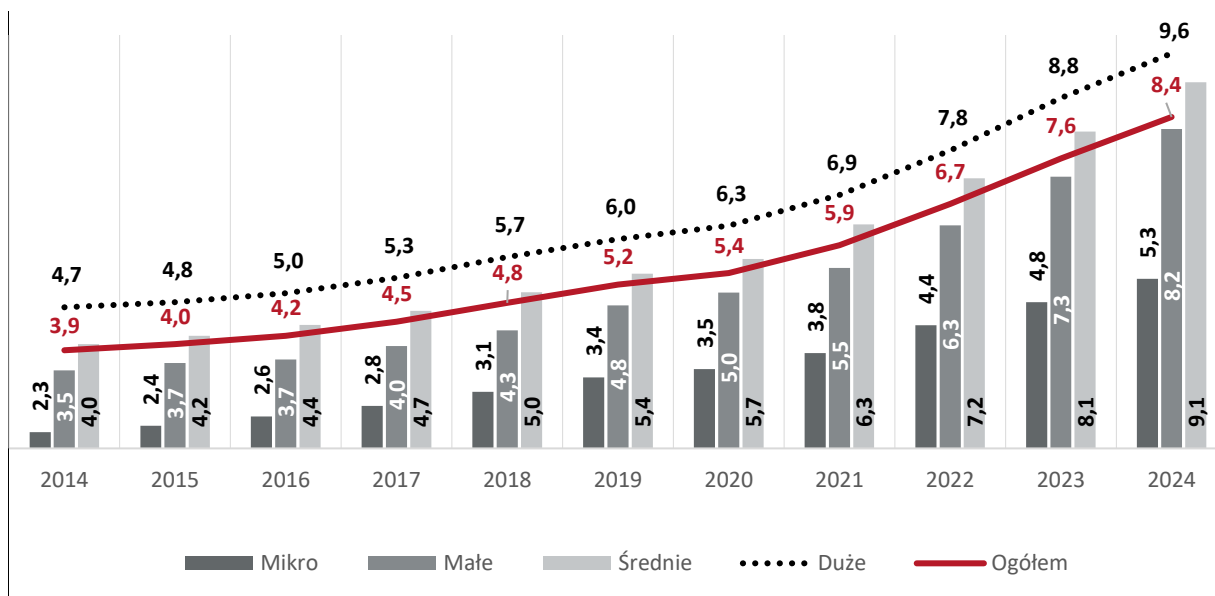
Wykres 1.12. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w przedsiębiorstwach poszczególnych klas wielkości w 2024 r. (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, 2025.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat wyraźnie widać stałą tendencję wzrostową w zakresie wynagrodzeń w każdej z klas wielkości przedsiębiorstw, choć z większą dynamiką od 2020 r. (wykres 1.13).

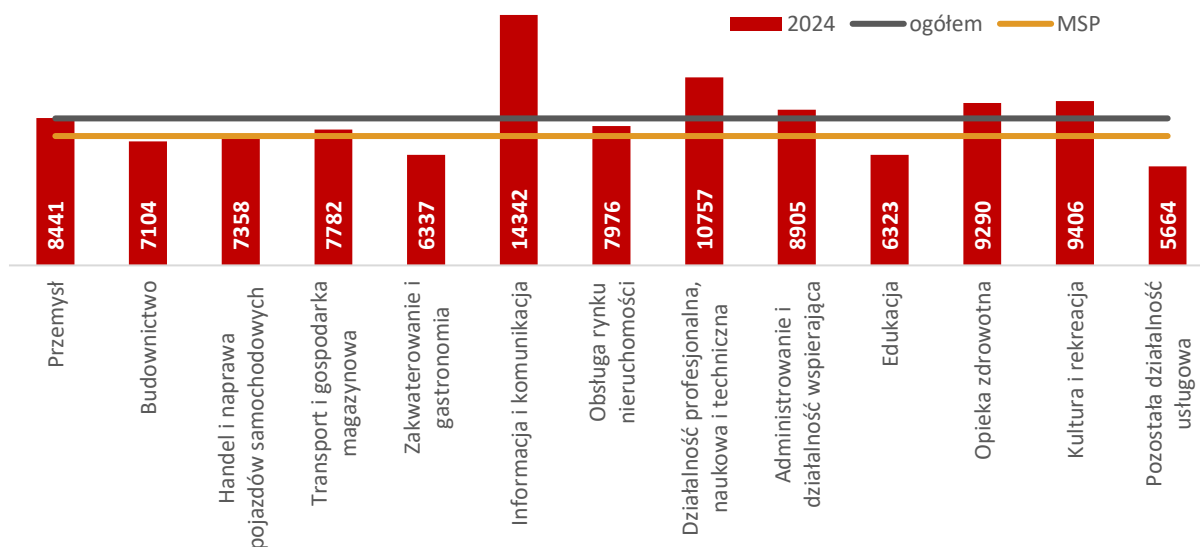
Wykres 1.13. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego według klas wielkości przedsiębiorstw w latach 2014-2024 (tys. zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych* za lata 2014-2024.

Przeciętne wynagrodzenie jest też silnie zróżnicowane w zależności od branży. Najwyższe zanotowano w sekcji J – Informacja i komunikacja, z kwotą 14 342 zł, najniższe zaś w sekcji S – Pozostała działalność usługowa (5 664 zł). Duże rozbieżności pomiędzy poziomem wynagrodzeń w poszczególnych branżach można też zauważyć odnosząc je do wynagrodzenia ogółem w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych, jak i ogółem w sektorze MSP (Wykres 1.14).

Wykres 1.14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego wg sekcji PKD w 2024 r. (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS: *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

1.4. Inwestycje przedsiębiorstw

W 2024 r. nakłady inwestycyjne ogółem wszystkich podmiotów gospodarki w Polsce wyniosły (w cenach bieżących) 440 981 mln zł (spadek o ok. 5% r/r)⁵³, w tym **nakłady na rzeczowe aktywa trwałe przedsiębiorstw** – definiowane jako suma nakładów inwestycyjnych i wydatków na zakup używanych środków trwałych⁵⁴ – **osiągnęły 307,4 mld zł (spadek o 5% r/r).**

Tabela 1.2. Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w 2024 r. (w mln zł)

	Ogółem	MSP	Mikro	Małe	Średnie	Duże
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	307 413	133 838	49 633	27 733	56 472	173 575
nakłady inwestycyjne ogółem	279 330	112 144	38 378	23 131	50 635	167 186
wydatki na zakup używanych środków trwałych	28 083	21 694	11 255	4 602	5 837	6 389

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

⁵³ <https://bdl.stat.gov.pl/>

⁵⁴ *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

W 2024 r. w porównaniu z poprzednim rokiem wartość nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wzrosła w mikro i małych przedsiębiorstwach, natomiast w średnich i dużych – spadła, co mogło być konsekwencją ponoszenia większych nakładów w 2023 r. W przypadku dużych firm spadek wyniósł ok. 9%, w szczególności duże firmy znacznie zmniejszyły (o 13%) wydatki na używane środki trwałe.

W 2024 r. nakłady na rzeczowe aktywa trwałe spadły w średnich i dużych przedsiębiorstwach

Tabela 1.3. Dynamika nakładów na rzeczowe aktywa trwałe przedsiębiorstw w 2024 r. (rok 2023 = 100%)

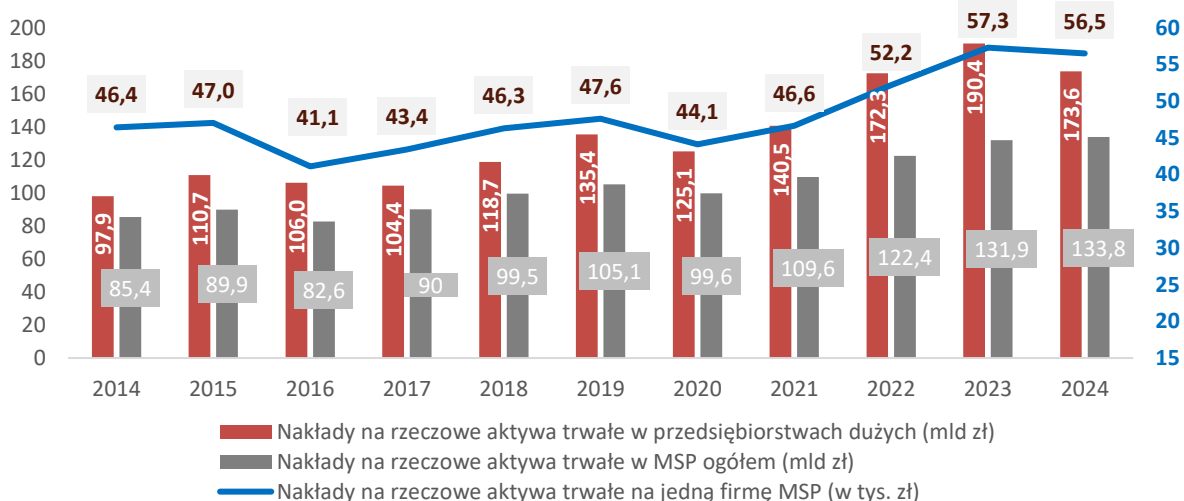
	Ogółem	MSP	Mikro	Małe	Średnie	Duże
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	95,39%	101,46%	104,72%	102,77%	98,15%	91,18%
nakłady inwestycyjne ogółem	94,79%	100,38%	104,49%	102,28%	96,68%	91,37%
wydatki na zakup używanych środków trwałych	101,82%	107,40%	105,50%	105,28%	113,10%	86,56%

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

44% nakładów na rzeczowe aktywa trwałe jest ponoszona przez MSP, a 56% – przez firmy duże

Największy udział w nakładach na rzeczowe aktywa trwałe przedsiębiorstw ogółem miały duże podmioty (56%), co oznacza, że wartość ponoszonych przez nie nakładów była większa niż całego sektora MSP. Udział firm średnich i mikro wyniósł odpowiednio 18% i 16%. Najmniejszy udział w nakładach ogółem miały firmy małe (9%).

Wykres 1.15. Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe przedsiębiorstw w Polsce w latach 2014–2024 (niebieska linia – nakłady na jedną firmę MSP)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

W 2024 r. odnotowano 7-proc. spadek nakładów na rzeczowe aktywa trwałe na jedno przedsiębiorstwo

W przeliczeniu na jedną firmę nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w 2024 r. były niższe niż rok wcześniej (o 7%), co wynika ze znacznego spadku nakładów w grupie dużych firm (o 10%) do poziomu 44,8 mln zł na jedną dużą firmę. W grupie mikro i małych przedsiębiorstw nakłady przeciętnej firmy wzrosły rok do roku odpowiednio o 2% i 3%, osiągając poziom odpowiednio 21,5 tys. zł i 572,6 mln zł. Średnie przedsiębiorstwa odnotowały niewielki 2-proc. spadek nakładów w przeliczeniu na jedną firmę.

Tabela 1.4. Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe na jedno przedsiębiorstwo w latach 2014–2024 (w tys. zł)

	Ogółem	MSP	Mikro	Małe	Średnie	Duże
2014	99,46	46,40	17,01	329,32	2 319,16	29 167,48
2015	104,81	47,04	16,17	349,06	2 582,37	32 263,99
2016	93,67	41,09	15,63	293,33	2 315,16	29 733,52
2017	93,61	43,43	17,13	319,49	2 512,55	28 672,62
2018	101,48	46,34	18,64	363,30	2 734,19	32 317,64
2019	108,80	47,61	20,07	392,70	2 900,47	36 108,77
2020	99,34	44,11	19,52	355,46	2 713,71	34 130,97
2021	106,19	46,61	18,85	470,46	2 981,46	37 109,32
2022	125,42	52,16	19,54	606,19	3 382,10	45 139,84
2023	139,69	57,27	21,16	553,59	3 995,97	49 546,85
2024	129,46	56,46	21,51	572,65	3 932,86	44 839,83
Zmiana 2024/2023	93%	99%	102%	103%	98%	90%

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Źródła finansowania inwestycji⁵⁵

Podobnie jak we wcześniejszych latach, w 2023 r. nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw 10+ (bez mikrofirm) były w większości finansowane ze środków własnych (69,2%). Drugim pod względem wykorzystania źródłem finansowania były kredyty i pożyczki krajowe (9,0%), a trzecim – środki ze źródeł zagranicznych (6,3%). W strukturze finansowania inwestycji stosunkowo wysoki udział miały nakłady niesfinansowane (np. niezapłacone faktury) – 2,4%, zwłaszcza w dużych firmach – 3,4%. Pozostałe źródła miały mniejsze znaczenie.

⁵⁵ Opracowanie własne na podstawie danych GUS przygotowanych na potrzeby niniejszego Raportu. Dane za 2023 r. nie obejmują mikroprzedsiębiorstw.

Tabela 1.5. Struktura źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (bez mikroprzedsiębiorstw) w 2023 r. (w %)

	Środki własne	Środki budżetowe	Kredyty i pożyczki krajowe	Leasing finansowy	Środki bezpośrednio z zagranicy – razem	Środki bezpośrednio z zagranicy – kredyty bankowe	Inne źródła razem	Nakłady niesfinansowane
Firmy ogółem	69,2%	4,8%	9,0%	5,1%	6,3%	0,9%	3,1%	2,4%
Małe i średnie firmy	68,1%	3,9%	14,3%	7,1%	4,4%	0,3%	1,7%	0,3%
Małe	76,9%	3,2%	10,6%	4,7%	3,0%	0,2%	1,6%	0,1%
Średnie	64,4%	4,3%	15,9%	8,2%	5,1%	0,3%	1,8%	0,4%
Duże	69,7%	5,2%	6,7%	4,2%	7,2%	1,2%	3,7%	3,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS przygotowanych na potrzeby niniejszego Raportu.

W latach 2014–2023 środki własne mają stabilny, bardzo wysoki udział – zwykle ok. 68–73%, bez gwałtownych zmian. Środki zagraniczne są najbardziej zmienną kategorią – od 4,8% do prawie 10%. Kredyty krajowe mieszczą się w przedziale 7 – 13%, ze spadkiem w okresie pandemia–postpandemiczny. Leasing rośnie po wprowadzeniu do statystyki (od 2019 r.) – ok. 3 – 5%. Nakłady niesfinansowane maleją i stabilizują się na niskim poziomie (2,4 – 3,5%).

Tabela 1.6. Podsumowanie źródeł finansowania inwestycji przez przedsiębiorstwa 10+ w latach 2014–2023

Rok	Wielkość firmy	Środki własne	Środki budżetowe	Kredyty i pożyczki krajowe	Leasing finansowy	Środki bezpośrednio z zagranicy - razem	Środki bezpośrednio z zagranicy – kredyty bankowe	Inne źródła razem	Nakłady niesfinansowane
2014	Ogółem	68,21%	3,14%	11,62%	bd	9,58%	1,19%	4,10%	3,35%
2015	Ogółem	67,12%	4,07%	12,70%	bd	9,21%	0,75%	3,69%	3,22%
2016	Ogółem	73,05%	2,89%	10,91%	bd	5,66%	1,99%	4,07%	3,42%
2017	Ogółem	73,44%	3,54%	10,41%	bd	4,76%	0,80%	4,34%	3,50%
2018	Ogółem	72,70%	3,60%	10,10%	bd	6,70%	0,60%	3,80%	3,10%
2019	Ogółem	68,00%	3,16%	8,98%	4,52%	9,69%	2,56%	3,16%	2,50%
2020	Ogółem	69,30%	5,19%	7,33%	3,98%	8,81%	1,33%	2,70%	2,69%
2021	Ogółem	66,93%	4,04%	10,36%	4,84%	8,29%	0,90%	3,15%	2,39%
2022	Ogółem	70,20%	3,60%	10,30%	5,00%	6,30%	0,30%	2,00%	2,70%
2023	Ogółem	69,20%	4,80%	9,00%	5,10%	6,30%	0,90%	3,10%	2,40%
2014	Małe	59,93%	4,79%	21,63%	bd	7,43%	1,98%	5,09%	1,14%
2015	Małe	63,04%	4,27%	20,23%	bd	6,01%	1,21%	5,88%	0,58%
2016	Małe	67,94%	1,63%	17,76%	bd	7,93%	1,01%	4,42%	0,32%
2017	Małe	72,62%	2,63%	16,99%	bd	4,03%	0,99%	3,35%	0,38%
2018	Małe	72,10%	3,30%	15,60%	bd	3,70%	0,50%	4,60%	0,70%

Rok	Wielkość firmy	Środki własne	Środki budżetowe	Kredyty i pożyczki krajowe	Leasing finansowy	Środki bezpośrednio z zagranicy - razem	Środki bezpośrednio z zagranicy – kredyty bankowe	Inne źródła razem	Nakłady niesfinansowane
2019	Małe	68,42%	3,95%	12,45%	5,16%	5,46%	0,26%	3,65%	0,90%
2020	Małe	73,50%	4,32%	12,12%	3,90%	2,72%	0,67%	3,30%	0,13%
2021	Małe	66,22%	2,95%	13,68%	5,96%	8,54%	0,48%	2,27%	0,38%
2022	Małe	66,10%	2,70%	19,90%	4,20%	5,30%	0,10%	1,90%	0,10%
2023	Małe	76,90%	3,20%	10,60%	4,70%	3,00%	0,20%	1,60%	0,10%
2014	Średnie	63,70%	4,25%	15,64%	bd	8,46%	0,43%	6,83%	1,11%
2015	Średnie	59,11%	4,62%	21,43%	bd	8,08%	0,45%	5,77%	0,99%
2016	Średnie	66,80%	2,14%	19,86%	bd	5,71%	1,03%	4,41%	1,09%
2017	Średnie	68,93%	1,72%	18,76%	bd	5,19%	0,58%	4,54%	0,86%
2018	Średnie	68,50%	2,60%	18,60%	bd	4,60%	1,00%	4,60%	1,20%
2019	Średnie	67,87%	3,10%	11,69%	7,25%	6,23%	1,41%	2,69%	1,16%
2020	Średnie	70,27%	5,18%	11,11%	5,93%	4,11%	0,38%	2,61%	0,80%
2021	Średnie	70,50%	2,84%	11,33%	7,49%	4,51%	0,39%	2,71%	0,61%
2022	Średnie	67,70%	3,30%	14,10%	8,70%	3,60%	0,30%	2,40%	0,30%
2023	Średnie	64,40%	4,30%	15,90%	8,20%	5,10%	0,30%	1,80%	0,40%
2014	Duże	71,23%	2,47%	8,47%	bd	10,35%	1,31%	2,97%	4,52%
2015	Duże	70,41%	3,85%	8,64%	bd	10,07%	0,79%	2,66%	4,36%
2016	Duże	75,91%	3,33%	6,88%	bd	5,32%	2,46%	3,90%	4,66%
2017	Duże	75,16%	4,31%	6,51%	bd	4,72%	0,85%	4,42%	4,89%
2018	Duże	74,30%	4,00%	6,50%	bd	7,80%	0,40%	3,40%	4,10%
2019	Duże	68,06%	3,18%	7,80%	3,33%	11,19%	3,06%	3,36%	3,08%
2020	Duże	68,88%	5,19%	5,68%	3,13%	10,86%	1,75%	2,75%	3,51%
2021	Duże	65,99%	4,55%	9,60%	3,91%	9,36%	1,11%	3,40%	3,19%
2022	Duże	71,50%	3,80%	7,80%	4,10%	7,20%	0,40%	1,90%	3,70%
2023	Duże	69,70%	5,20%	6,70%	4,20%	7,20%	1,20%	3,70%	3,40%
2014	MSP (bez mikro)	62,43%	4,43%	17,66%	bd	8,11%	0,95%	6,25%	1,12%
2015	MSP (bez mikro)	60,32%	4,51%	21,06%	bd	7,44%	0,68%	5,80%	0,87%
2016	MSP (bez mikro)	67,14%	1,99%	19,24%	bd	6,37%	1,03%	4,41%	0,86%
2017	MSP (bez mikro)	69,99%	1,98%	18,25%	bd	4,86%	0,70%	4,20%	0,72%
2018	MSP (bez mikro)	69,60%	2,80%	17,70%	bd	3,70%	0,90%	4,60%	1,00%
2019	MSP (bez mikro)	67,64%	2,75%	11,38%	8,10%	6,54%	1,88%	2,30%	1,27%
2020	MSP (bez mikro)	68,99%	5,52%	10,72%	6,72%	4,66%	0,26%	2,33%	1,06%
2021	MSP (bez mikro)	69,10%	2,88%	12,10%	6,99%	5,83%	0,42%	2,57%	0,53%
2022	MSP (bez mikro)	67,10%	3,10%	16,10%	7,10%	4,20%	0,20%	2,20%	0,20%
2023	MSP (bez mikro)	68,10%	3,90%	14,30%	7,10%	4,40%	0,30%	1,70%	0,30%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS przygotowanych na potrzeby niniejszego Raportu i w latach poprzednich.

1.5. Wyniki przedsiębiorstw

W 2024 r. przedsiębiorstwa niefinansowe wyprodukowały wyroby i usługi o wartości 6158,0 mld zł, wytworzyły 2176,0 mld zł wartości dodanej i osiągnęły 8144,2 mld zł przychodów ogółem. Wynik finansowy brutto⁵⁶ przedsiębiorstw niefinansowych wyniósł 638,9 mld zł, z czego 78,4% należy do MSP (Tabela 1.7).

W 2024 r. udział MSP w produkcji, przychodach ogółem i wartości dodanej przedsiębiorstw wyniósł ponad 50%

Tabela 1.7. Wyniki przedsiębiorstw w 2024 r. według klasy wielkości, w mln zł

	Ogółem	MSP	Mikro	Małe	Średnie	Duże
Wartość produkcji	6 158 024	3 458 609	1 941 219	544 162	973 228	2 699 415
Wartość dodana	2 175 994	1 217 831	678 361	196 829	342 641	958 164
Przychody	8 144 233	4 402 468	2 030 685	900 306	1 471 477	3 741 766
Koszty ogółem	7 505 311	3 901 323	1 660 199	839 795	1 401 329	3 603 988
Wynik finansowy brutto	638 922	501 145	370 486	60 511	70 148	137 778

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Wartość produkcji

Wartość produkcji przedsiębiorstw niefinansowych wzrosła o 0,5% r/r. Ten wynik, choć niski w porównaniu z ubiegłymi latami (4,6% w 2023; 25,6% w 2022), jest wyłączną zasługą sektora MSP (wzrost o 2,9% r/r), gdyż duże podmioty odnotowały w tym zakresie spadek (o 2,4% r/r).

Przeciętna firma wyprodukowała wyroby i usługi o wartości 2,6 mln zł, a przeciętna firma MSP – o wartości blisko 1,5 mln zł. Natomiast w poszczególnych klasach wielkości te znacznie się różnią: od 0,8 mln zł na mikrofirmę do 697,3 mln zł na jeden duży podmiot (Tabela 1.9). Wartość produkcji na jednego pracującego w dużej firmie była o 60% wyższa niż w sektorze MSP (0,8 vs. 0,5 mln zł) (Tabela 1.10).

Biorąc pod uwagę formę prawną, w 2024 r. 81,3% wartości produkcji wygenerowały osoby prawne, a 18,7% – osoby fizyczne.

Wartość dodana

W 2024 r. wartość dodana wytworzona przez przedsiębiorstwa niefinansowe wzrosła rok do roku o 6,9% (6,5% w grupie MSP i 7,3% w grupie dużych podmiotów). Udział mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w tej kategorii wyniósł 56%, przy czym większość jest jednak wkładem mikrofirm (31,2%). Udział małych i średnich firm wyniósł odpowiednio 9,0 i 15,7%.

⁵⁶ Wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem.

Przeciętna firma wytworzyła 0,9 mln zł wartości dodanej, natomiast jeden podmiot MSP – 0,5 mln zł, a w szczegółowym rozbiciu na klasy wielkości: mikro 0,3 mln zł, małe 4,1 mln zł i średnie 23,9 mln zł vs. 247,5 mln zł na jedną dużą firmę. Wytworzona wartość dodana przypadająca na jednego pracującego w MSP wyniosła blisko 0,2 mln zł i stanowiła 2/3 wyniku osiągniętego przez duże podmioty.

Większość, tj. 81,5% wartości dodanej jest zasługą osób prawnych, 18,5% – osób fizycznych.

Przychody

Sektor MSP wygenerował 4402,5 mld zł, tj. 54% przychodów przedsiębiorstw niefinansowych za 2024 r. Wartość przychodów ogółem przedsiębiorstw niefinansowych była o 0,4% niższa niż rok wcześniej, z tym że przychody MSP wzrosły o 1,7% – dzięki mikrofirmom (+5,6% r/r) i w niewielkim stopniu małym podmiotom (+0,1% r/r) – a przychody dużych przedsiębiorstw zmalały o 2,8% r/r.

W 2024 r. przeciętna firma osiągnęła przychody rzędu 3,4 mln zł, lecz gdy przeciętny podmiot MSP uzyskał 1,9 mln zł, duży wygenerował 966,6 mln zł. Natomiast przychody na jednego pracującego w przedsiębiorstwie wyniosły 0,8 mln zł, w sektorze MSP – 0,6 mln zł vs. 1,1 mln zł w dużych.

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, blisko 70% przychodów przypadało na przedsiębiorstwa przemysłowe oraz handlowe (odpowiednio 36,4% i 33,4%). Pozostałą część przychodów wytworzyły głównie przedsiębiorstwa budowlane (6,9%) oraz transportowe (5,5%). W porównaniu z 2023 r. odnotowano wzrost wartości przychodów we wszystkich sekcjach z wyjątkiem przemysłu (spadek o 8,0%). Największy wzrost przychodów zaobserwowano dla przedsiębiorstw zajmujących się kulturą, rozrywką i rekreacją (o 21,7%), obsługą rynku nieruchomości (o 14,3%) oraz opieką zdrowotną (o 13,1%).

Biorąc pod uwagę formę prawną, 85,0% przychodów ogółem wszystkich badanych jednostek wypracowały osoby prawne, a 15,0% – osoby fizyczne.

Koszty

W 2024 r. wartość kosztów ogółem (kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności) przedsiębiorstw niefinansowych wyniosła 7505,3 mld zł i spadła o 0,1% r/r. Koszty MSP (3901,3 mld zł) stanowiły 52% tej kwoty i rok do roku wzrosły o 1,7%. Wzrost kosztów dotyczy grup mikro i małych firm. Natomiast wskaźnik poziomu kosztów (relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem) dla przedsiębiorstw niefinansowych ogółem ukształtował się na poziomie 92,2%, tj. wzrósł o 0,3 p.p. w porównaniu z rokiem 2023.

Koszty ogółem na 1 podmiot w 2024 r. wyniosły 3,2 mln zł, przy czym na jedną mikrofirmę 0,7 mln zł, na jedno MSP – 1,7 mln zł, a na dużą firmę – 931 mln zł. Koszt na jednego pracującego w firmie wyniósł 1,7 mln i rósł wraz z wielkością podmiotu (Tabela 1.10). Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności, najwyższy poziom kosztów ogółem na jeden

podmiot odnotowano dla przedsiębiorstw przemysłowych (13 559,0 tys. zł), najniższe – dla podmiotów związanych z pozostałą działalnością usługową (146,8 tys. zł).

Udział w kosztach ogółem osób prawnych wyniósł 87,9%, osób fizycznych 12,1%.

Wynik finansowy brutto

Wynik finansowy brutto przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r. wyniósł 638,9 mld zł i był niższy rok do roku o 21,4 mld zł (3,2%). Analizując sytuację na poziomie poszczególnych klas wielkości przedsiębiorstw widać, że wyższy wynik finansowy brutto rok do roku zanotowały tylko mikroprzedsiębiorstwa (o 7,4%), natomiast niższy – małe podmioty (spadek o 3,6%), średnie (o 19,6%) i duże (o 16,6%).

Tabela 1.8. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w latach 2014-2024 (mln zł)

	Ogółem	MSP	Mikro	Małe	Średnie	Duże
2014	255 156	182 509	102 989	37 064	42 456	72 647
2015	258 574	204 822	119 982	40 133	44 707	53 752
2016	279 183	192 234	120 664	31 733	39 837	86 950
2017	325 945	215 732	137 565	37 945	40 222	110 212
2018	362 147	265 953	181 117	40 558	44 278	96 195
2019	364 634	272 500	189 744	41 279	41 477	92 135
2020	358 979	273 318	184 326	42 498	46 494	85 661
2021	569 336	381 665	244 483	58 184	78 998	187 671
2022	657 678	452 376	293 185	61 857	97 334	205 300
2023	660 337	495 113	345 119	62 784	87 210	165 224
2024	638 922	501 145	370 486	60 511	70 148	137 778

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich. Na czerwono zaznaczono wartości o ujemnej rocznej dynamice.

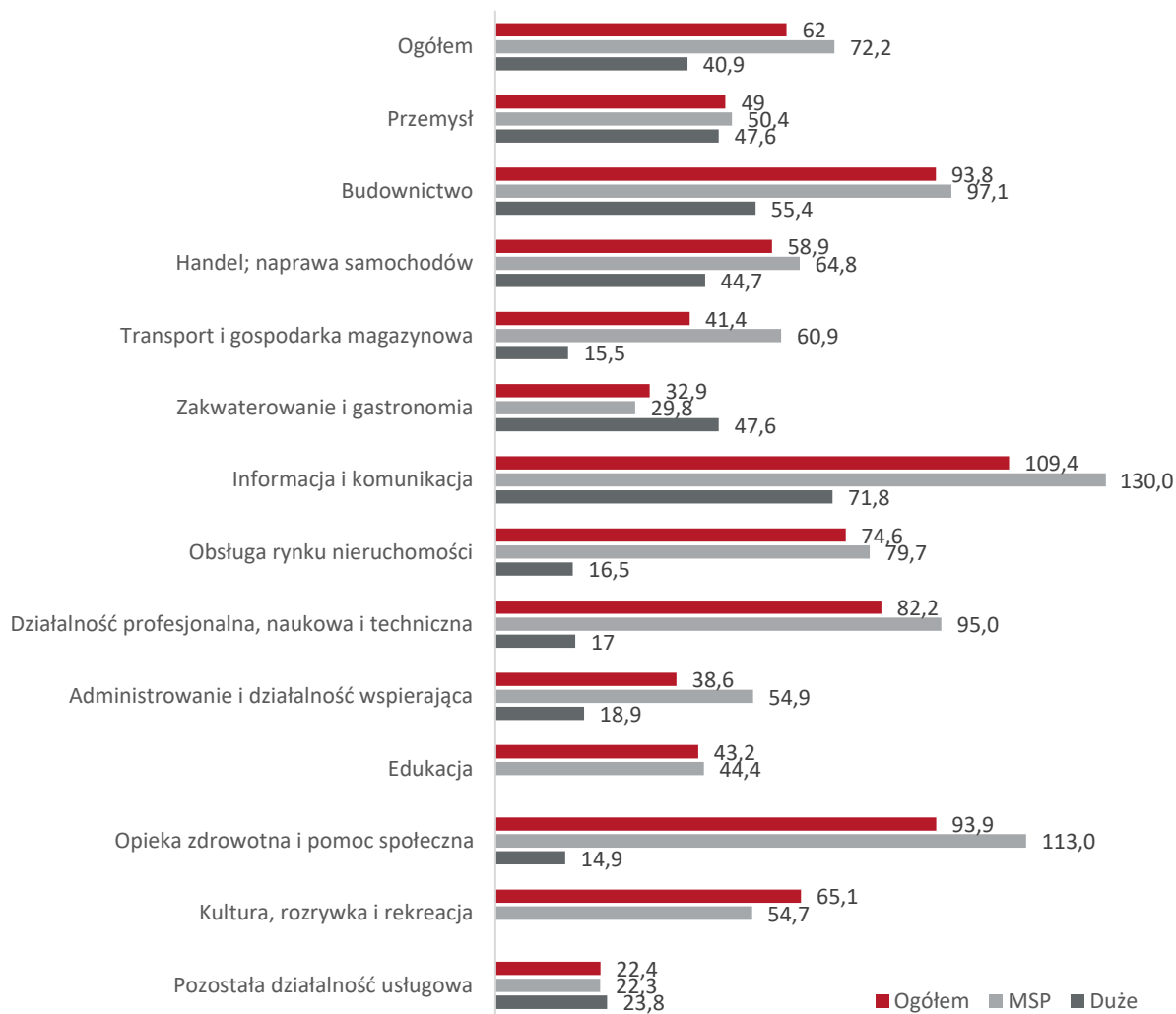
Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności najlepszy rezultat osiągnęły przedsiębiorstwa przemysłowe (144,2 mld zł), lecz jednocześnie był on niższy o 30,1 mld zł niż w 2023 r. Tym samym w ujęciu rocznym przemysł zanotował największy spadek w analizowanych sekcjach. Natomiast największy wzrost osiągnęły firmy z sekcji Informacja i komunikacja (o 9,7 mld zł).

W przeliczeniu na jeden podmiot wynik finansowy brutto ukształtował się na poziomie ok. 0,3 mln zł i rósł wraz z wielkością firmy od 161 tys. zł na mikrofirmę do 35,6 mln zł na jeden duży podmiot. Dla MSP wyniósł 211 tys. Wynik finansowy brutto w przeliczeniu na 1 pracującego to 62,0 tys. zł, przy czym był on wyższy w przypadku jednostek MSP (o 16,5%) i sporo niższy, jeśli chodzi o jednostki duże (o 34,0%).

Analiza danych na poziomie przeciętnej firmy potwierdza oczekiwany wzrost wyniku finansowego brutto wraz z wielkością podmiotu (korzyść skali), lecz przeliczenie go na jednego pracującego w firmie pokazuje odwrotną tendencję (Tabela 1.10). Przyczyn tej sytuacji można upatrywać w strukturze działalności (wykres 15) i wysokości kosztów jej prowadzenia w różnych sekcjach.

Najwyższy wynik finansowy brutto na 1 pracującego zanotowano dla przedsiębiorstw MSP z sekcji Informacja i komunikacja (130,0 tys. zł) oraz Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (113,0 tys. zł). Są to sekcje, w których wskaźniki poziomu kosztów dla mikrofirm są najniższe (odpowiednio 61,2% i 48,9%).

Wykres. 1.16. Wynik finansowy brutto na 1 pracującego według sekcji PKD i klas wielkości⁵⁷ w 2024 r. (w tys. zł)

Źródło: *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Tabela 1.9. Wyniki uzyskane przez przeciętny podmiot w 2024 r.

	Ogółem	MSP	Mikro	Małe	Średnie	Duże
Wartość produkcji w mln zł	2,59	1,46	0,84	11,24	67,78	697,34
Wartość dodana w mln zł	0,92	0,51	0,29	4,06	23,86	247,52
Przychody w mln zł	3,43	1,86	0,88	18,59	102,48	966,61
Koszty ogółem w mln zł	3,16	1,65	0,72	17,34	97,59	931,02
Wynik finansowy brutto w mln	0,27	0,21	0,16	1,25	4,89	35,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

⁵⁷ Powołując się na tajemnicę statystyczną, GUS nie prezentuje danych dla części sekcji.

Tabela 1.10. Wyniki uzyskane przez przedsiębiorstwa poszczególnych klas wielkości w przeliczeniu na jednego pracującego w 2024 r.

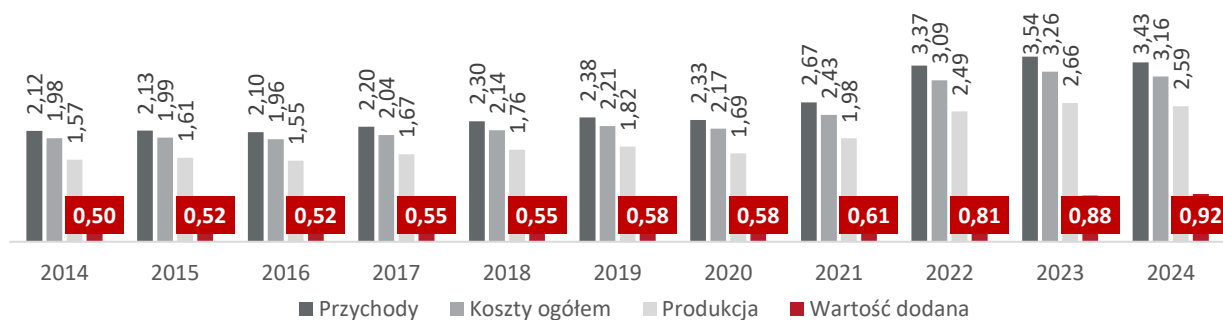
	Ogółem	MSP	Mikro	Małe	Średnie	Duże
Wartość produkcji w mln zł	0,60	0,50	0,44	0,53	0,64	0,80
Wartość dodana w mln zł	0,21	0,18	0,15	0,19	0,22	0,28
Przychody w mln zł	0,79	0,63	0,46	0,88	0,96	1,11
Koszty ogółem w mln zł	0,73	0,56	0,38	0,82	0,91	1,07
Wynik finansowy brutto w tys.	61,99	72,20	84,37	59,42	45,78	40,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Wyniki przeciętnej firmy na przestrzeni dekady

W latach 2014-2024 produkcja przeciętnego przedsiębiorstwa wzrosła o 65,3%, przychody o 61,7%, koszty o 61,2%. Wartość dodana zwiększyła się o 81,8%, lecz w ostatnich dwóch latach dynamika jej wzrostu wyraźnie wyhamowała.

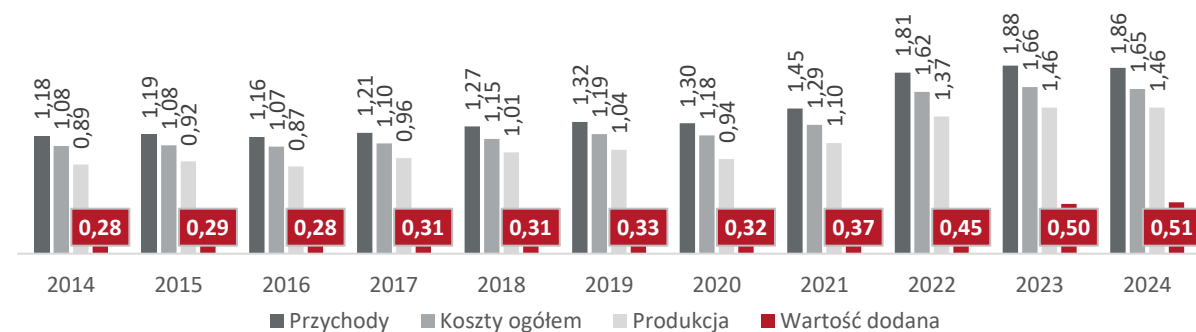
Wykres 1.17. Produktywność przedsiębiorstw w ujęciu produkcji, przychodów, kosztów ogółem i wartości dodanej przypadających na przeciętną firmę (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

W przypadku MSP w latach 2014-2024 produkcja wzrosła o 63,9%, przychody o 57,7%, a koszty o 52,6%. Wartość dodana zwiększyła się o 85,65%. Kierunek zmian dla mikro, małych i średnich podmiotów jest taki sam jak dla ogółu przedsiębiorstw.

Wykres 1.18. Produktywność przedsiębiorstw w ujęciu produkcji, przychodów, kosztów ogółem i wartości dodanej przypadających na przeciętną firmę MSP (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

1.6. Internacjonalizacja przedsiębiorstw

Tendencje w handlu zagranicznym

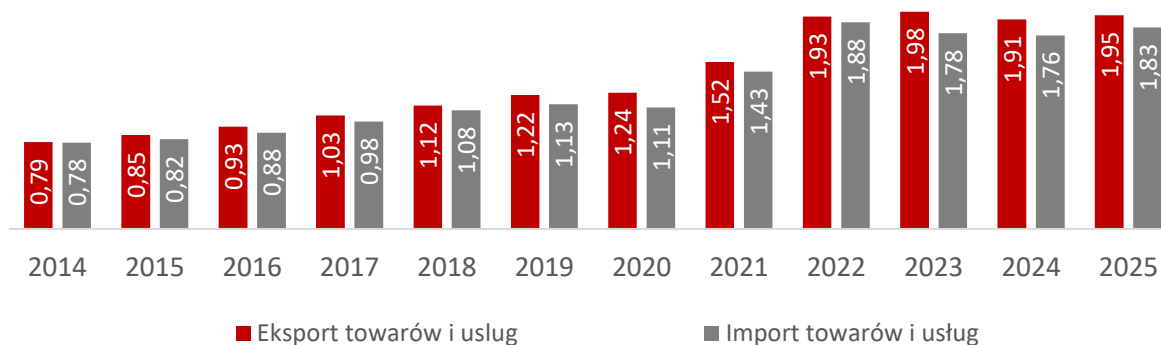
W 2025 r. eksport osiągnął 1,95 bln zł, a import – 1,83 bln zł. Nastąpił spadek relacji wartości eksportu do importu r/r

Według danych GUS za 2025 r. **wartość eksportu towarów i usług** (w cenach bieżących) wyniosła 1 956,86 mld zł, natomiast import osiągnął poziom 1 847,2 mld zł. Oznacza to utrzymanie relatywnie wyższego poziomu wymiany handlowej, a nawet – w porównaniu z rokiem poprzednim – wzrost rozmiarów handlu zagranicznego. W 2025 r.

podobnie jak w latach poprzednich obserwujemy nadwyżkę eksportu nad importem (106%, nadwyżka – 110 mln zł), choć nie tak wyraźną jak w rekordowym pod tym względem 2023 r. (111%, nadwyżka – 196 mln zł).

Analizując zmiany w dłuższym horyzoncie, należy podkreślić znaczącą skalę wzrostu handlu zagranicznego w porównaniu z 2014 r. Eksport do 2025 r. zwiększył się w cenach bieżących o ponad 1,1 bln zł, czyli przeszło dwukrotnie, a import wzrósł o blisko 1,0 bln zł. Długookresowe dane wskazują zatem na trwałe umocnienie pozycji polskiej gospodarki w handlu międzynarodowym, pomimo krótkookresowych wahań obserwowanych w ostatnich latach.

Wykres 1.19. Wartość eksportu towarów i usług oraz importu towarów i usług (w cenach bieżących) w bln zł, w latach 2014-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS: Bank Danych Makroekonomicznych, Rachunki Narodowe ESA 2010.

W latach 2014–2020 **umiędzynarodowienie polskiej gospodarki** mierzone **relacją eksportu towarów i usług do PKB** stopniowo rosło i przekroczyło poziom 52%. W latach 2021–2022 za sprawą splotu kilku nadzwyczajnych czynników nastąpiło ożywienie wymiany w handlu międzynarodowym – po jego okresowym załamaniu w okresie pandemii Covid-19. W efekcie nastąpił okresowy skokowy wzrost eksportu o ok. 10 p.p. – powyżej 62% PKB. Począwszy od 2023 r. proces ten zaczął się odwracać i w efekcie w 2025 r. relacja eksportu towarów i usług do PKB obniżyła się do 50%, czyli w okolice poziomu z 2016 r.

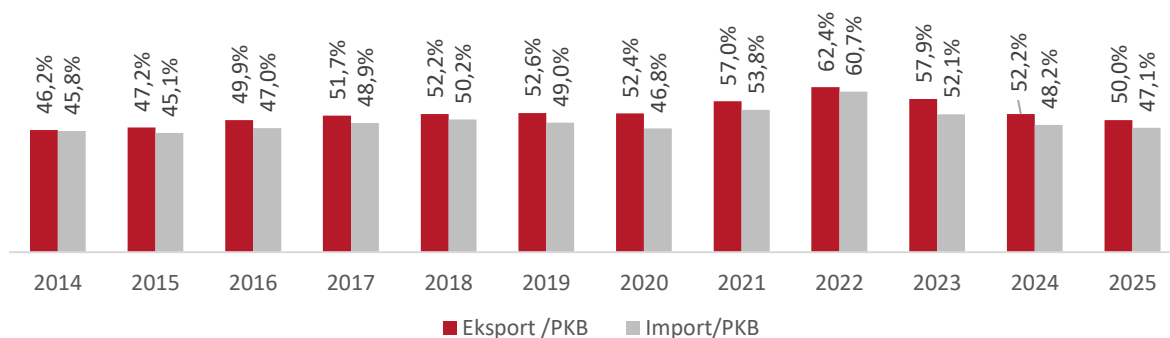
Spadek tempa umiędzynarodawiania polskiej gospodarki w ostatnich latach

Podobne zmiany miały miejsce w **importcie**, który w przypadku polskiej gospodarki charakteryzuje się wysoką współzależnością ze zmianami eksportu. Eksport jest w dużym stopniu importochłonny, co oznacza, że wzrost sprzedaży zagranicznej zazwyczaj wiąże się ze zwiększonym importem dóbr pośrednich.

W 2018 r. relacja importu do PKB po raz pierwszy od 10 lat przekroczyła poziom 50%, po czym w kolejnych dwóch latach spadła – poniżej 47% w 2020 r. W latach 2021–2022 relacja importu do PKB skokowo wzrosła, osiągając w 2022 r. – podobnie jak miało to miejsce w przypadku eksportu – najwyższy wynik w ostatnim dziesięcioleciu (blisko 61%).

W kolejnych latach trend się odwrócił i w 2025 r. relacja importu do PKB powróciła w okolice wartości sprzed blisko dekady kształtując się na poziomie 47,1%.

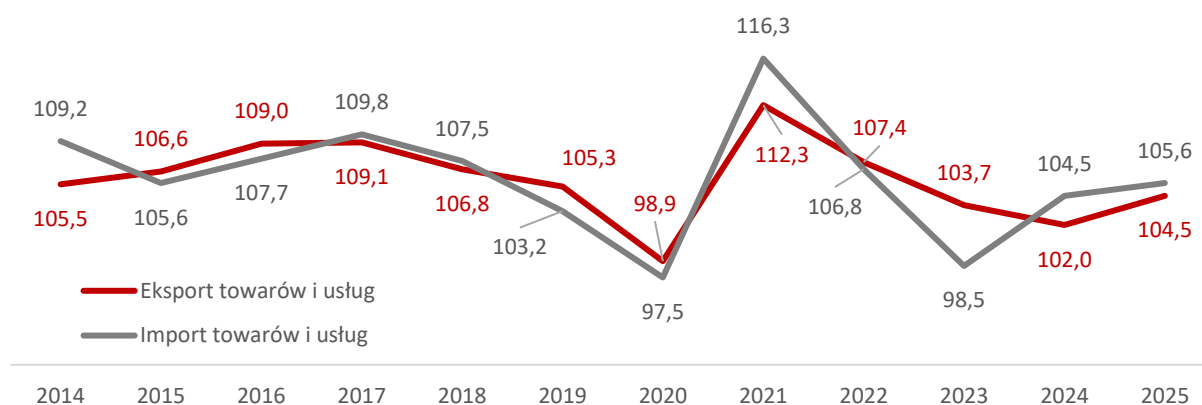
Wykres 1.20. Poziom umiędzynarodowienia polskiej gospodarki – relacja eksportu towarów i usług do PKB i relacja importu towarów i usług do PKB w latach 2014-2025 (ceny bieżące)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z publikacji *Roczne wskaźniki makroekonomiczne oraz Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w 4 kwartale 2025 r.* (tablice xls).

Zmiany eksportu i importu w ostatnich latach wynikały z oddziaływania czynników cyklicznych i cenowych. W latach 2021–2022 obserwowano silne postpandemiczne ożywienie wymiany w handlu zagranicznym, wspierane odłożonym zapotrzebowaniem na dobra konsumpcyjne ze strony gospodarstw domowych, a po stronie przedsiębiorstw – wzrostem zapasów w czasie zaburzeń w światowych łańcuchach dostaw.

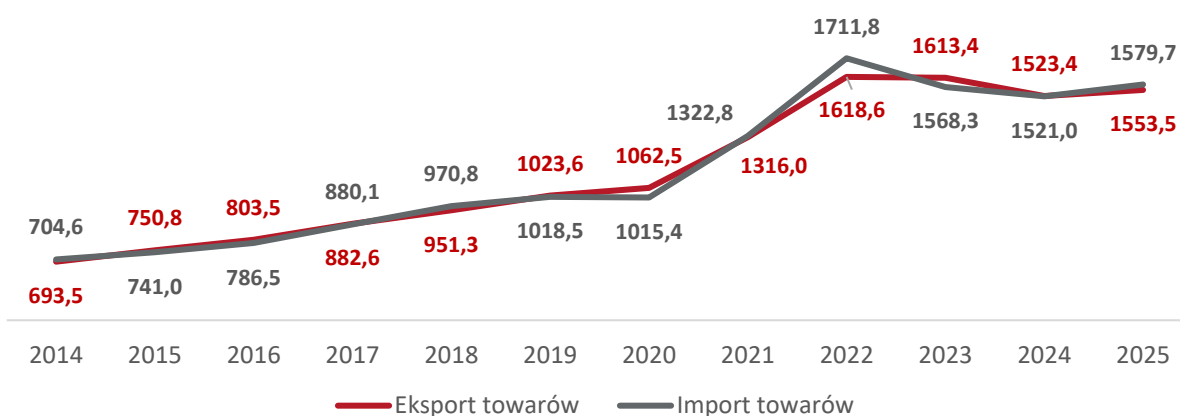
Dodatkowo wyjątkowo wysoka relacja eksportu i importu w ujęciu nominalnym do PKB w okresie 2021–2022 była efektem bardzo wysokiego wzrostu cen – następstwa serii szoków: pandemii Covid-19 oraz wzrostu cen surowców energetycznych w następstwie inwazji Rosji na Ukrainę. W 2023 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie eksportu i importu (ujemna dynamika importu – Wykres 1.21) spowodowane osłabieniem koniunktury w europejskim przemyśle (głównie w Niemczech – kluczowym partnerze handlowym Polski). Po stronie importu dodatkowo oddziaływało osłabienie konsumpcji gospodarstw domowych (efektu wyraźnego osłabienia dochodów realnych w wyniku wysokiej inflacji) oraz redukcji zapasów przedsiębiorstw. W latach 2024–2025 nastąpiło ponowne stopniowe przyspieszenie obrotów handlowych wraz z poprawą koniunktury gospodarczej w UE (wspierającej polski eksport) i popytu krajowego (stymulującego wzrost dynamiki importu). Dodatkowo wzrost importu podwyższyły zakupy uzbrojenia dla polskiej armii.

Wykres 1.21. Dynamika eksportu/importu towarów i usług w latach 2014-2025 (ceny stałe)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z publikacji *Roczne wskaźniki makroekonomiczne*.

Wymiana handlowa towarami i usługami

Eksport towarów w 2025 r. ukształtował się na poziomie 1553,5 mld zł, a **import** na niewiele większym – 1579,7 mld zł. Poniższy wykres pokazuje wyżej przywołaną współzależność importu od eksportu.

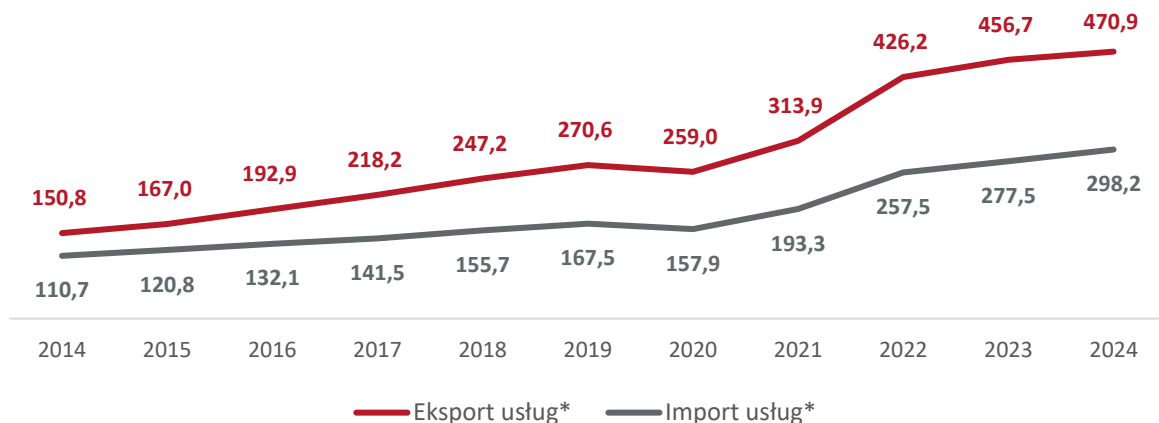
Wykres 1.22. Eksport i import towarów⁵⁸ w latach 2014-2025, w mld zł

Źródło: opracowanie własne według danych z Działu Bazy Wiedzy.

Eksport usług (wartość usług dostarczonych) ukształtował się na poziomie 470,9 mld zł, a **import (wartość usług nabytych)** – 298,2 mld zł. Podobnie jak w przypadku towarów – pomiędzy eksportem usług a importem występuje współzależność – jednak w przypadku usług od 2022 r. widać wyraźnie przewagę eksportu nad importem.

⁵⁸ Definicja eksportu towaru - dostarczanie towarów za granicę niezależnie od sposobu wyprowadzenia z terytorium ekonomicznego kraju. Definicja importu towaru - dostarczanie towarów z zagranicy niezależnie od sposobu ich wprowadzenia na terytorium ekonomiczne kraju. Dane dotyczące towarów obejmują wszystkie transakcje, w wyniku których na teren Polski wwożone są lub wywożone towary, niezależnie od tego czy jest to własność polskich rezydentów.

Wykres 1.23. Eksport/import usług* (wartość usług dostarczonych/nabytych)⁵⁹ w latach 2014-2024, w mld zł

Źródło: opracowanie własne według danych z Działu Bazy Wiedzy. * patrz przypis 61.

Skłonność polskich przedsiębiorstw do eksportu i importu

Jedną z podstawowych miar internacjonalizacji gospodarki jest liczba przedsiębiorstw zajmujących się eksportem lub importem. Niestety obszar ten nadal nie należy do silnych stron naszej gospodarki. Z szacunków własnych opartych na danych GUS wynika, że **4,5% firm w Polsce (tj. 107,2 tys.) sprzedawało w 2024 r. towary za granicę, a zaledwie 0,8% (18,4 tys.) w 2023 r. – usługi**⁶⁰. Te niskie odsetki w dużej mierze są konsekwencją bardzo słabych wyników mikroprzedsiębiorstw. Wyniki większych podmiotów prezentują się znacznie lepiej.

Analogiczne szacunki w zakresie importu wskazują na nieco większe niż dla eksportu rozmiary umiędzynarodowienia polskich przedsiębiorstw, jednak również w tym przypadku trudno mówić o rozwiniętej współpracy z zagranicą. **Odsetek firm sprowadzających w 2024 r. towary z zagranicy wyniósł 11,1% (264,5 tys.), a w 2023 r. usługi – 1,13% (26,8 tys.).**

⁵⁹ Za GUS: Usługa w wymianie międzynarodowej - jest to usługa, w której jeden podmiot transakcji (dostarczenia/nabycia usługi) ma swoją siedzibę/miejsce zamieszkania w Polsce, natomiast drugi podmiot transakcji ma swoją siedzibę/miejsce zamieszkania za granicą, jest organizacją międzynarodową lub jednostką dyplomatyczną (ambasadą, konsulatem) obcego państwa. Nie jest istotne miejsce świadczenia usług, a fakt zawarcia transakcji pomiędzy rezydentem a nierezydentem (np. wymiana transgraniczna usług, konsumpcja usług za granicą, świadczenie usług przez osoby fizyczne na terytorium innego kraju). Pod pojęciem usługi w wymianie międzynarodowej wyróżnia się usługę dostarczoną nierezydentowi oraz usługę nabytą od nierezydenta.

⁶⁰ Są to wartości przybliżone z uwagi na odmienną metodykę zbierania danych dotyczących liczby eksporterów i liczby przedsiębiorstw ogółem. Odsetek przedsiębiorstw eksportujących obliczono przedstawiając relację liczby eksporterów towarów i usług (liczba eksporterów w międzynarodowym handlu usługami z 2023 r.), wyliczonej przez GUS na potrzeby niniejszego Raportu, do liczby przedsiębiorstw niefinansowych, publikowanej przez GUS w *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.* i wydaniach poprzednich.

**Ponad jedna piąta (21,6%)
przychodów firm pochodzi
z eksportu towarów**

W 2024 r. udział przychodów ze sprzedaży na eksport wśród ogółu przedsiębiorstw w Polsce wyniósł 21,6% (spadek w porównaniu z 2023 r. – 22,4% czy 2022 r. – 23,8%). Tendencja ta wskazuje na zmniejszenie znaczenia eksportu w strukturze przychodów ogółu firm w ostatnich

dwóch latach, co może być związane z pogorszeniem koniunktury zewnętrznej oraz niepewnością gospodarczą. **W grupie eksporterów udział przychodów ze sprzedaży na eksport również wykazywał tendencję malejącą – z 33,5% w 2022 r., przez 32,1% w 2023 r. do 31,4% w 2024 r.** Oznacza to, że nawet wśród firm aktywnych eksportowo eksport stanowił relatywnie mniejszą część ich przychodów niż w poprzednich latach. Ogólnie jednak należy zauważyć, że mimo okresowych wahań, pozycja eksportu w strukturze przychodów ogółu firm w latach 2014-2024 jest na stabilnym poziomie.

Tabela 1.11. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport ogółu przedsiębiorstw i eksporterów w latach 2014-2024, w %

Rok	Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport	ogółem	10 - 49	50 - 249	10 - 249	>249
2014	przedsiębiorstwa ogółem	21,3	10,1	16,2	13,8	26,7
2014	eksporterzy	32,5	26,8	28,0	27,7	34,8
2015	przedsiębiorstwa ogółem	21,20	9,2	16,5	13,6	26,7
2015	eksporterzy	32,13	24,0	27,8	26,6	34,8
2016	przedsiębiorstwa ogółem	22,3	9,9	17,5	14,6	27,7
2016	eksporterzy	34,0	26,0	29,6	28,6	36,6
2017	przedsiębiorstwa ogółem	22,9	10,0	17,2	14,5	28,4
2017	eksporterzy	33,9	27,1	28,9	28,4	36,3
2018	przedsiębiorstwa ogółem	22,3	10,7	16,2	14,2	27,5
2018	eksporterzy	32,8	25,4	27,6	27,0	35,4
2019	przedsiębiorstwa ogółem	23,0	10,6	17,4	15,0	23,6**; 29,6***
2019	eksporterzy	34,0	25,9	29,0	28,1	33,5**; 37,4***
2020	przedsiębiorstwa ogółem	22,8	11,0	18,0	15,5	27,4
2020	eksporterzy	33,5	26,5	29,2	28,5	35,7
2021	przedsiębiorstwa ogółem	23,4	11,5	17,9	15,7	28,1
2021	eksporterzy	33,6	26,4	28,9	28,2	35,9
2022	przedsiębiorstwa ogółem	23,8	11,2	18,7	15,9	28,8
2022	eksporterzy	33,5	21,6	29,6	27,0	36,6
2023	przedsiębiorstwa ogółem*	22,4	11,7	17,7	15,7	26,3
2023	eksporterzy	32,1	27,5	28,9	28,5	33,6
2024	przedsiębiorstwa ogółem*	21,6	11,0	17,4	15,2	25,5
2024	eksporterzy	31,4	27,1	29,2	28,6	32,6

Źródło: opracowanie własne według danych opracowanych przez GUS na potrzeby niniejszego Raportu.

* Dane z uwzględnieniem sekcji A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)

** - dotyczy firm zatrudniających 250-499 osób

*** - dotyczy firm zatrudniających 500 lub więcej osób

Szacunki oparte na danych GUS wskazują, że sprzedaż za granicę przeciętnego polskiego eksportera/importera

towarów jest niewielka. W 2024 r. przeciętny eksporter sprzedał za granicę towary o wartości 14,1 mln zł.

Mikroprzedsiębiorstwa zdecydowanie odstawały

od pozostałych grup na tym tle. Wartość eksportu, która przypadała na przeciętnego mikroeksportera towarów wyniosła 1,0 mln zł. Większe podmioty wypadły dużo lepiej – przeciętny mały eksporter sprzedał za granicę towary o wartości 4,9 mln zł, wartość sprzedaży średniego eksportera wyniosła 26,3 mln zł, a dużego – 268,8 mln zł.

Eksport przeciętnego eksportera towarów osiągnął 14,1 mln zł, a import – 5,6 mln zł

Przeciętny importer towarów w 2024 r. sprowadził towary o wartości – 5,6 mln zł. Wartość importu przypadająca na mikroimportera to 0,4 mln zł, na małego importera to 3,7 mln zł, średniego – 21 mln zł, a dużego – 176 mln zł.

Specjalizacja eksportowa polskich przedsiębiorstw**Polski eksport generowany jest głównie przez eksporterów wyspecjalizowanych⁶¹.**

6,6 tys. eksporterów wyspecjalizowanych (33,9% ogółu eksporterów) odpowiada za ponad dwie trzecie (71,5%) eksportu polskich przedsiębiorstw. Osiągają oni niemal pięciokrotnie większe przychody z eksportu przypadające na przeciętnego eksportera (136,0 mln zł) niż pozostali eksporterzy (27,7 mln zł). Co więcej, ponad połowa eksportu (50,8%) realizowana jest przez eksporterów wysoce wyspecjalizowanych⁶² (4,3 tys. podmiotów stanowiące 22,1% ogółu eksporterów). Jedna tego typu firma osiąga przeciętnie 147,9 mln zł przychodów z eksportu.

Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego odgrywają dominującą rolę w polskim eksporcie⁶³.

Od tej grupy przedsiębiorstw pochodzi blisko dwie trzecie wartości polskiego eksportu (64,7%), choć stanowią jedną trzecią polskich eksporterów (33,4%; 6,5 tys. podmiotów). Przeciętny eksporter z udziałem kapitału zagranicznego osiąga ponad trzyipółkrotnie większe przychody z eksportu (124,8 mln zł) niż pozostałe podmioty (34,1 mln zł). Eksporterzy z kapitałem zagranicznym stanowią ponad połowę (53,9%) eksporterów wyspecjalizowanych i osiągnęli trzy czwarte ich przychodów z eksportu (74,8%).

⁶¹ Eksporterów, których przychody z eksportu wyniosły powyżej 50% przychodów ogółem. Dane w ramce dotyczą podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

⁶² Chodzi o eksporterów, których przychody z eksportu wyniosły powyżej 75% przychodów ogółem.

⁶³ Dane w ramce dotyczą podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Rozdział 2. Ranking małej i średniej przedsiębiorczości⁶⁴ w układzie wojewódzkim.

Wskaźnik syntetyczny

Mazowieckie kolejny raz liderem rankingu przedsiębiorczości

W latach 2008–2024 Mazowsze było niekwestionowanym liderem rankingu przedsiębiorczości. W 2024 r. zajęło pierwsze miejsce w 19 z 27 analizowanych kategorii.

Wartość syntetycznego wskaźnika przedsiębiorczości dla województwa mazowieckiego wyniosła 86,0 i była nieco wyższa niż rok wcześniej (85,5). Drugie miejsce w rankingu zajęło województwo pomorskie (78,1), trzecie – wielkopolskie (71,2). Najgorzej wypadło województwo warmińsko-mazurskie (14,5). Na przedostatnim miejscu znalazło się podkarpackie (24,6), za województwem lubelskim (29,3).

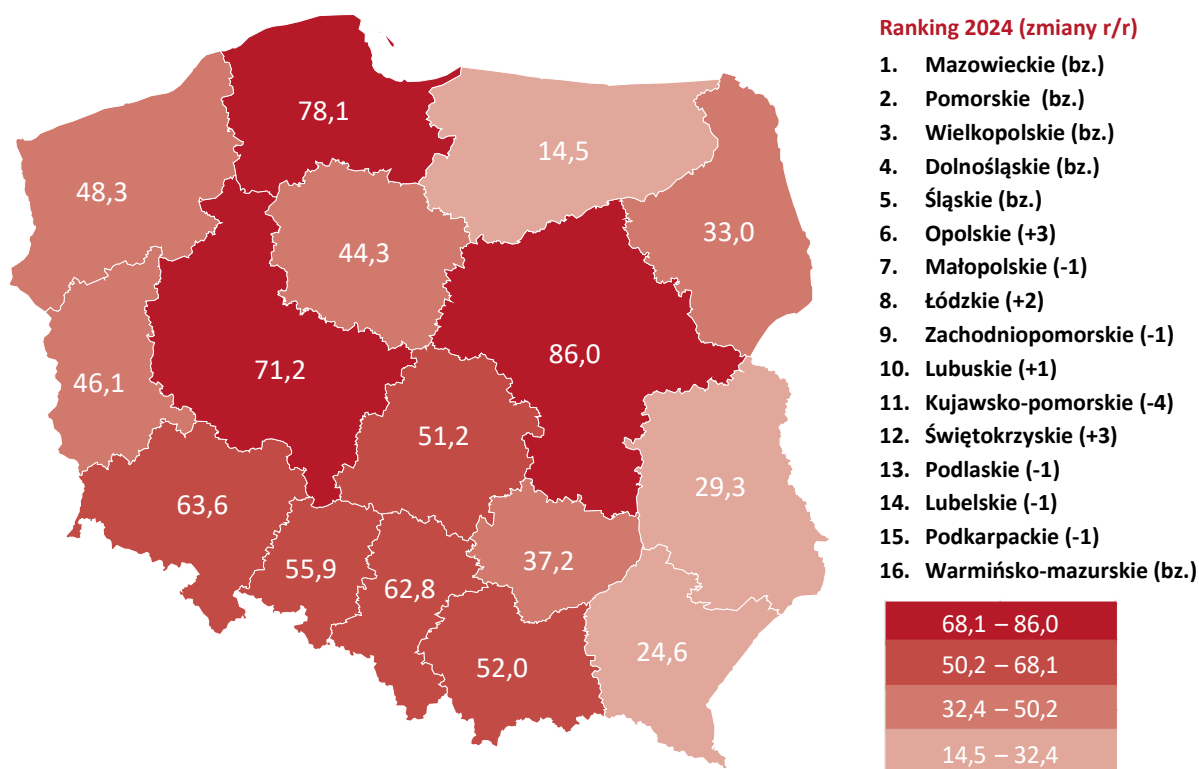
W 2024 r. pięć województw utrzymało swoje pozycje: lider – mazowieckie oraz pomorskie, wielkopolskie, dolnośląskie i śląskie. Najbardziej awansowały – o trzy pozycje w górę – województwa: opolskie i świętokrzyskie. Z kolei o cztery pozycje w dół przesunęło się województwo kujawsko-pomorskie (z 7 na 11).

⁶⁴ Ranking sporządzono na podstawie następujących wskaźników:

- liczba przedsiębiorstw aktywnych na 1000 mieszkańców (dla przedsiębiorstw mikro, małych i średnich);
- liczba pracujących na aktywny podmiot w firmach mikro, małych i średnich;
- pracujący w przedsiębiorstwach aktywnych (mikro, małych i średnich) na 1000 mieszkańców;
- przychody na aktywne przedsiębiorstwo mikro, małe i średnie;
- przychody na pracującego w aktywnej firmie mikro, małej, średniej;
- udział kosztów w przychodach w aktywnych przedsiębiorstwach mikro, małych i średnich;
- przeciętne wynagrodzenie w przedsiębiorstwach aktywnych mikro, małych i średnich;
- nakłady na rzeczowe aktywa trwałe na mikro, małe i średnie przedsiębiorstwo aktywne;
- nakłady na rzeczowe aktywa trwałe na pracującego w aktywnym przedsiębiorstwie mikro, małym i średnim.

Wskaźnik syntetyczny (WS) został sporządzony według wzoru: $WS = [(p*n) - x] * 100 / \max [(p*n) - x]$,

gdzie: n – liczba zmiennych, x – liczba punktów za zmienne stanowiące sumę miejsc zajętych przez region w rankingu w poszczególnych podrankingach, p – liczba miejsc w rankingu, max (p*n-x) – maksymalna liczba punktów, jakie można uzyskać w przypadku zajęcia pierwszego miejsca we wszystkich podrankingach. Wartość wskaźnika to poziom zrealizowania przez region maksymalnego wyniku, czyli zajęcia pierwszego miejsca we wszystkich podrankingach.

Mapa 2.1. Poziom przedsiębiorczości w regionach – wskaźnik syntetyczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

2.1. Liderzy rankingu

I miejsce: Mazowieckie

Firmy mikro

Nr 1 pod względem:

- liczby firm aktywnych na 1000 mieszkańców (87,4),
- liczby pracujących w mikro firmach na 1000 mieszkańców (153,3),
- wielkości przychodów przypadających na jedną mikrofirmę (1,38 mln zł),
- wielkości przychodów przypadających na pracującego w mikrofirmie (0,79 mln zł),
- przeciętnego wynagrodzenia brutto w mikrofirmie (6 310 zł),
- nakładów na rzeczowe aktywa trwałe na mikrofirmę (42,8 tys.),
- nakładów na rzeczowe aktywa trwałe na pracującego w mikrofirmie (24,4 tys. zł).

Firmy małe

Nr 1 pod względem:

- liczby firm aktywnych na 1000 mieszkańców (1,6),
- liczby pracujących w małych firmach na 1000 mieszkańców (33,2),
- wielkości przychodów przypadających na jedną małą firmę (30,8 mln zł),
- wielkości przychodów przypadających na pracującego w małej firmie (1,44 mln zł),
- przeciętnego wynagrodzenia brutto w małej firmie (10291 zł).

Firmy średnie

Nr 1 pod względem:

- liczby firm aktywnych na 1000 mieszkańców (0,5),
- liczby pracujących w średnich firmach na 1000 mieszkańców (55,0),
- wielkości przychodów przypadających na jedną średnią firmę (171,7 mln zł),
- wielkości przychodów przypadających na pracującego w średniej firmie (1,6 mln zł),
- przeciętnego wynagrodzenia brutto w średniej firmie (11 703 zł)
- nakładów na rzeczowe aktywa trwałe na średnią firmę (6 104,1 mln zł)
- nakładów na rzeczowe aktywa trwałe na pracującego w średniej firmie (56,1 tys.).

II miejsce: Pomorskie

Województwo pomorskie II miejsce zajęło pod względem:

- liczby firm mikro aktywnych na 1000 mieszkańców (70,1),
- liczby pracujących w mikro firmach na 1000 mieszkańców (132,2),
- wielkości przychodów przypadających na jedną małą firmę (18 mln zł),
- wielkości przychodów przypadających na pracującego w mikro firmie (0,44 mln zł),
- wielkości przychodów przypadających na pracującego w małej firmie (0,85 mln zł),

III miejsce wśród województw uzyskało pod względem:

- wielkości przychodów przypadających na jedną średnią firmę (107,9 mln zł),
- wielkości przychodów przypadających na pracującego w średniej firmie (1,0 mln zł),
- udziału kosztów w przychodach (%) w przeciętnej średniej firmie (0,95),
- przeciętnego wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach mikro (5 193 zł), małych (8586 zł) i średnich przedsiębiorstwach (9 000 zł),

Województwo pomorskie w żadnej z kategorii nie zajęło pierwszego miejsca.

III miejsce: Wielkopolskie

Województwo wielkopolskie II miejsce zajęło pod względem 8 wskaźników i są to:

- liczba firm małych aktywnych na 1000 mieszkańców (1,5),
- liczba firm średnich na 1000 mieszkańców (0,45),
- liczba pracujących w małych firmach na 1000 mieszkańców (31,3),
- liczba pracujących w średnich firmach na 1000 mieszkańców (48,3),
- wielkość przychodów przypadających na jedną mikrofirmę (834 tys. zł),

III miejsce zajęło pod względem:

- wielkość przychodów przypadających na jedną małą firmę (17,9 mln zł),
- wielkość przychodów przypadających na pracującego w małej firmie (0,85 mln zł),
- nakładów na rzeczowe aktywa trwałe na mikrofirmę (19,8 tys.),
- liczby pracujących w mikro firmach na 1000 mieszkańców (130,8).

Województwo wielkopolskie w żadnej z kategorii nie zajęło pierwszego miejsca.

2.2. Porównanie województw pod względem najważniejszych wskaźników przedsiębiorczości

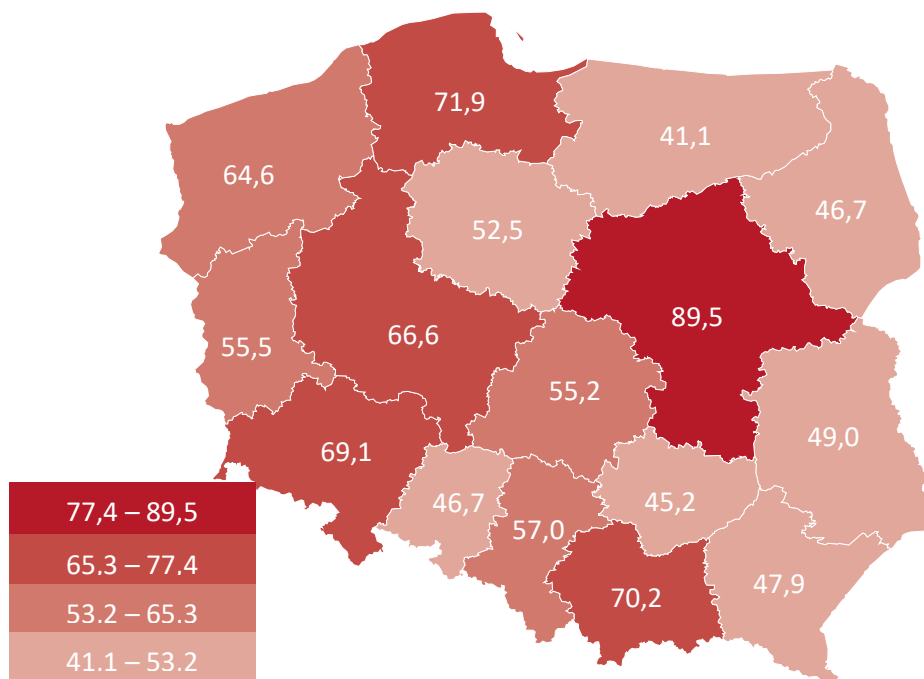
W celu przeprowadzenia oceny poziomu przedsiębiorczości w układzie regionalnym porównano wskaźniki:

- liczba MSP aktywnych na 1000 mieszkańców,
- podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane na 1000 mieszkańców,
- przychody i nakłady przeciętnego przedsiębiorstwa z sektora MSP,
- przeciętne wynagrodzenia w aktywnych MSP.

Liczba MSP aktywnych na 1000 mieszkańców

Pod względem **liczby przedsiębiorstw aktywnych z sektora MSP na 1000 mieszkańców** (Mapa 2.2) najlepiej wypada województwo mazowieckie (89,5), a za nim pomorskie (71,9), małopolskie (70,2). Wysoko plasują się również województwa: dolnośląskie (69,1), wielkopolskie (66,6) i zachodniopomorskie (64,6), Najniższe wartości osiągnęły województwa: warmińsko-mazurskie (41,1), świętokrzyskie (45,2) i opolskie (46,7).

Mapa 2.2. Liczba MSP aktywnych na 1000 mieszkańców w Polsce w 2024 r. – ujęcie regionalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane na 1000 mieszkańców

Podstawowe wskaźniki dotyczące przedsiębiorstw powstałych w 2023 r. i 2024 r. oraz przeżywalność tych firm w pierwszym roku działalności w ujęciu rocznym poprawiły się.

Tabela 2.1. Przedsiębiorstwa niefinansowe powstałe w 2023 i 2024 r. na 1000 mieszkańców oraz ich przeżywalność – ujęcie regionalne

Liczba przedsiębiorstw powstałych w 2024 r. na 1000 mieszkańców	Liczba przedsiębiorstw powstałych w 2023 r. na 1000 mieszkańców	Region	Wskaźnik przeżycia pierwszego roku (%) 2024/2023	Wskaźnik przeżycia pierwszego roku (%) 2025/2024
7,5	7,7	Polska	59,2	68,4
8,5	8,5	Dolnośląskie	66,0	73,8
6,1	6,3	Kujawsko-pomorskie	59,4	71,7
5,5	6,1	Lubelskie	59,9	70,2
7,3	7,1	Lubuskie	30,2	70,6
6,4	6,4	Łódzkie	43,6	69,8
8,5	8,6	Małopolskie	72,3	76,4
11,1	11,6	Mazowieckie	66,2	69,8
4,9	4,9	Opolskie	61,5	53,7
5,4	5,8	Podkarpackie	58,1	75,5
5,2	6,0	Podlaskie	58,7	55,1
8,9	9,1	Pomorskie	65,6	81,5
6,3	6,3	Śląskie	56,1	66,1
5,2	5,5	Świętokrzyskie	54,9	57,5
5,5	5,6	Warmińsko-mazurskie	45,0	56,2
7,9	8,0	Wielkopolskie	36,6	49,9
7,2	7,9	Zachodniopomorskie	71,0	65

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Przedsiębiorstwa niefinansowe powstałe w latach 2020–2024*, GUS, 2026.

W Polsce, w 2024 r. powstało mniej (o ok. 10 tys.) przedsiębiorstw niefinansowych niż rok wcześniej (281 846 wobec 291 438). Najwięcej firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powstało w Mazowieckim (11,1), Pomorskim (8,9), Małopolskim (8,5) i Dolnośląskim (8,5). Najmniej – w Opolskim (4,9), Świętokrzyskim (5,2), Podlaskim (5,2) i Podkarpackim (5,4).

Odsetek firm, które powstały w 2024 r. i przetrwały rok, wyniósł 68,4%. Przeżywalność pierwszego roku firm, które powstały w 2024 r. była wyższa o 9,2 p.p. od analogicznego wskaźnika dla firm powstałych w 2023 r. Nastąpił wzrost wartości tego wskaźnika w porównaniu do wartości z okresu 2023/2022 o 1,4 p.p. a w porównaniu do wartości z okresu

2022/2021 o 16,3 p.p. Najwyższą przeżywalnością 2025/2024 cechowały się podmioty z województw: pomorskiego (81,5), małopolskiego (76,4%) i podkarpackiego (75,5). Przeżywalność pierwszego roku poniżej 50% odnotowano jedynie Wielkopolskim (49,9). W poprzednim okresie pomiarowym takich województw było cztery (lubuskie (30,2), łódzkie (43,6), warmińsko – mazurskie (45,0) i wielkopolskie (36,6)).

Przychody i nakłady przeciętnego przedsiębiorstwa z sektora MSP

W 2024 r. przeciętne przychody na jedno aktywne przedsiębiorstwo z sektora MSP wyniosły 1,86 mln zł i rok do roku były niższe średnio o 23 tys. zł. W ujęciu regionalnym najwyższe średnie przychody na jedną firmę z sektora MSP zanotowano w województwie mazowieckim – 2,86 mln zł. Jednocześnie firmy z województwa mazowieckiego odnotowały najwyższy spadek średnich przychodów r/r – o około 184 tys. zł (spadki przychodów powyżej 100 tys. zł zanotowano również w woj. wielkopolskim i dolnośląskim). Wzrost przychodów zaobserwowano w siedmiu województwach, w tym powyżej 100 tys. w opolskim, łódzkim i świętokrzyskim.

Tabela 2.2. Przychody (w mln zł) i nakłady (w tys. zł) na jedną firmę z sektora MSP w 2023 i 2024 r.

Region	Przychody w 2023 r.	Nakłady w 2023 r.	Przychody w 2024 r.	Nakłady w 2024 r.	Różnica w przychodach r/r	Różnica w nakładach r/r
Polska	1,88	57,27	1,86	56,46	-0,02	-0,81
Dolnośląskie	1,57	60,04	1,42	48,91	-0,15	-11,13
Kujawsko-pomorskie	1,57	48,29	1,51	48,11	-0,06	-0,18
Lubelskie	1,38	43,1	1,44	42,08	0,06	-1,02
Lubuskie	1,46	53,57	1,45	49,49	-0,01	-4,08
Łódzkie	1,59	48,71	1,69	45,39	0,10	-3,32
Małopolskie	1,48	44,21	1,44	41,86	-0,04	-2,35
Mazowieckie	3,04	94,48	2,86	87,81	-0,18	-6,67
Opolskie	1,79	53,17	1,90	94,88	0,11	41,71
Podkarpackie	1,27	42,75	1,36	45,19	0,09	2,44
Podlaskie	1,77	46,88	1,70	36,81	-0,07	-10,07
Pomorskie	1,81	49,15	1,72	48,23	-0,09	-0,92
Śląskie	1,85	48,77	1,84	52,46	-0,01	3,69
Świętokrzyskie	1,28	43,13	1,38	47,34	0,10	4,21
Warmińsko-mazurskie	1,25	41,6	1,34	35,70	0,09	-5,90
Wielkopolskie	1,98	57,04	1,86	55,21	-0,12	-1,83
Zachodniopomorskie	1,32	37,07	1,40	41,38	0,08	4,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnie nakłady na rzeczowe aktywa trwałe przypadające na jedną firmę z sektora MSP w 2024 r. wyniosły 56,5 tys. zł i spadły przeciętnie o 813 zł w porównaniu z 2023 r.

Najwyższe średnie nakłady na rzeczowe aktywa trwałe poniosły MSP w woj. opolskim – 94,9 tys. zł, o 41,7 tys. zł wyższe niż rok wcześniej. Wzrost nakładów zanotowano tylko w Opolskim, Śląskim, Świętokrzyskim, Podkarpackim i Zachodniopomorskim (Tabela 2.2).

Przeciętne wynagrodzenia w aktywnych MSP

Wysokość **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w polskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach aktywnych w 2024 r. wyniosła odpowiednio: 5281 zł, 8184 zł i 9085 zł.

Tabela 2.3. Przeciętne wynagrodzenia brutto w mikro, małych i średnich firmach w 2024 r. (w zł) i różnice w poszczególnych kategoriach w porównaniu z 2023 r. (w zł)

Region	Mikro 2024	Małe 2024	Średnie 2024	Różnica w wynagrodzeniu r/r w mikro	Różnica w wynagrodzeniu r/r w małych	Różnica w wynagrodzeniu r/r w średnich
Polska	5 281	8 184	9 085	453	927	955
Dolnośląskie	5 325	8 773	9 584	553	791	1 012
Kujawsko-pomorskie	4 837	7 337	7 807	483	905	734
Lubelskie	4 727	6 632	7 493	564	744	1 020
Lubuskie	4 820	7 228	8 462	375	609	965
Łódzkie	5 031	7 790	8 059	610	1 157	930
Małopolskie	5 170	7 897	8 977	537	1 006	921
Mazowieckie	6 310	10 291	11 703	18	953	1 011
Opolskie	4 719	7 541	8 421	386	877	843
Podkarpackie	4 688	6 457	7 144	215	833	874
Podlaskie	4 744	6 786	7 535	391	738	848
Pomorskie	5 193	8 586	9 000	505	1 045	929
Śląskie	5 144	8 116	8 771	454	819	993
Świętokrzyskie	4 679	6 677	7 997	632	870	965
Warmińsko-mazurskie	4 661	6 628	7 189	411	849	904
Wielkopolskie	5 141	7 782	8 327	644	1 018	885
Zachodniopomorskie	4 945	7 833	8 643	277	918	880

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niezależnie od wielkości firmy, w sektorze MSP najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowano w Mazowieckim (mikro – 6 310 zł, małe – 10 291 zł, średnie – 11 703 zł). Najniżej opłacano pracujących w województwie warmińsko-mazurskim. W ujęciu wojewódzkim, różnica pomiędzy najwyższym a najniższym przeciętnym wynagrodzeniem w mikrofirmie wyniosła – 1 649 zł, w małym przedsiębiorstwie – 3834 zł i średnim – 4559 zł.

Warto zwrócić uwagę, że minimalne wynagrodzenie brutto od 1 lipca 2024 r. wzrosło do 4300 zł. tj. o 810 zł wobec 2023 r. Przeciętnie niemal w każdym województwie pracownicy małych i średnich firm otrzymali podwyżkę wyższą niż ustawowy wzrost płacy minimalnej – ta sytuacja jednak, podobnie jak rok wcześniej, nie dotyczyła pracowników firm mikro.

Rozdział 3. Innowacyjność przedsiębiorstw

Według najnowszych badań GUS, działalność innowacyjną⁶⁵ w latach 2022–2024 prowadziło 29,7% przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 osób i więcej należących do sektorów przemysłu i usług⁶⁶. Wynik ten jest niższy o 2,5 p.p. w porównaniu z poprzednim okresem (2020–2022).

Wykres 3.1. Średni udział innowacyjnych przedsiębiorstw 10+ w ogólnej liczbie przedsiębiorstw sektora usług i sektora przemysłu w latach 2012–2024 (w %)

Źródło: Strateg, GUS, dostęp 28.01.2026 r.

W ujęciu regionalnym najwięcej innowacyjnych firm (zarówno usługowych jak i przemysłowych) notuje się w województwach: mazowieckim (34,4% ogółu przedsiębiorstw

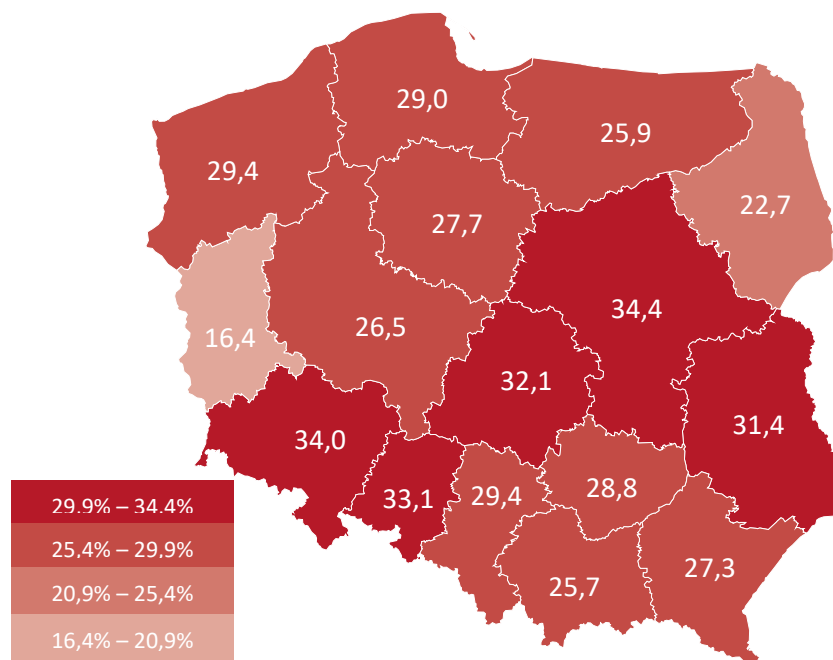
⁶⁵ Definicja za GUS: **przedsiębiorstwo innowacyjne** w zakresie innowacji produktowych i procesów biznesowych jest to przedsiębiorstwo, które w badanym okresie wprowadziło na rynek przynajmniej jedną innowację produktową lub w procesach biznesowych (nowy lub ulepszony produkt bądź nowy lub ulepszony proces biznesowy). Z kolei **przedsiębiorstwo aktywne innowacyjnie** to takie, które w badanym okresie wprowadziło przynajmniej jedną innowację produktową lub w procesach biznesowych lub realizowało w tym okresie przynajmniej jeden projekt innowacyjny, który został przerwany lub zaniechany w trakcie badanego okresu (niezakończony sukcesem) lub nie został do końca tego okresu ukończony (tzn. jest kontynuowany).

⁶⁶ Badanie innowacyjności GUS obejmuje następujące sekcje: **przedsiębiorstwa przemysłowe: B – Górnictwo i wydobywanie** (działy: 05, 06, 07, 08, 09), **C – Przetwórstwo przemysłowe** (działy: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33), **D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych** (dział: 35), **E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją** (działy: 36, 37, 38, 39), **przedsiębiorstwa z sektora usług: G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** (dział: 46), **H – Transport i gospodarka magazynowa** (działy: 49, 50, 51, 52, 53), **J – Informacja i komunikacja** (działy: 58, 59, 60, 61, 62, 63), **K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa** (działy: 64, 65, 66), **M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna** (działy: 71, 72, 73).

Badaniem nie są objęte m.in. sekcje: **F-Budownictwo**, **I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi**, **N- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca**, **P – Edukacja**, **Q – Opieka Zdrowotna i pomoc społeczna**, **R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją**. Więcej na temat badania można znaleźć w Uwagach metodologicznych w publikacji Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024, GUS, 2025.

z sektora przemysłu i sektora usług), dolnośląskim (34,0%), opolskim (33,1%), łódzkim (32,1%) i lubelskim (31,4%). Najślabiej pod tym względem wypadają województwa: lubuskie (16,4%) i podlaskie (22,7%).

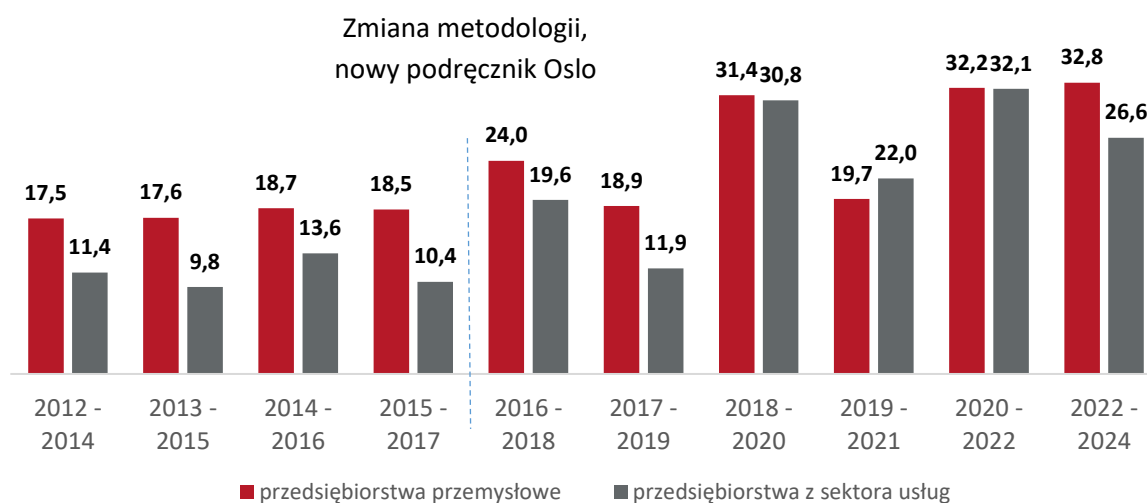
Mapa 3.1. Średni udział innowacyjnych przedsiębiorstw 10+ w ogólnej liczbie przedsiębiorstw sektora usług i sektora przemysłu w latach 2022 -2024, w układzie województw (%)

Źródło: Strateg, dostęp 29.01.2026 r.

W latach 2022–2024, 32,8% przedsiębiorstw z sektora przemysłu i 26,6% z sektora usług wprowadziło na rynek innowacje produktowe lub procesowe.

Wykres 3.2. Udział przedsiębiorstw innowacyjnych 10+ w sektorze przemysłowym i usługowym (w %)

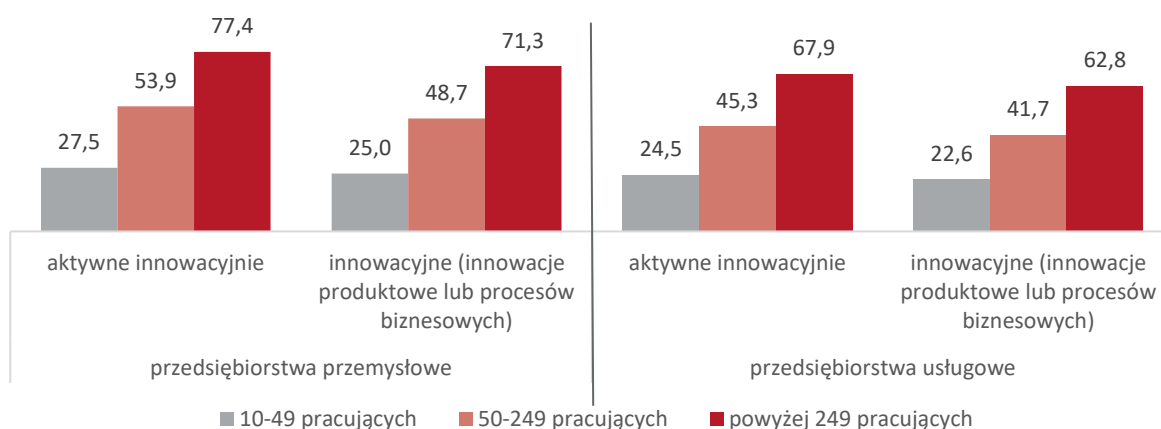

Źródło: Strateg, dostęp 29.01.2026 r.

Podobnie jak w latach poprzednich innowacje produktowe lub procesów biznesowych najczęściej wprowadzały duże podmioty (o liczbie pracujących 250 osób i więcej): 71,3% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 62,8% usługowych (wobec odpowiednio 72,1% i 62,3% w poprzednim okresie badawczym (Wykres 3.3).

Nie wszystkie podmioty realizujące innowacyjny projekt w badanym okresie zakończyły go sukcesem – taki projekt mógł zostać przerwany, zaniechany lub nie został zakończony. Różnice pomiędzy odsetkiem tego typu firm - aktywnych innowacyjnie a innowacyjnymi (wprowadziły innowacje na rynek) są wyższe w przypadku firm z sektora przemysłu. Największą skalę niepowodzeń można zauważyć wśród firm średnich z sektora przemysłu – ponad 6 p.p.

Wykres 3.3. Przedsiębiorstwa innowacyjne i aktywne innowacyjnie 10+ w sektorze przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych w latach 2022–2024 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024, 2025*.

W latach 2022–2024 wśród przedsiębiorstw przemysłowych najwyższy odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w działach:

- Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych – 61,6%,
- Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – 59,8%,
- Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu) – 53,3%,
- Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych – 52,1%,

natomiast najmniej innowacyjna branża to:

- Produkcja odzieży – 16,5%
- Produkcja skór i wyrobów skórzanych – 20,2%.

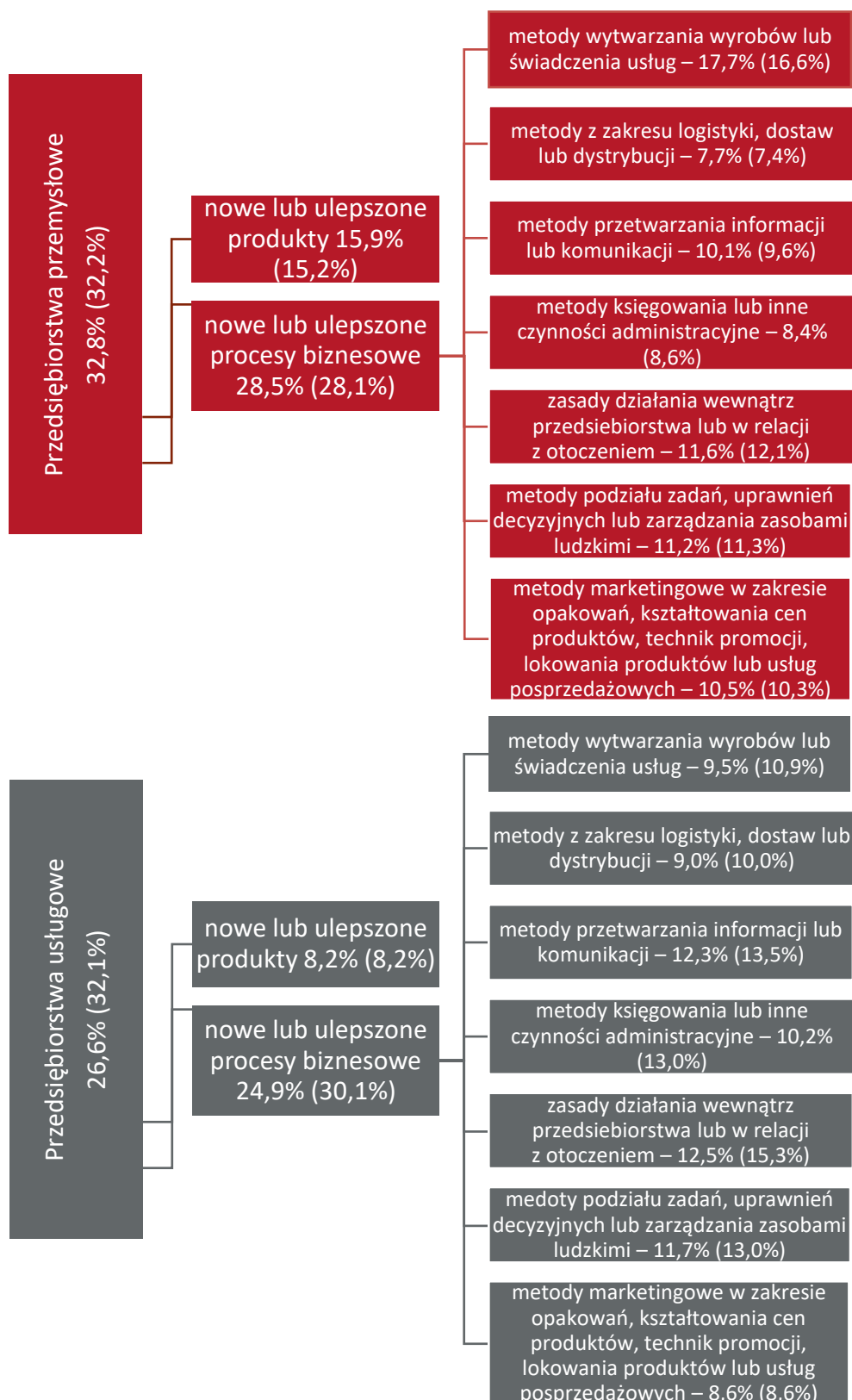
Jeśli chodzi o sektor usług, najczęściej przedsiębiorstwa innowacyjne występowały w branżach:

- Ubezpieczenia, reasekuracja i fundusze emerytalne – 69,5%,
- Badania naukowe i prace rozwojowe – 59,6%,

- Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana – 52,5%,
 - Działalność usługowa w zakresie informacji – 48,5%,
- natomiast relatywnie najmniej innowacyjna branża to
- Transport lądowy i rurociągowy – 14,0%,
 - Transport lotniczy – 18,2%.

Innowacje procesów biznesowych wprowadzane w przedsiębiorstwach przemysłowych najczęściej dotyczyły nowych lub ulepszonych metod wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług – 17,7%, a wprowadzane przez przedsiębiorstwa usługowe – nowych lub ulepszonych procesów biznesowych w zakresie zasad działania wewnątrz przedsiębiorstwa lub w relacji z otoczeniem – 12,5%. Ogólnie można zauważyć, że zarówno przedsiębiorstwa przemysłowe jak i usługowe częściej wprowadzają innowacje procesowe niż produktowe. Przy tym przedsiębiorstwa z sektora usług są bardziej aktywne w zakresie innowacji procesowych – na 1 innowację produktową w tym sektorze firm przypadają 3 procesowe, dla sektora przemysłu relacja wynosi 1 do 2. Jednocześnie dla przedsiębiorstw przemysłowych wskaźniki wdrożeń wzrosły od poprzedniego pomiaru, a dla przedsiębiorstw usługowych spadły, jeśli chodzi o wdrożenia innowacji procesowych oraz bez zmian w zakresie produktowych. Szczegóły i zmiany w odniesieniu do poprzedniej edycji przedstawia Rysunek 3.1.

Rysunek 3.1. Wprowadzane rodzaje innowacji w przedsiębiorstwach 10+ przemysłowych i usługowych w latach 2022–2024, w nawiasach podano wartości dla badania 2020–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022-2024*, 2025.

Przyczyny nieprowadzenia działalności innowacyjnej w latach 2022-2024

Zdecydowana większość przedsiębiorstw usługowych (71,2%) i przemysłowych (63,6%) nie prowadziła działalności innowacyjnej. Co może być ciekawą obserwacją sektor publiczny jest nieco bardziej innowacyjny niż prywatny – odsetek firm nieprowadzących działalności innowacyjnej wśród przedsiębiorstw przemysłowych w sektorze prywatnym jest wyższy o niemal 4 p.p., a wśród przedsiębiorstw usługowych – ta różnica jest jeszcze większa – ponad 23 p.p.

Na decyzję o podjęciu działalności innowacyjnej, w ujęciu ogólnym, ma również wpływ zaangażowanie kapitału zagranicznego – te przedsiębiorstwa, które w całości lub w przewadze mają kapitał zagraniczny częściej podejmują działalność innowacyjną.

Tabela 3.1. Przyczyny nieprowadzenia działalności innowacyjnej w latach 2022–2024 wśród przedsiębiorstw 10+ przemysłowych i usługowych – udział firm, które nie prowadziły działalności innowacyjnej (%)

	ogółem		brak zasobów uniemożliwił prowadzenie działalności innowacyjnej		inne powody niż brak zasobów		nie było takiej potrzeby	
	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.
Przedsiębiorstwa przemysłowe (p.p)/ usługowe (p.u)	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.
OGÓŁEM	63,6	71,2	9,7	6,4	6,2	5,2	47,7	59,5
sektor publiczny	59,9	48,1	10,3	5,1	2,5	2,9	47,0	40,2
sektor prywatny	63,7	71,5	9,6	6,4	6,3	5,3	47,8	59,7
własność zagraniczna lub z przewagą własności zagranicznej	48,6	59,6	6,4	2,6	6,2	5,8	36,1	51,2
10 – 49 pracujących	72,5	75,5	11,4	7,1	6,5	5,3	54,5	63,1
50 – 249 pracujących	44,5	54,7	5,8	3,2	5,4	5,1	33,3	46,4
powyżej 249 pracujących	22,7	32,2	2,1	2,2	4,0	4,1	16,6	25,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabel do publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022-2024*, 2025.

Oprócz ogólnego faktu podejmowania lub nie- działalności innowacyjnej, istotniejsze są przyczyny nieprowadzenia działalności innowacyjnej.

Bez względu na sektor, własność, wielkość przedsiębiorstwa – **firmy, które nie prowadziły działalności innowacyjnej - nie miały takiej potrzeby (47,7% - przedsiębiorstwa przemysłowe i 59,5% - przedsiębiorstwa usługowe)**. Znacznie rzadziej przyczyną nieprowadzenia działalności innowacyjnej był brak zasobów (9,7% i 6,4%) (np.: brak

nakładów finansowych, wykwalifikowanego personelu, materiałów). Najbardziej wskazywano na inne powody niż brak zasobów (np. powody strategiczne, nieodpowiedni czas na innowacje, inne priorytety, zbyt wysokie ryzyko, niskie spodziewane zyski).

Znaczenie wybranych strategii w zapewnieniu efektywności ekonomicznej przedsiębiorstw

W latach 2022 – 2024 przedsiębiorstwa funkcjonowały w warunkach dynamicznych zmian rynkowych oraz niepewności gospodarczej – związanej z wysoką inflacją czy wojną w Ukrainie. W tym kontekście szczególne znaczenia miały strategie firm ukierunkowane na utrzymanie i wzmacnianie efektywności ekonomicznej.

Przedsiębiorstwa przemysłowe i usługowe niezależnie od wielkości czy branży – **stawiały przede wszystkim na wysoką jakość wyrobów lub usług oraz zaspokajanie potrzeb obecnych klientów, a także na personalizację i dotarcie do nowych rynków**. Firmy duże i prywatne wyraźnie częściej niż małe i publiczne oceniały działania strategiczne ukierunkowane na działania innowacyjne i rynkowe jako ważne lub bardzo ważne.

Wciąż porównując przedsiębiorstwa przemysłowe vs. przedsiębiorstwa usługowe możemy zauważyć następujące różnice:

Przedsiębiorstwa przemysłowe	Przedsiębiorstwa usługowe
<ul style="list-style-type: none"> • bardziej innowacyjne (ulepszanie istniejących wyrobów lub usług – 74% i nowe produkty – 64%), • bardziej zorientowane na jakość wyrobów lub usług – 86%, • częściej stosują personalizację (oferowanie wyrobów lub usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb klientów) – 73%, • bardziej aktywnie szukają nowych klientów (dotarcie do nowych klientów – 80% 	<ul style="list-style-type: none"> • mniej intensywne innowacyjnie (szczególnie w “nowych usługach” – 54%, ulepszanie – 66%), • częściej pozostają przy standardowych usługach – 66%, • bardziej zorientowane na obecnych klientów – 81%, • mają niższe znaczenie szerokiego asortymentu – 55%, • rzadziej budują pozycję konkurencyjną na jakości (choć to nadal ich priorytet – 80%)

Strategie przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych wskazują na wysoki priorytet jakości, innowacji i orientacji na klienta, jednak dane dotyczące fundamentalnych zmian (prezentowane w kolejnym podrozdziale) pokazują, że jedynie niewielki odsetek firm dokonuje rzeczywistych transformacji modelu biznesowego. Oznacza to, że dominującym podejściem jest doskonalenie istniejących rozwiązań, a nie przełomowe zmiany. Przemysł częściej zmienia sposób tworzenia wartości i ulepszania produktów, natomiast usługi niechętniej redefiniują relacje z partnerami. W obu sektorach najbardziej występują fundamentalne zmiany w sposobie uzyskiwania przychodów oraz w sposobie produkcji i dostarczania usług/produktów.

Tabela 3.2. Kluczowe strategie firm 10+ przemysłowych i usługowych w latach 2022 – 2024 oceniane jako ważne lub bardzo ważne, mające na celu zapewnienie efektywności ekonomicznej przedsiębiorstw (%)

	Ulepszenie istniejących wyrobów lub usług		Wprowadzanie nowych wyrobów lub usług		niskie ceny wyrobów lub usług		wysoka jakość wyrobów lub usług		Szeroki asortyment wyrobów lub usług		Jeden lub kilka kluczowych wyrobach lub usługach		Zaspokajanie potrzeb dotychczasowych klientów		Dotarcie do nowych klientów		Oferowanie standardowych wyrobów lub usług		Oferowanie wyrobów lub usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb klientów	
	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u
Typ przedsiębiorstwa: przemysłowe (p.p.) / usługowe (p.u.)	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u	p.p	p.u
OGÓŁEM	74,2	65,6	63,5	53,9	69,4	59,3	86,1	79,4	61,6	55,3	55,3	53,7	85,9	80,9	79,7	76,1	70,7	65,6	72,7	67,1
Sektor publiczny	63,2	71,2	38	49,7	63,8	59,8	76,7	81,2	33,3	49,4	55,7	60,6	81,8	84,9	66	73,4	73	70,7	44,8	56,9
Sektor prywatny	74,7	65,5	64,6	54	69,6	59,3	86,6	79,3	62,9	55,4	55,2	53,6	86,1	80,9	80,4	76,1	70,5	65,5	74	67,2
Własność zagraniczna lub z przewagą własności zagranicznej	78	71,9	69	62	68,7	53,6	89,7	82,3	58,6	58,2	59,3	53,1	89,5	84,6	78,7	77,7	67,1	66,2	77,2	68,7
10-49 pracujących	71,9	64,1	60,8	51,9	68	58,9	84,4	78,5	60,4	54,2	55,6	54,1	84,1	79,9	77,8	75,1	69,7	64,6	71,6	66,3
50-249 pracujących	78,4	72,1	68,2	63,1	72,6	60,9	89,8	83,9	63,2	59,7	54,1	51,2	89,6	85,2	83,9	81	72,4	69,6	75,4	69,9
Powyżej 249 pracujących	85,7	77	79,9	67,3	74,5	59,1	93,9	85	70,4	63,4	55	54	93,9	89,1	88,1	81,8	76,5	73,5	76,7	73,3

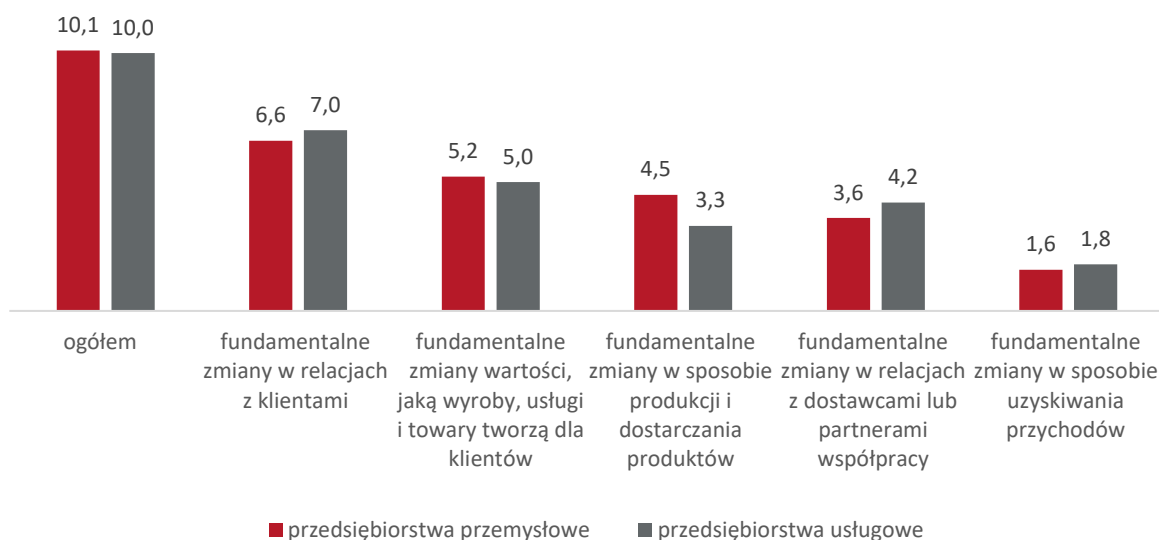
Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022-2024, 2025* (tabela excel).

Zmiany w modelu biznesowym

Co jakiś czas przedsiębiorstwa widzą potrzebę dokonania fundamentalnych zmian w ich modelu biznesowym, definiowanych w kategoriach oczekiwanych lub zrealizowanych korzyści tej zmiany⁶⁷. W latach 2022 – 2024, 10% przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych wprowadziło u siebie takie zmiany. W szczególności dotyczyły one:

- relacji z klientami (np. spersonalizowana obsługa klienta),
- wartości, jaką wyroby, usługi i towary tworzą dla klientów (np. łączenie wyrobów/towarów i usług w zintegrowaną ofertę),
- sposobu produkcji i dostarczania produktów (np. produkcja na żądanie, dystrybucja produktów/usług poprzez platformy),
- relacji z dostawcami lub partnerami współpracy (np. zawieranie strategicznych sojuszy),
- sposobu uzyskiwania przychodów (np. leasing zamiast sprzedaży produktów, modele franczyzowe).

Wykres 3.4. Fundamentalne zmiany w modelu biznesowym wdrożone przez przedsiębiorstwa 10+ przemysłowe i usługowe w latach 2022–2024 (% przedsiębiorstw)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

⁶⁷ Za formularzem PNT-02 Sprawozdanie z innowacji za lata 2020-2022: Model biznesowy opisuje, w jaki sposób przedsiębiorstwo tworzy wartość dla swoich klientów i generuje zyski. Obejmuje on użyteczność wyrobów, usług i towarów przedsiębiorstwa dla potencjalnych użytkowników („tworzenie wartości”), sposób produkcji i dostarczania wyrobów, usług i towarów przedsiębiorstwa, w tym rolę dostawców i dystrybutorów w łańcuchu wartości („dostarczanie wartości”), oraz sposób generowania przychodów przekraczających koszty produkcji i dostarczania wyrobów usług i towarów przedsiębiorstwa („przechwytywanie wartości”).

Przychody ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych

Jako wskaźnik oceny efektów działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa stosowany jest wskaźnik udziału w badanym roku przychodów ze sprzedaży nowych lub ulepszonych produktów wprowadzonych na rynek w ciągu ostatnich trzech lat w wartości przychodów ze sprzedaży ogółem. Pokazuje on zmiany w zakresie unowocześnienia asortymentu produktów oraz ich konkurencyjności.

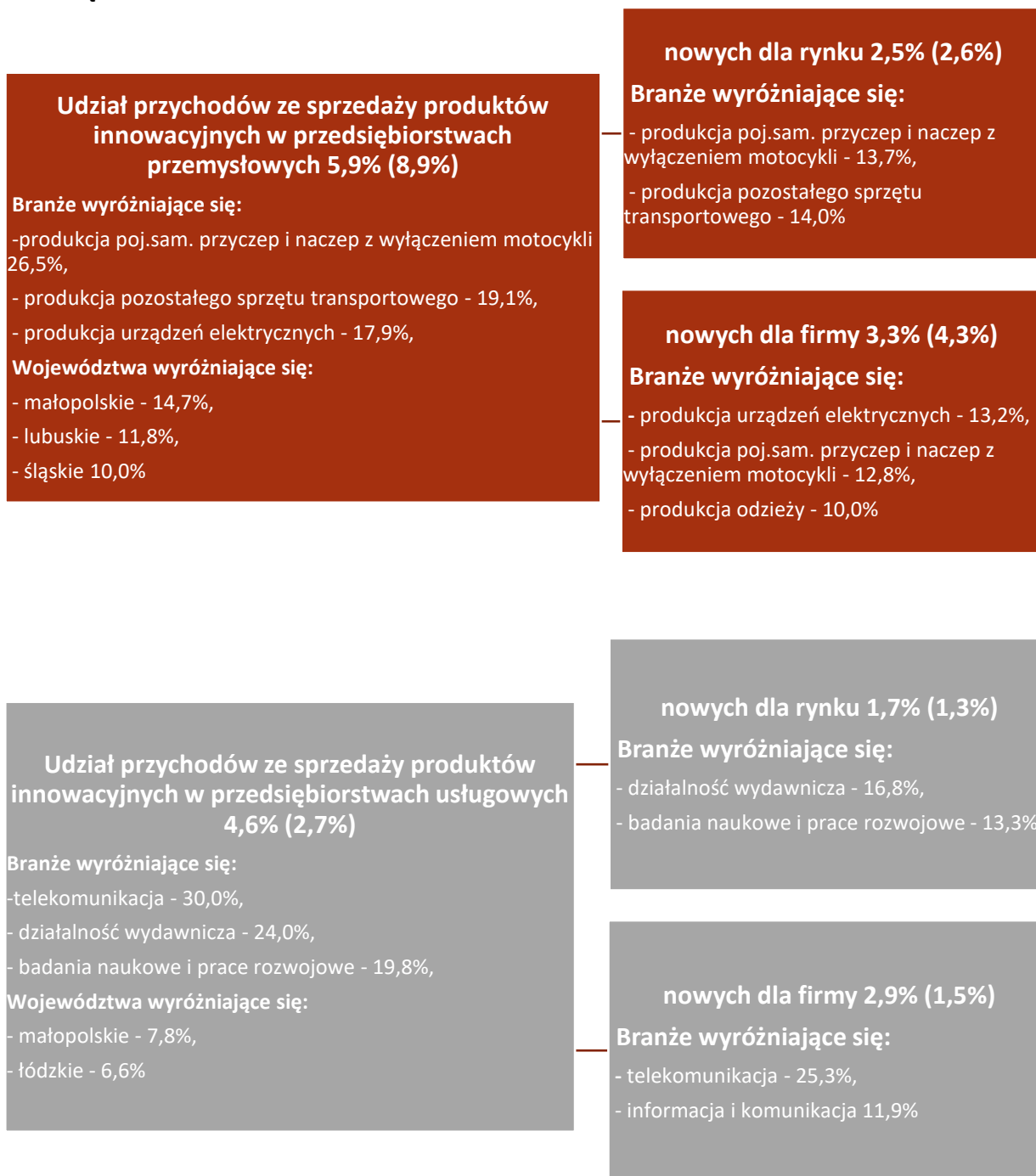
W badaniach przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych uwzględnia się:

- produkty nowe lub ulepszone dla rynku, na którym działa przedsiębiorstwo oraz
- produkty nowe lub ulepszone tylko dla przedsiębiorstwa, wprowadzone na rynek w ciągu ostatnich trzech lat.

W 2024 r. w porównaniu z poprzednim pomiarem z 2022 r. udział przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych w sektorze przemysłu zmienił się w odmiennym kierunku niż w sektorze usług. W przedsiębiorstwach przemysłowych wskaźnik ten spadł do 5,9% (z 8,9% w 2022 r.), przy czym zarówno produkty nowe dla rynku (2,5%), jak i nowe dla firmy (3,3%) miały niższy udział niż dwa lata wcześniej.

W sektorze usług odnotowano natomiast wyraźny wzrost – udział przychodów z produktów innowacyjnych wzrósł z 2,7% do 4,6%. Wzrost dotyczył zarówno produktów nowych dla rynku (1,7%), jak i nowych dla firmy (2,9%). Dane te wskazują na osłabienie aktywności innowacyjnej w przemyśle oraz znaczące jej ożywienie w usługach (Rysunek 3.2).

Rysunek 3.2. Udział przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem w 2024 r. (w nawiasach wartości za 2022 r.) ze względu na skalę nowości

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

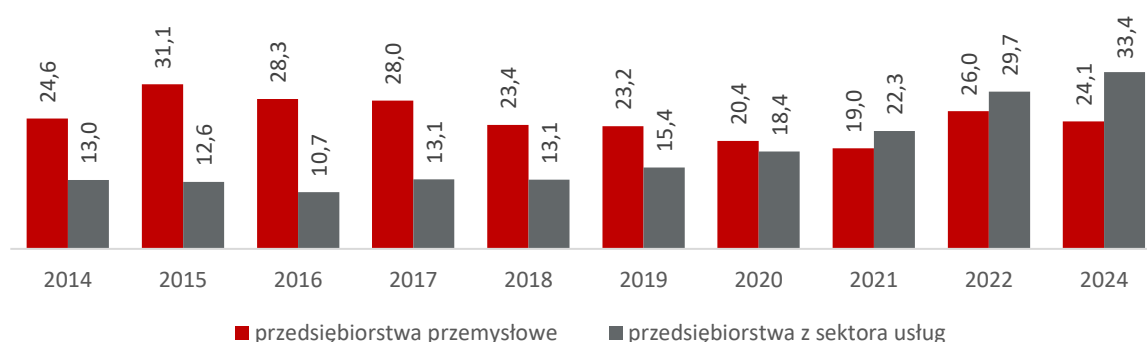
Nakłady na działalność innowacyjną

W 2024 r. nakłady przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych na działalność innowacyjną wyniosły 57,5 mld zł. Poniosło je 20,6% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 12,4% usługowych (wobec odpowiednio 20,2% i 13,0% w 2022 r.).

Przedsiębiorstwa usługowe przeznaczyły na ten cel 33,4 mld zł, przemysłowe – o 3,7 mld mniej. Co więcej, w porównaniu z 2022 r. nakłady firm z sektora usług zwiększyły się, zaś przemysłowych - spadły (odpowiednio o 12% i 7%).

Spadek nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych (o 7% w 2024 r. vs 2022 r.) oraz wzrost nakładów w przedsiębiorstwach usługowych (o 12% w analogicznym okresie)

Wykres 3.5. Nakłady na działalność innowacyjną (mld zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024, 2025 i wydań poprzednich*.

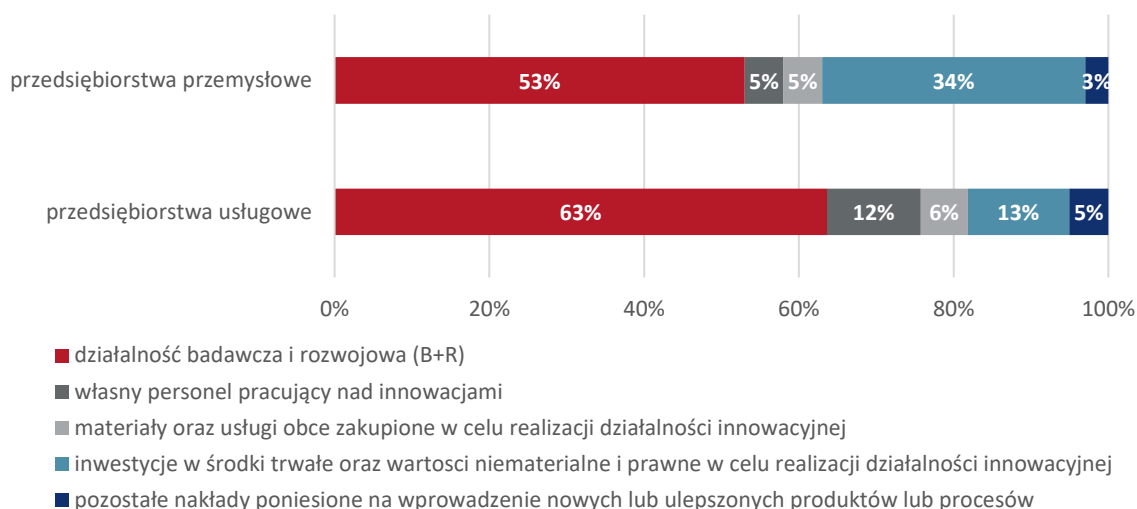
Porównując wartość nakładów na działalność innowacyjną w 2024 r. vs. w 2014 r. dla przedsiębiorstw przemysłowych różnica jest minimalna 24,6 mld zł vs. 24,1 mld zł. Na uwagę zasługuje fakt, że jest to ujęcie nominalne, co oznacza, że te nakłady w 2024 r. w ujęciu realnym są o około 33% niższe. Zupełnie inną sytuację mamy w przedsiębiorstwach usługowych - nominalne nakłady zwiększyły się z 13 mld zł w 2014 r. do 33,4 mld zł w 2024 r., co oznacza ponad dwukrotny wzrost. Jeśli weźmiemy pod uwagę inflację to realnie strumień środków skierowanych na innowacje wzrósł o około 70%, co wskazuje na faktyczne wzmocnienie innowacyjnych inwestycji w sektorze przedsiębiorstw usługowych.

W strukturze nakładów na działalność innowacyjną dominują nakłady na B+R

Struktura nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych znacznie się różni od struktury nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw usługowych. Choć oba sektory przeznaczają

środki przede wszystkim na działalność B+R, ich udział jest wyższy w przypadku przedsiębiorstw usługowych. Przedsiębiorstwa przemysłowe ponad 2 razy więcej niż usługowe inwestują w środki trwałe i wartości niematerialne i prawne (34% wobec 13%). Z kolei udział nakładów na własny personel pracujący nad innowacjami w strukturze nakładów jest dwukrotnie większy w przedsiębiorstwach usługowych (12%) niż przemysłowych (5%).

Wykres 3.6. Struktura nakładów na działalność innowacyjną w 2024 r.

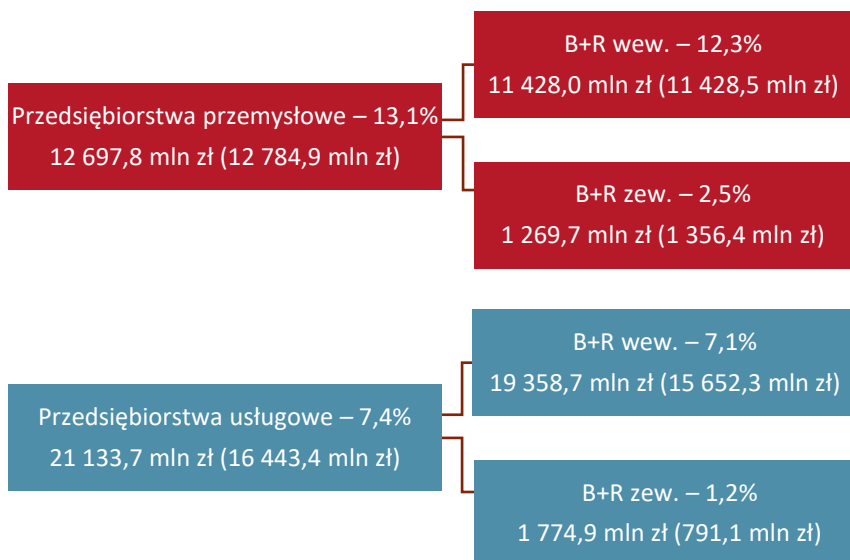

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022-2024, 2025*.

Działalność badawczo-rozwojowa

Na szczególną uwagę zasługują prace badawcze i rozwojowe (B+R) związane z opracowywaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów (innowacji produktowych) i procesów (innowacji procesowych), wykonane przez własne zaplecze rozwojowe firm lub nabyte od innych jednostek. Są bardzo ważne, gdyż prowadzą do powstawania nowej wiedzy, a następnie do nowych produktów mających szansę na komercjalizację.

Rysunek 3.3. Działalność B+R wśród przedsiębiorstw 10+ przemysłowych i usługowych w 2024 r. (w nawiasach wartości za 2022 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024, 2025*.

Wśród przedsiębiorstw przemysłowych nakłady na działalność B+R ponosiło 13,1% podmiotów. Zdecydowanie częściej firmy prowadzą wewnętrzną działalność B+R, co oznacza, że działają opierając się na wiedzy swoich pracowników. Wartościowo nakłady na B+R przedsiębiorstw przemysłowych (12,7 mld zł) są na niższym poziomie niż nakłady na B+R ponoszone przez przedsiębiorstwa sektora usługowego (21,1 mld zł), choć odsetek firm usługowych, które prowadzą działalność B+R jest znacznie mniejszy – 7,4%. To oznacza, że choć firmy usługowe rzadziej podejmują się prowadzenia działalności B+R niż firmy przemysłowe, to ponoszą większe nakłady na tę aktywność. Na uwagę zasługuje również znaczny - 30% wzrost nakładów na działalność B+R wśród przedsiębiorstw usługowych, przy niemal niezmiennym poziomie wśród przedsiębiorstw przemysłowych, w porównaniu z poziomem w 2022 r.

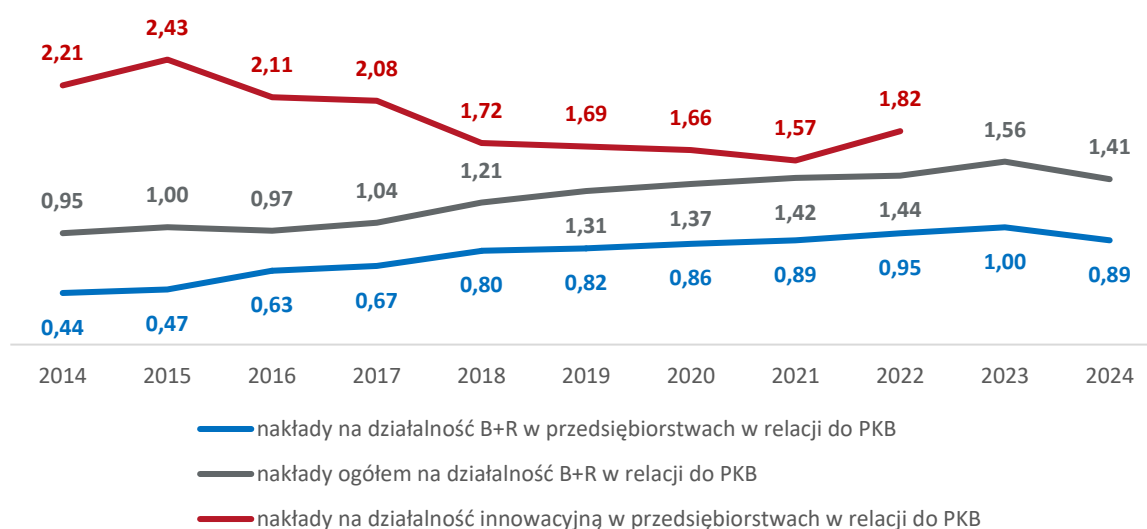
Nakłady na B+R w relacji do PKB

**GERD w 2022 r.
wyniósł 1,41% PKB**

Intensywność prac B+R określa się relacją nakładów B+R w stosunku do PKB. W Polsce wskaźnik ten od lat systematycznie rósł aż do 2024 r., kiedy to po raz pierwszy od 10 lat wskaźnik ten spadł.

Na uwagę trzeba mieć też, że zakładany poziom (1,7% PKB na 2020 r.) przyjęty w Strategii Europa 2020⁶⁸ nie został wciąż osiągnięty. W 2024 r. wyniósł 1,41% PKB i był niższy o 0,15 p.p. niż w 2023 r. Wskaźnik ten obejmuje wszystkie nakłady wewnętrzne poniesione na działalność badawczą i rozwojową przez wszystkie jednostki (zgrupowane w cztery sektory: rządowy, przedsiębiorstw, szkolnictwa wyższego i prywatnych instytucji niekomercyjnych) w kraju, prowadzące tego rodzaju działalność – niezależnie od źródeł pochodzenia środków – w relacji do PKB.

Wykres 3.7. Nakłady na B+R i na innowacyjność w relacji do PKB (w %)

Źródło: <https://strateg.gov.pl>

⁶⁸ W Strategii Europa 2020 planowano w Polsce osiągnąć poziom nakładów na działalność B+R na poziomie 1,7% PKB (dla UE – 3%).

W 2024 r. największe nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową poniosły podmioty z sektora przedsiębiorstw, co odzwierciedla poziom wskaźnika intensywności prac B+R dla sektora wynoszący 0,89% (BERD/PKB). Wartości wskaźnika dla pozostałych sektorów przedstawiają się następująco: sektor rządowy – 0,03% (GOVERD/PKB), sektor szkolnictwa wyższego – 0,48% (HERD/PKB), sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych – 0,003% (PNPERD/PKB).

Źródła finansowania działalności innowacyjnej

Środki własne przedsiębiorstw są głównym źródłem finansowania nakładów na ich działalność innowacyjną.

W 2024 r. stanowiły 82% wszystkich poniesionych na ten cel nakładów w przedsiębiorstwach przemysłowych (było to 6 p.p. więcej niż w 2022 r.) oraz 93% – w przedsiębiorstwach usługowych (o 4 p.p. więcej niż w 2022 r.).

Firmy finansują działalność innowacyjną przede wszystkim ze środków własnych

Tabela 3.3. Źródła finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw 10+ przemysłowych i usługowych w 2024 r.

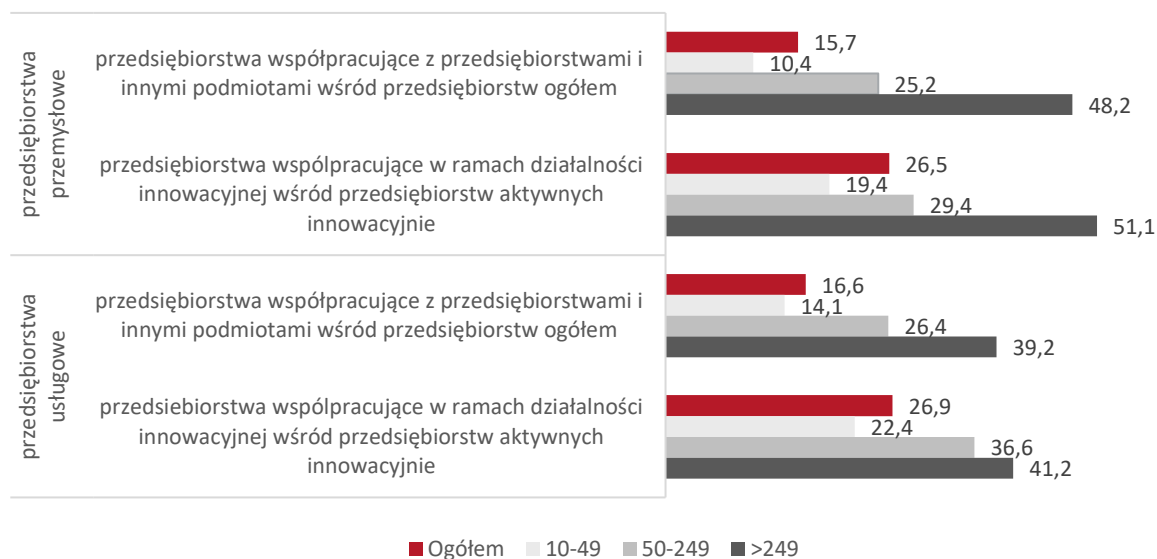
Typ przedsiębiorstwa	Nakłady ogółem (w mln)	Środki własne	Krajowe (otrzymane od instytucji dysponujących środkami publicznymi)	Pozyskane z zagranicy (bezzwrotne)	Kredyty, pożyczki i inne zobowiązania finansowe od instytucji finansowych
Przemysłowe	24 104,3	82%	4%	4%	8%
Usługowe	33 438,9	93%	2%	1%	2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

Współpraca

Badanie innowacyjności przedsiębiorstw za lata 2022–2024 wskazuje, że zarówno przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i usługowe zwiększyły swoją współpracę z przedsiębiorstwami i instytucjami. W badanym okresie współpracę z tymi podmiotami w ramach działalności innowacyjnej prowadziło 26,5% aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw przemysłowych i 26,9% aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw usługowych (w okresie 2020-2022 było to odpowiednio 24,7% oraz 22,2%). Biorąc pod uwagę ogół przedsiębiorstw przemysłowych i ogół usługowych oraz współpracę niezależnie od jej charakteru – w okresie 2022-2024 prowadziło ją 15,7% przedsiębiorstw przemysłowych i 16,6% usługowych (w poprzednim pomiarze odpowiednio: 13,2% i 13,0%).

Wykres 3.8. Odsetek przedsiębiorstw 10+ współpracujących, w tym w obszarze działalności innowacyjnej, z przedsiębiorstwami lub instytucjami (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

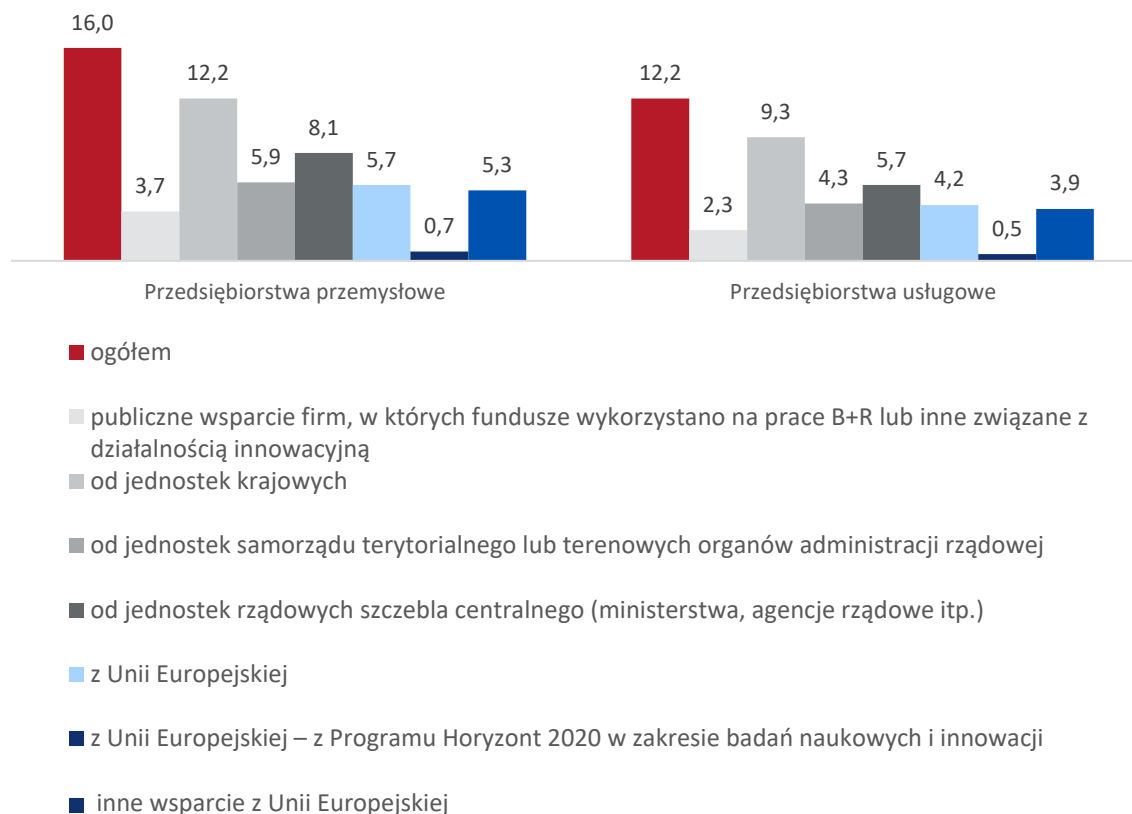
Wielkość firmy determinuje współpracę z innymi podmiotami, także w zakresie działalności innowacyjnej

Im większe przedsiębiorstwo tym częściej współpracuje z innymi podmiotami: biorąc pod uwagę przedsiębiorstwa przemysłowe fakt współpracy w latach 2022-2024 potwierdziło 19,4% małych aktywnych innowacyjnie firm, 29,4% – średnich i 51,1% – dużych. Jeśli chodzi o przedsiębiorstwa usługowe współpracę podjęło – 22,4% małych, 36,6% średnich i 41,2% dużych firm.

Publiczne wsparcie

Pomoc publiczna obejmuje wiele narzędzi skierowanych do przedsiębiorstw. W latach 2022–2024 korzystało z niej jedynie 16,0% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 12,2% przedsiębiorstw usługowych. W porównaniu z poprzednim okresem odsetek firm korzystających z takiego wsparcia wyraźnie się obniżył – odpowiednio o 15,4 p.p. i 18,9 p.p. Najprawdopodobniej wynikało to z zakończenia programów pomocowych o charakterze ratunkowym: wygasły subwencje i pożyczki covidowe, tarcze płynnościowe, dopłaty do wynagrodzeń oraz zwolnienia z ZUS i podatków. Jednocześnie, w okresie popandemicznym przedsiębiorstwa mierzyły się z wysoką inflacją, podwyższonymi stopami procentowymi, rosnącymi kosztami energii oraz niepewnością geopolityczną. Czynniki te skłaniały firmy do bardziej ostrożnego podejścia do inwestycji, co w konsekwencji przełożyło się na mniejsze zainteresowanie korzystaniem ze środków unijnych.

Wykres 3.9. Udział przedsiębiorstw 10+, które otrzymały publiczne wsparcie, w tym na działalność innowacyjną (w formie grantów, dotacji, subwencji, kredytów preferencyjnych i/lub gwarancji/poręczeń kredytowych itp.) wśród przedsiębiorstw przemysłowych/usługowych (w %)

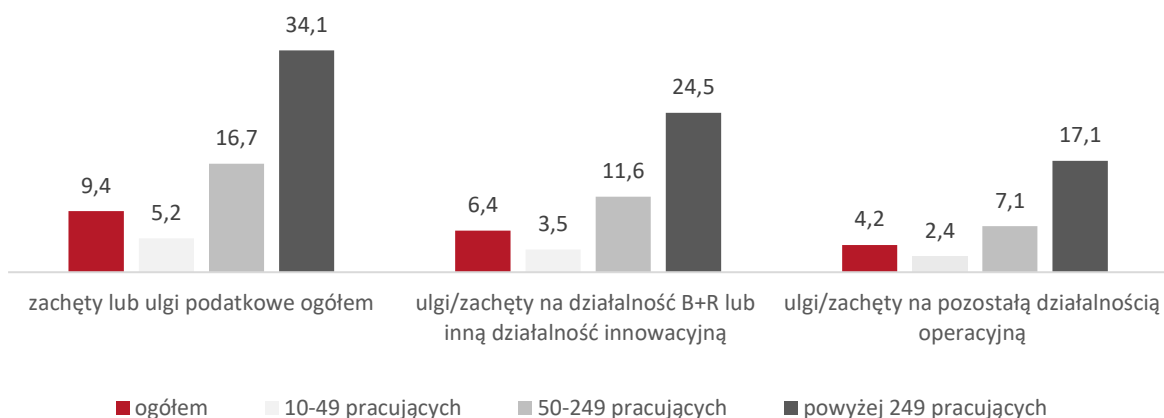

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024, 2025* oraz <https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych>.

Ulgi podatkowe

Z zachęt i ulg podatkowych korzystało w latach 2022-2024 – 9,4% przedsiębiorstw przemysłowych i 5,5% przedsiębiorstw usługowych. Choć ogólnie było to więcej firm niż w poprzednim okresie należy zaznaczyć, że w skali kraju jest to wciąż relatywnie niski stopień wykorzystania dostępnych instrumentów fiskalnych, zwłaszcza w kontekście wsparcia innowacyjności. **Struktura pokazuje przewagę ulg związanych z działalnością innowacyjną, w tym B+R (6,4% wśród przedsiębiorstw przemysłowych i 3,8% wśród usługowych wobec 4,2% i 2,0% - ulgi na pozostałe działania operacyjne),** co może wynikać z konstrukcji ulgi B+R, ulgi IP Box oraz preferencji podatkowych powiązanych z projektami rozwojowymi. **Korzystanie z ulg silnie rośnie wraz z wielkością przedsiębiorstwa – od 4,2% w małych przedsiębiorstwach usługowych do 34,1% w dużych przedsiębiorstwach przemysłowych.** Należy podkreślić, że przemysł – jako sektor silnie kapitałochłonny i technologiczny – korzysta z instrumentów podatkowych wyraźnie częściej niż przedsiębiorstwa usługowe.

Wykres 3.10. Udział przedsiębiorstw **przemysłowych** 10+ , które korzystały z zachęt lub ulg podatkowych na cele związane z działalnością B+R lub pozostałą działalnością operacyjną w latach 2022–2024 (%)

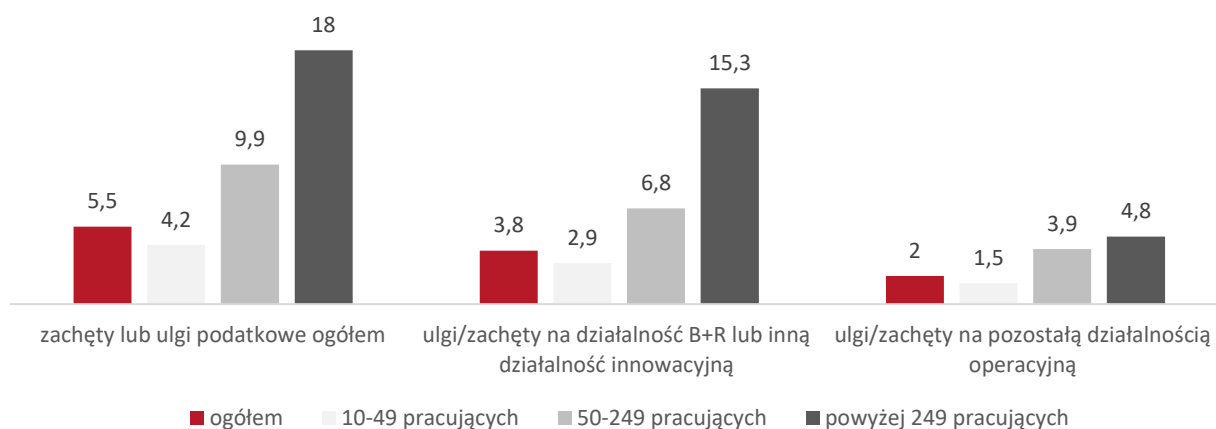

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

Wśród przedsiębiorstw przemysłowych szczególnie wysokie wskaźniki wykorzystania ulg dotyczą sektorów o wysokiej intensywności technologicznej i kapitałowej: produkcja farmaceutyczna – 38,4%, górnictwo węgla kamiennego i brunatnego – 33,3%, produkcja komputerów, elektroniki i optyki – 26,1%, produkcja maszyn i urządzeń – 21,7%, produkcja urządzeń elektrycznych – 18,9%, produkcja chemikaliów – 18,5%.

Branże o najniższym wykorzystaniu ulg wśród przedsiębiorstw przemysłowych, to: rekultywacja i gospodarka odpadami – 3,8%, produkcja odzieży – 3,1%, produkcja z drewna, słomy, korka – 2,8% i działalność usługowa wspomagająca górnictwo – 1,9%.

Wykres 3.11. Udział przedsiębiorstw **usługowych** 10+, które korzystały z zachęt lub ulg podatkowych na cele związane z działalnością B+R lub pozostałą działalnością operacyjną w latach 2020-2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

Wśród przedsiębiorstw usługowych najwyższy poziom wykorzystania ulg obserwuje się w branżach intensywnych technologicznie: badania naukowe i prace rozwojowe (32,7%), oprogramowanie i usługi IT (24,7%) oraz informatyka i komunikacja (19,2%).

Najniższy poziom charakteryzuje branże: transport lądowy oraz transport rurociągowy (1,3%), transport i gospodarka magazynowa (1,5%), a także magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport (2,6%).

Ulgi podatkowe skupiają się w branżach kreatywnych, wiedzochłonnych i technologicznych – tam, gdzie projekty rozwojowe są naturalnym elementem modelu biznesowego.

Ochrona własności intelektualnej w przedsiębiorstwach

Zarówno przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i usługowe najczęściej zgłaszają do ochrony znaki towarowe (odpowiednio 3,3% i 3,0%). Znakiem towarowym może być każde oznaczenie, które można przedstawić w sposób graficzny (w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna, w tym forma towaru lub opakowania, a także melodia lub inny sygnał dźwiękowy), jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towarów jednego przedsiębiorstwa od towarów innego przedsiębiorstwa⁶⁹. Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego używania znaku towarowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na określonym obszarze. Uprawniony może wskazać, że jego znak został zarejestrowany, poprzez umieszczenie w sąsiedztwie znaku towarowego litery „R”.

Tabela 3.4. Udział przedsiębiorstw 10+ przemysłowych i usługowych, które dokonały zgłoszeń do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (UPRP) w latach 2022–2024 (w %)

Typ przedsiębiorstwa	Znaki towarowe	Wzory przemysłowe	Wzory użytkowe	Wynalazki
Przemysłowe	3,3	0,8	0,9	2,9
Usługowe	3,0	0,5	0,2	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

Zagrożenia postrzegane przez przedsiębiorstwa usługowe i przemysłowe w latach 2022–2024

Dla przedsiębiorstw z sektora przemysłowego istotne są zagrożenia w prowadzeniu działalności gospodarczej związane z: dostawą energii, łańcuchem dostaw oraz zależnością od dostawców. Z kolei dla przedsiębiorstw z sektora usługowego – cyberbezpieczeństwo i ryzyko biznesowe.

⁶⁹ <https://www.uprp.pl/co-to-jest-znak-towarowy/Lead05,160,1710,4,index,pl,text/>

Kluczową cechą różnicującą istotne zagrożenia w prowadzeniu działalności jest wielkość przedsiębiorstwa. W obu sektorach występuje **jednoznaczna zależność między wielkością firmy a poziomem postrzeganych zagrożeń.** Małe przedsiębiorstwa (10 – 49 pracujących) stosunkowo rzadziej identyfikują zagrożenia jako istotne – w usługach cyberbezpieczeństwo wskazuje 40,1% firm, a ryzyko biznesowe 45,5%, natomiast w przemyśle wartości te są jeszcze niższe (odpowiednio 32,3% i 47,4%), za to dostawa energii (57,9%).

W przedsiębiorstwach średnich (50 – 249 pracujących) następuje wyraźny wzrost zagrożeń, szczególnie w obszarze cyberbezpieczeństwa (usługi – 64,6%, przemysł – 52,6%) oraz ryzyka biznesowego (usługi – 56,3%, przemysł – 57,5%). W średnich przedsiębiorstwach przemysłowych odsetek firm, dla których istotne jest zagrożenie związane z dostawą energii, wzrasta do 68,4%, w usługach – 45,5%.

Najwyższe wartości odnotowano w dużych przedsiębiorstwach (powyżej 249 pracujących), gdzie w usługach dominują zagrożenia cyfrowe i strategiczne (cyberbezpieczeństwo – 77,7%, ryzyko biznesowe – 59,5%), natomiast w przemyśle szczególne znaczenie mają dostawy energii (76,2%), cyberbezpieczeństwo (74,2%) oraz łańcuchy dostaw (69,4%).

Kolejną cechą różnicującą podejście do identyfikowania istotnych zagrożeń jest rodzaj prowadzonej działalności przez przedsiębiorstwo. W **sektorze przemysłowym** dominują zagrożenia o charakterze materialnym i operacyjnym. Przemysły energochłonne (metale, chemia, petrochemia, ale również produkcja napojów) wskazują na bardzo wysokie znaczenie dostaw energii (60 – 78,6%). W przemyśle przetwórczym, maszynowym i motoryzacyjnym kluczowe są łańcuchy dostaw (55–69%) oraz zależność od dostawców. W farmacji i przemyśle wysokich technologii istotne pozostają również regulacje, rynki zagraniczne i cyberbezpieczeństwo (ok. 55–60%). W **sektorze usługowym** najwyższe poziomy zagrożeń obserwuje się w działalnościach wiedzochłonnych i finansowych. Cyberbezpieczeństwo jest kluczowe w finansach i ubezpieczeniach (84–89,8%), telekomunikacji i IT (ok. 67–80%), a także w informacji i komunikacji (74,3%). Ryzyko biznesowe w tych branżach również osiąga bardzo wysokie poziomy (do 69,2% w usługach finansowych). Transport i logistyka wyróżniają się natomiast podwyższoną wrażliwością na energię (30–42%). Bardzo duże znaczenie mają zjawiska naturalne w (49,2%) w działalności ubezpieczeniowej.

Podsumowując – sektor przemysłowy jest w większym stopniu narażony na **ryzyka infrastrukturalne, energetyczne i logistyczne** podczas gdy sektor usług charakteryzuje się **dominacją zagrożeń cyfrowych, regulacyjnych i organizacyjnych** (Tabela 3.5).

Tabela 3.5. Istotne zagrożenia w prowadzeniu działalności gospodarczej w przedsiębiorstwach 10+ przemysłowych i usługowych (w % ogółu przedsiębiorstw)

	Związane z cyberbezpieczeństwem lub IT		Związane z dostawą energii		Związane z łańcuchem dostaw (inne niż dostawy energii)		Związane z dłużą zależnością od ograniczonej liczby dostawców				Związane z dostępem do rynków poza UE		Związane ze zjawiskami naturalnymi (np. ekstremalne susze/ powodzie)		Związane z ryzykiem biznesowym (np. zagrożenia związane z finansami, personelem, cenami, kursami wymiany walut, zmianami prawnymi)	
	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	ogółem		w tym poza UE		p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.
Typ przedsiębiorstwa: przemysłowe (p.p.) / usługowe (p.u.)	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.	p.p.	p.u.
Ogółem	39,1	44,7	61,2	38,0	45,7	32,1	32,9	23,9	18,6	14,9	20,5	18,7	18,3	14,4	50,6	47,5
Sektor publiczny	58,0	66,8	71,2	58,8	34,7	31,9	23,0	19,9	8,6	5,6	5,0	5,9	40,0	13,6	43,8	47,6
Sektor prywatny	38,2	44,5	60,8	37,7	46,2	32,1	33,3	23,9	19,0	15,1	21,2	18,9	17,3	14,4	50,9	47,5
Własność zagraniczna lub z przewagą własności zagranicznej	56,1	65,3	64,0	36,0	58,0	37,4	42,3	27,6	26,6	17,5	27,2	22,4	16,5	16,0	56,1	50,3
10 – 49 pracujących	32,3	40,1	57,9	36,2	41,3	30,4	29,5	23,2	16,1	14,6	17,8	18,9	17,0	14,4	47,4	45,5
50 – 249 pracujących	52,6	64,6	68,4	45,5	54,5	40,6	39,7	26,7	22,8	16,3	25,7	17,9	21,3	14,1	57,5	56,3
Powyżej 249 pracujących	74,2	77,7	76,2	50,3	69,4	40,1	50,3	27,3	33,9	16,8	33,8	18,0	24,0	17,7	65,5	59,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie tablic do publikacji GUS *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2022–2024*, 2025.

Rozdział 4. Statystyczny obraz polskich mikroprzedsiębiorstw

Polska gospodarka, podobnie jak większość gospodarek, jest zdominowana przez mikroprzedsiębiorstwa⁷⁰, które stanowią 97,2% wszystkich firm.

W 2023 r. mikroprzedsiębiorstwa miały największy udział w tworzeniu PKB, odpowiadając za 28,5%, a przyjmując wartość PKB generowaną przez sektor przedsiębiorstw jako 100% – 38,2%⁷¹.

Mikroprzedsiębiorstwa odgrywają także kluczową rolę na rynku pracy, generując 42,6% miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw, co odpowiada blisko 4,4 mln pracujących. Zdecydowaną większość mikrofirm stanowią podmioty jednoosobowe (77,5%⁷²), a przeciętna liczba zatrudnionych w tej grupie wynosi ok. 1,5 mln osób.

Mikroprzedsiębiorstwa na przestrzeni ostatnich lat rosły pod względem liczby, przychodów, pracujących

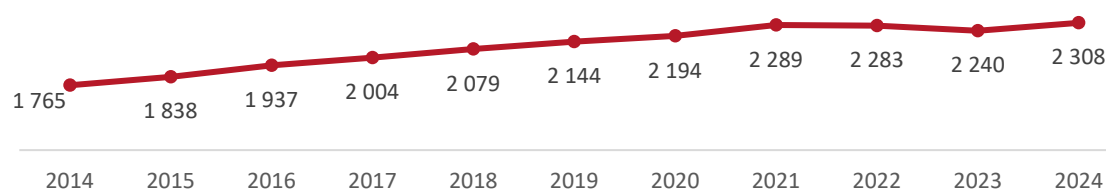
Liczba i struktura mikroprzedsiębiorstw w Polsce

W ciągu 10 lat liczba mikroprzedsiębiorstw wzrosła o 30,8%

Analiza danych za lata 2014-2024 wskazuje na wyraźny trend wzrostowy liczby mikroprzedsiębiorstw w Polsce, z jedynie przejściowym, niewielkim hamowaniem w latach 2022–2023.

W 2024 r. liczba mikrofirm zwiększyła się rok do roku o 67,7 tys. (o 3,0%), a w porównaniu do 2014 r. wzrosła o 30,8% (Wykres 4.1, Tabela 4.1).

Wykres 4.1. Liczba mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2014-2024 (w tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

⁷⁰ Podmioty zatrudniające do 9 osób (bez względu na ich formę prawną), w przypadku niniejszego rozdziału mowa jest o przedsiębiorstwach niefinansowych.

⁷¹ Obliczenia własne na podstawie danych GUS przygotowanych na potrzeby niniejszego Raportu. Ze względu na tajemnicę statystyczną i publikację danych łącznych dla podmiotów mikro i małych, wartość udziału dla mikroprzedsiębiorstw została oszacowana.

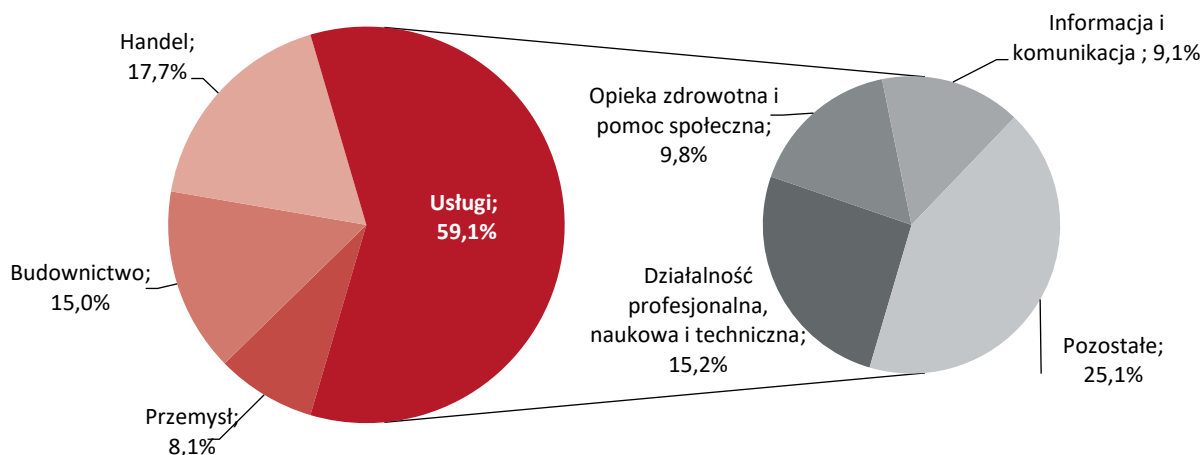
⁷² Na podstawie publikacji *Działalność przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2024 roku*, GUS, 2025.

Tabela 4.1. Liczba mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2014-2024 (w tys.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mikroprzedsiębiorstw	1764,6	1838,4	1937,3	2004,3	2078,7	2144,2	2194,2	2288,8	2283,4	2240,1	2307,8
w tym firmy osób fizycznych	1644,7	1691,1	1754,7	1791,1	1855,4	1901,6	1947,2	2014,1	2000,7	1982,6	2038,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

Najwięcej mikroprzedsiębiorstw działa w Usługach (59,1%) oraz Handlu (17,7%). Blisko co siódma firma funkcjonuje w Budownictwie (15,0%), a co jedenasta w Przemśle (8,1%) (Wykres 4.2). Struktura branżowa mikroprzedsiębiorstw nie zmieniła się istotnie na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 4.2. Struktura branżowa mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Najczęściej stosowaną formą ewidencji księgowej w mikroprzedsiębiorstwach jest podatkowa księga przychodów i rozchodów (55,9% – blisko 1,3 mln firm). Co trzecia mikrofirma prowadzi ewidencję przychodów (29,8% – 687 tys. firm), co ósma – księgę rachunkową (11,9% – 274 tys. firm), a tylko 2,5% – kartę podatkową (57 tys. firm). W latach 2014-2024 widoczny jest wzrost liczby firm prowadzących księgę rachunkową oraz ewidencję przychodów, spadła natomiast liczba podmiotów stosujących podatkową księgę przychodów i rozchodów oraz z kartą podatkową.

Tabela 4.2. Struktura mikroprzedsiębiorstw według form ewidencji księgowej w latach 2014-2024 (w %)

Mikroprzedsiębiorstwa prowadzące:	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
księgę rachunkową	7,7	9,0	9,4	10,4	12,9	11,4	11,2	11,5	12,0	11,8	11,9
podatkową księgę przychodów i rozchodów	69,8	68,5	68,2	67,2	65,1	66,7	66,6	65,2	59,6	60,1	55,9
ewidencję przychodów	18,5	18,1	18,1	18,5	18,0	18,4	19,2	20,0	25,7	25,5	29,8
kartę podatkową	4,1	4,4	4,3	4,0	3,9	3,5	3,0	3,3	2,6	2,6	2,5
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

Sytuacja finansowa mikroprzedsiębiorstw w 2024 r.

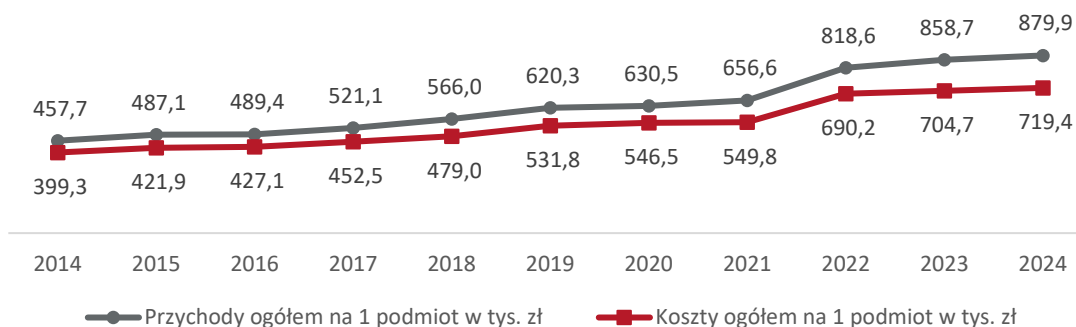
W latach 2014-2024 wartość produkcji w przedsiębiorstwach niefinansowych ogółem wykazywała trend wzrostowy (zwiększając się o 113%). W mikroprzedsiębiorstwach dynamika wzrostu była wyraźnie wyższa niż w firmach ogółem – w 2024 r. wartość produkcji była o 143,4% większa niż w 2014 r., a jednocześnie wzrosła o 5,3% r/r.

Tabela 4.3. Wartość produkcji w mld zł w latach 2014-2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem przedsiębiorstwa niefinansowe	2890,3	3075,3	3127,4	3478,3	3787,3	4020,2	3820,1	4662,0	5857,8	6127,2	6158,0
Mikroprzedsiębiorstwa ogółem, w tym:	797,7	886,6	940,2	1042,9	1180,4	1275,1	1137,5	1428,2	1786,5	1844,4	1941,2
mikroprzedsiębiorstwa osób prawnych	271,0	311,1	368,8	436,2	519,9	566,7	471,5	642,6	891,4	862,6	944,4
mikroprzedsiębiorstwa osób fizycznych	526,7	575,5	571,5	606,6	660,6	708,4	665,9	785,6	895,1	981,8	996,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

Dane za lata 2014-2024 pokazują także systematyczny wzrost przychodów i kosztów mikroprzedsiębiorstw, przy czym przychody przypadające na jedno przedsiębiorstwo rosły nieco szybciej niż koszty. W 2024 r. w porównaniu z 2014 r. przychody były wyższe o 92,3%, a koszty o 80,1%. W roku 2024, w porównaniu z poprzednim, wzrost przychodów na jedno przedsiębiorstwo był nieznacznie wyższy niż kosztów (przychody – 2,5% r/r, koszty – 2,1% r/r). Wskaźnik poziomu kosztów, rozumiany jako procentowa relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem, obniżył się w analizowanym okresie z 87,2% (2014 r.) do 81,8% (2024 r.).

Wykres 4.3. Przychody i koszty ogółem przypadające na jedno mikroprzedsiębiorstwo w latach 2014-2024 (w tys. zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

W latach 2014-2024 istotnie wzrosła również wartość dodana wytworzona przez mikroprzedsiębiorstwa (z 238,7 mld zł do 678,4 mld zł – o 184,2%). Jednocześnie w 2024 r. odnotowano wzrost tej wartości w porównaniu z poprzednim rokiem (o 9,9% r/r).

W analizowanym okresie (2014-2024) nieznacznie poprawiła się także rentowność sektora przedsiębiorstw niefinansowych⁷³ (wzrost o 1,3 p.p. wobec 2014 r., spadek o 0,3 p.p. r/r). Na tle całej populacji firm najwyższą rentownością charakteryzują się mikroprzedsiębiorstwa osób fizycznych. Wskaźnik rentowności obrotu brutto tej grupy podlegał wahaniom, jednak w 2024 r. był o 11,8 p.p. wyższy niż w 2014 r. i o 2,5 p.p. wyższy niż rok wcześniej.

Rentowność mikroprzedsiębiorstwach osób prawnych zwiększyła się w ciągu 10 lat (o 3,5 p.p.), ale pogorszyła się w ostatnim roku (o 1,1 p.p.). W 2024 r. spadła także wartość wskaźnika rentowności obrotu brutto dużych firm (o 0,6 p.p. r/r) – cały czas jest on dużo niższy niż mikroprzedsiębiorstw.

Tabela 4.4. Wskaźniki rentowności obrotu brutto w mikroprzedsiębiorstwach na tle wybranych przedsiębiorstw w latach 2014-2024 (w %)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem przedsiębiorstwa niefinansowe	6,5	6,3	6,6	7,1	7,3	6,9	6,8	9,1	8,3	8,1	7,8
Mikroprzedsiębiorstwa ogółem, w tym	12,8	13,4	12,7	13,2	15,4	14,3	13,3	16,3	15,7	17,9	18,2
Mikroprzedsiębiorstwa osób prawnych	4,1	4,3	3,1	4,2	7,4	4,1	2,2	10,0	8,0	8,7	7,6
Mikroprzedsiębiorstwa osób fizycznych	17,4	18,5	19,0	19,7	21,7	23,2	24,5	22,0	24,0	26,7	29,2
Duże przedsiębiorstwa	4,2	3,0	4,6	5,3	4,3	3,9	3,7	6,5	5,6	4,3	3,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

⁷³ Mierzona wskaźnikiem rentowności obrotu brutto – procentową relacją wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem.

Kolejna kwestia to nakłady inwestycyjne⁷⁴. W 2024 r. w przedsiębiorstwach ogółem spadły one z 322,3 mld zł do 307,4 mld zł (o 4,6% r/r). Jednak w przypadku mikroprzedsiębiorstw ogółem odnotowano wzrost (o 4,7% r/r z 47,4 mld zł do 49,6 mld zł), z tym że dotyczy on osób prawnych (+7,4% r/r). Mikrofirmy osób fizycznych odnotowały spadek (o 1,9% r/r).

Tabela 4.5. Nakłady inwestycyjne na jedno przedsiębiorstwo (w tys. zł) i udział nakładów w wartości dodanej (w %) w latach 2014-2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem przedsiębiorstwa niefinansowe	99,5	104,8	93,7	93,6	101,5	108,8	99,3	106,2	125,4	139,7	129,5
<i>jako procent wartości dodanej</i>	19,7%	20,0%	18,2%	16,9%	18,4%	18,7%	17,0%	17,3%	15,4%	15,8%	14,1%
Mikroprzedsiębiorstwa ogółem	17,0	16,2	15,6	17,1	18,6	20,1	19,5	18,8	19,5	21,2	21,5
<i>jako procent wartości dodanej</i>	12,6%	11,1%	10,4%	10,5%	11,4%	11,3%	11,4%	9,2%	7,4%	7,7%	7,3%
Mikroprzedsiębiorstwa osób prawnych	150,9	111,5	94,1	92,6	105,5	109,4	115,7	103,0	106,8	130,6	134,1
<i>jako procent wartości dodanej</i>	21,5%	16,9%	14,8%	14,7%	15,8%	15,6%	16,9%	13,1%	10,4	11,7	10,9%
Mikroprzedsiębiorstwa osób fizycznych	7,2	7,9	7,5	8,1	8,2	8,7	7,3	7,4	7,2	6,9	6,6
<i>jako procent wartości dodanej</i>	7,7%	7,8%	7,5%	7,6%	8,0%	7,8%	6,9%	5,9%	4,7%	4,2%	3,9%
Udział nakładów na zakup używanych środków trwałych w nakładach ogółem (mikroprzedsiębiorstwa osób fizycznych)	15,8%	15,9%	19,1%	19,5%	17,7%	17,0%	17,6%	18,4%	17,6%	26,8%	27,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

Nakłady inwestycyjne na jedno mikroprzedsiębiorstwo stanowiły przeciętnie 7,3% wytworzonej wartości dodanej (udział ten był wyższy w przypadku mikrofirm osób prawnych – 10,9%, niższy zaś w przypadku tych prowadzonych przez osoby fizyczne – 3,9%).

Mikrofirmy osób fizycznych charakteryzował wyższy niż w przypadku ogółu przedsiębiorstw udział nakładów na zakup używanych środków trwałych w nakładach ogółem (w 2024 r. wynosił on 27,0%, wobec 9,1% dla ogółu firm).

Mikroprzedsiębiorstwa a rynek pracy

W 2024 r. w mikroprzedsiębiorstwach pracowało około 4,4 mln osób, w tym blisko 1,5 mln zatrudnionych. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba pracujących wzrosła o 1,3% (57,4 tys. osób), a zatrudnionych o 0,1% (o 1,3 tys. osób). W porównaniu z 2014 r. liczba pracujących w roku 2024 była wyższa o 25,6%, a zatrudnionych – o 20,3%.

⁷⁴ Prezentowane wartości obejmują nakłady inwestycyjne oraz wydatki na zakup używanych środków trwałych.

Udział osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w ogólnej liczbie pracujących w sektorze przedsiębiorstw wynosił w 2024 r. 42,6%.

Tabela 4.6. Liczba pracujących i zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach w latach 2014-2024 (w tys. osób i w %)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba pracujących	3495,1	3667,6	3862,0	3985,6	4075,3	4129,5	4188,2	4344,3	4377,6	4333,6	4391,0
Liczba zatrudnionych	1246,4	1325,3	1374,5	1414,9	1425,8	1476,4	1505,7	1521,4	1538,7	1497,9	1499,2
- odsetek pracujących (bez zatrudnionych)	64,3%	63,9%	64,6%	64,5%	65,0%	64,2%	64,0%	65,0%	64,9%	65,4%	65,9%
- odsetek zatrudnionych	35,7%	36,1%	35,6%	35,5%	35,0%	35,8%	36,0%	35,0%	35,1%	34,6%	34,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich.

Mikroprzedsiębiorstwa w 2024 r. były miejscem pracy dla przeciętnie blisko dwóch pracujących (1,9) oraz dla niespełna jednego zatrudnionego (0,6).

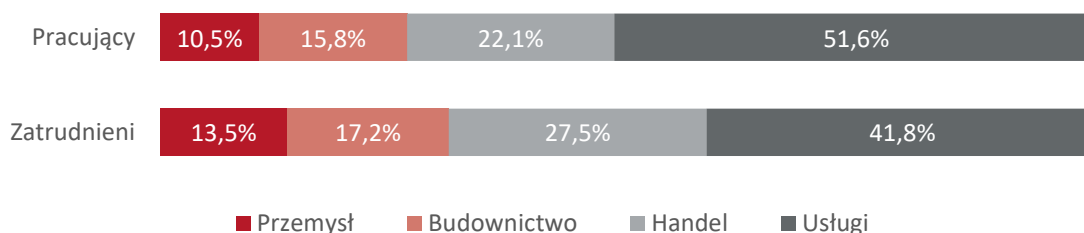
W ujęciu branżowym, zarówno pod względem pracujących, jak i zatrudnionych dominują Usługi i Handel (Wykres 4.4), a struktura ta w ostatnich latach nie uległa większym zmianom. Branże o największym nasyceniu pod względem pracujących i zatrudnionych to:

Zakwaterowanie i gastronomia (3,1 pracujących i 1,4 zatrudnionych na jeden podmiot), Przemysł (2,5 pracujących, 1,1 zatrudnionych) oraz Handel;

naprawa pojazdów samochodowych (2,4 pracujących i 1,0 zatrudnionych). Z kolei branże, gdzie udział zatrudnionych na przedsiębiorstwo jest znikomy to: Informacja i komunikacja (0,2 zatrudnionego na jeden podmiot), Opieka zdrowotna i pomoc społeczna, Edukacja oraz Pozostała działalność usługowa (po 0,3 zatrudnionego na jeden podmiot).

Zdecydowana większość mikrofirm działa w Usługach i Handlu (76,9%) i te sekcje są też najczęstszym miejscem pracy dla pracujących i zatrudnionych w tej grupie przedsiębiorstw

Wykres 4.4. Struktura pracujących i zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach w 2024 r. według branż (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025.

Samozatrudnieni

Zmieniające się warunki rynkowe sprawiają, że coraz większe znaczenie mają elastyczne formy pracy i działalności gospodarczej. Jedną z nich jest samozatrudnienie. Samo pojęcie samozatrudnienia nie jest jednoznaczne – w różnych krajach stosuje się odmienne definicje tego zjawiska. Na potrzeby niniejszego raportu przyjęliśmy, że samozatrudnienie jest formą pracy realizowaną jednoosobowo na własny rachunek, jako samodzielna, pozarolnicza działalność gospodarcza w ramach jednoosobowego przedsiębiorstwa (które nie zatrudnia pracowników)⁷⁵.

Według danych GUS z badania BAEL⁷⁶ w III kw. 2025 r. liczba pracujących ogółem (bez sekcji A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) wynosiła blisko 16,3 mln osób. Liczba pracujących na własny rachunek osiągnęła około 2,3 mln, przy czym 619 tys. z nich to pracodawcy, czyli osoby zatrudniające co najmniej jednego pracownika najemnego.

Liczba osób pracujących na własny rachunek, które mogą zgodnie z przytoczoną wyżej definicją być uznane za **samozatrudnionych wynosi więc około 1,7 mln**.

Samozatrudnieni stanowią 10,2% pracujących ogółem. Większość z nich, bo około dwie trzecie, to mężczyźni (64,5%) i osoby pracujące w miastach (66,9%) (Tabela 4.7).

W III kw. 2025 r. w porównaniu z III kw. 2024 r. odnotowano nieznaczny wzrost liczby samozatrudnionych – o 29 tys. osób (1,8%).

Tabela 4.7. Liczba samozatrudnionych w III kw. 2025 r. (bez sekcji A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)

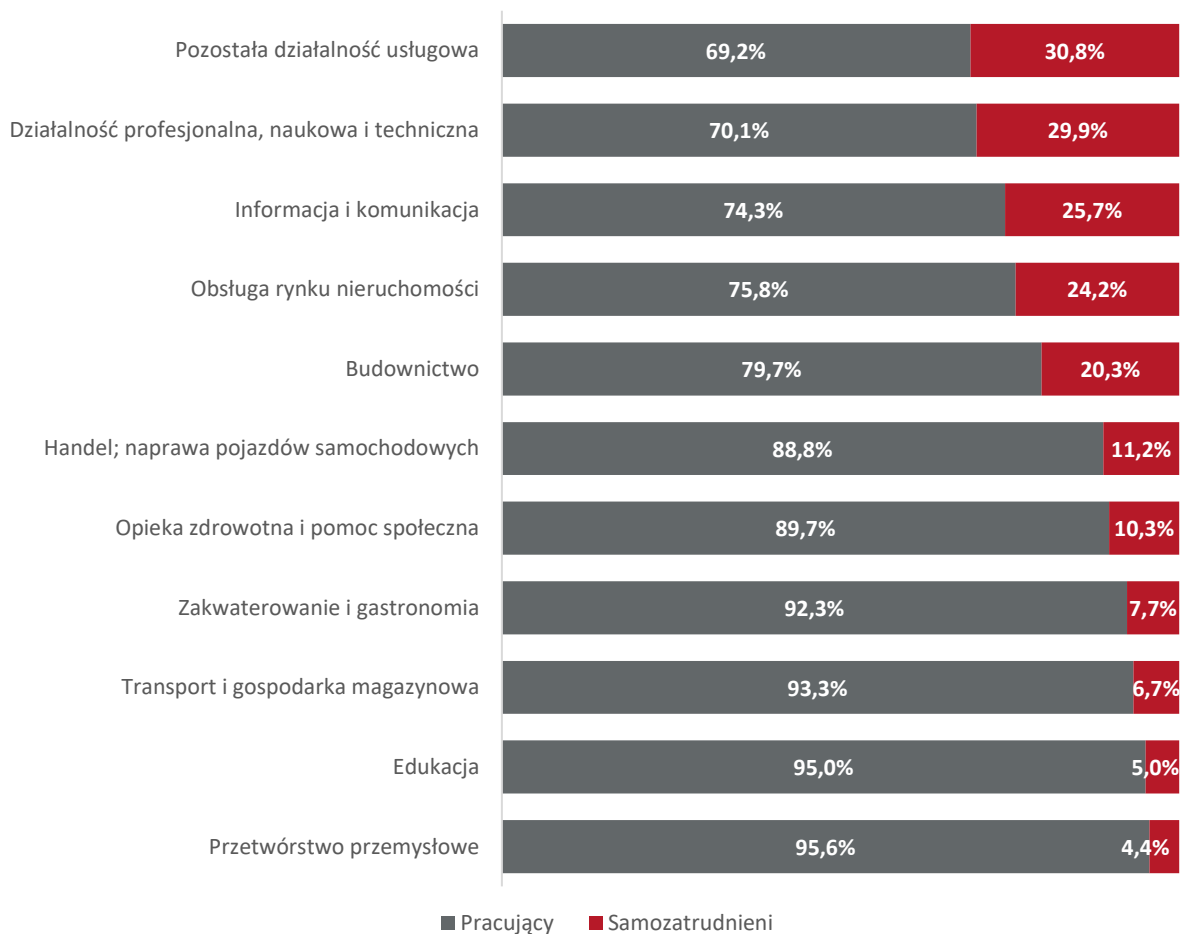
	Pracujący ogółem (tys.)	Samozatrudnieni (tys.)	Udział samozatrudnionych w liczbie pracujących ogółem
Ogółem	16283	1658	10,2%
Kobiety	7655	579	7,6%
Mężczyźni	8628	1070	12,4%
Miasta	10454	1110	10,6%
Wieś	5828	541	9,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Tablice publikacyjne z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za 3 kwartał 2025 r.*, GUS, 2026.

Firmy osób samozatrudnionych najczęściej działają w sekcjach: Pozostała działalność usługowa (udział w ogóle pracujących – 30,8%), Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (29,9%), Informacja i komunikacja (25,7%), Obsługa rynku nieruchomości (24,2%) oraz Budownictwo (20,3%) (Wykres 4.5).

⁷⁵ Na podstawie: B. Lasocki, M. Skrzek-Lubasińska *Samozatrudnienie w Polsce – problemy definicyjne, dostępność danych i ich interpretacja w Wiadomości statystyczne nr 7*, Lipiec 2016, GUS, 2016.

⁷⁶ Na podstawie: *Tablice publikacyjne z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za 3 kwartał 2025 r.*, GUS, 2026.

Wykres 4.5. Udział samozatrudnionych w ogóle pracujących w wybranych sekcjach gospodarki w III kw. 2025 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Tablice publikacyjne z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za 3 kwartał 2025 r.*, GUS, 2026.

Wynagrodzenia w mikroprzedsiębiorstwach

Przeciętne wynagrodzenie w mikrofirmach wynosiło w 2024 r. 5281 zł – co stanowiło 62,8% przeciętnego wynagrodzenia w przedsiębiorstwach ogółem – i wzrosło o 9,4% r/r. W okresie 2014-2024 obserwowany jest systematyczny wzrost wynagrodzeń w mikrofirmach, przy czym dynamika zmian jest nieco wyższa niż w przypadku ogółu przedsiębiorstw. W 2024 r. w porównaniu z 2014 r. przeciętne wynagrodzenie w mikrofirmach wzrosło o 128,1%, podczas gdy w przypadku ogółu przedsiębiorstw – o 115,8% (Tabela 4.8).

W 2024 r. najwyższe zarobki odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach z sekcji Informacja i komunikacja (9377 zł) oraz Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (6543 zł), najniższe zaś w firmach działających w branży Zakwaterowanie i gastronomia (4427 zł), Pozostała działalność usługowa (4492 zł), Transport i gospodarka magazynowa (4807 zł).

Tabela 4.8. Wysokość średnich miesięcznych wynagrodzeń w mikroprzedsiębiorstwach

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem przedsiębiorstwa niefinansowe (zł)	3899	4017	4182	4454	4816	5168	5394	5933	6731	7610	8414
Mikroprzedsiębiorstwa ogółem (zł), w tym:	2315	2437	2616	2822	3093	3373	3533	3845	4384	4828	5281
- mikroprzedsiębiorstwa osób prawnych (zł)	3425	3480	3696	3878	4856	5114	5205	4951	5538	5982	6687
- mikroprzedsiębiorstwa osób fizycznych (zł)	1965	2060	2179	2337	2366	2659	2740	3248	3722	4196	4465
Średnie wynagrodzenie w mikroprzedsiębiorstwie ogółem jako % średniego wynagrodzenia w przedsiębiorstwach niefinansowych (%), w tym:											
Średnie wynagrodzenie w mikrofirmie osoby fizycznej jako % średniego wynagrodzenia w przedsiębiorstwach niefinansowych (%)	59,4	60,7	62,6	63,4	64,2	65,3	65,5	64,8	65,1	63,4	62,8
Średnie wynagrodzenie w mikrofirmie osoby fizycznej jako % wynagrodzenia minimalnego (%)	50,4	51,3	52,1	52,5	49,1	51,5	50,8	54,7	55,3	55,1	53,1
Średnie wynagrodzenie w mikrofirmie osoby fizycznej jako % wynagrodzenia minimalnego (%)	117,0	117,7	117,8	116,9	112,7	118,2	105,4	116,0	123,7	116,6	103,8
Minimalne wynagrodzenie za pracę (zł)	1680	1750	1850	2000	2100	2250	2600	2800	3010	3600	4300

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich oraz danych [ZUS](#).

Dane wskazują na istotne zróżnicowanie poziomu wynagrodzeń między mikroprzedsiębiorstwami osób fizycznych i osób prawnych. W 2024 r. wynagrodzenia w mikrofirmach osób fizycznych były znacznie niższe i stanowiły 66,8% przeciętnego wynagrodzenia w mikroprzedsiębiorstwach osób prawnych.

Jednocześnie w 2024 r. w porównaniu do poprzedniego roku wzrost przeciętnego wynagrodzenia w mikrofirmach osób fizycznych był niższy niż wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę (odpowiednio o 6,4% r/r vs. 19,4% r/r), a średnie wynagrodzenie pracownika zatrudnionego w tej grupie firm stanowiło ok. 104% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Tabela 4.9. Zmiany minimalnego wynagrodzenia oraz średnich wynagrodzeń w mikroprzedsiębiorstwach osób fizycznych w latach 2014-2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Minimalne wynagrodzenie – w zł	1680	1750	1850	2000	2100	2250	2600	2800	3010	3600	4300
Minimalne wynagrodzenie – zmiana r/r w zł	80	70	100	150	100	150	350	200	210	590	700
Minimalne wynagrodzenie – zmiana r/r w %	5,0	4,2	5,7	8,1	5,0	7,1	15,6	7,7	7,5	19,6	19,4
Średnie wynagrodzenie – w zł	1965	2060	2179	2337	2366	2659	2740	3248	3722	4196	4465
Średnie wynagrodzenie – zmiana r/r w zł	74	95	119	158	29	293	81	508	474	474	269
Średnie wynagrodzenie – zmiana r/r w %	3,9	4,8	5,8	7,3	1,2	12,4	3,0	18,5	14,6	12,7	6,4
Przeciętna liczba zatrudnionych – w tys. osób	948	973	979	969	1010	1047	1021	988	977	968	949
Przeciętna liczba zatrudnionych – zmiana r/r w %	2,3	2,7	0,6	-1,0	4,1	3,7	-2,5	-3,2	-1,1	-0,9	-2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.*, GUS, 2025 i wydań poprzednich) oraz danych ZUS (<https://www.zus.pl/baza-wiedzy/skladki-wskazniki-odsetki-wskazniki/minimalne-wynagrodzenie-za-prace-od-2003-r>).

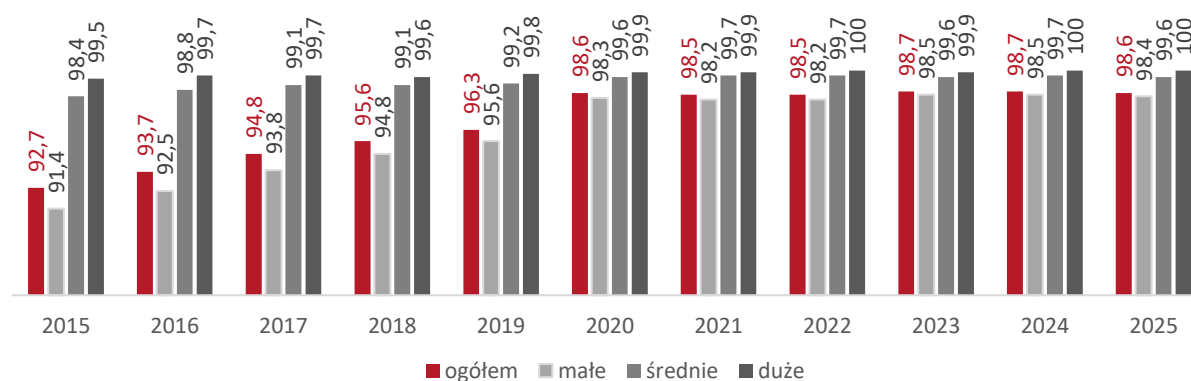
Rozdział 5. Wykorzystanie ICT w polskich przedsiębiorstwach⁷⁷

Cyfryzacja działalności gospodarczej niesie ze sobą wiele kluczowych korzyści. Przede wszystkim zwiększa sprawność operacyjną, ułatwia komunikację i współdziałanie pracowników, a także umożliwia precyzyjniejsze dopasowanie usług i produktów do oczekiwań odbiorców. Przejście z tradycyjnych metod pracy na rozwiązania cyfrowe wzmacnia pozycję konkurencyjną przedsiębiorstwa. W świecie, w którym digitalizacja staje się standardem, brak inwestycji w nowe technologie prowadzi do utraty przewagi rynkowej i grozi stopniowym wypieraniem z rynku. Obecnie cyfryzacja stanowi jedno z kluczowych narzędzi wspierających zarządzanie oraz rozwój innowacji.

Dostęp do internetu w przedsiębiorstwach

W latach 2015-2025 odsetek przedsiębiorstw 10+ w Polsce dysponujących szerokopasmowym dostępem do internetu utrzymywał się na stabilnym, wysokim poziomie przekraczającym 90%. W przypadku dużych podmiotów od 2022 r. wynosi on 100%, ale i wcześniej był niewiele niższy (Wykres 5.1). Przyrost wartości wskaźnika dla ogółu przedsiębiorstw w latach 2015-2025 (o 5,9 p.p.) wiązał się głównie ze wzrostem (o 7 p.p.) odsetka małych firm posiadających dostęp do internetu o wysokiej przepustowości. W analogicznym okresie zmiana dla firm średnich wyniosła +1,2 p.p., a dla dużych – +0,5 p.p.

Wykres 5.1. Przedsiębiorstwa 10+ posiadające szerokopasmowy dostęp do internetu według klas wielkości (w %)

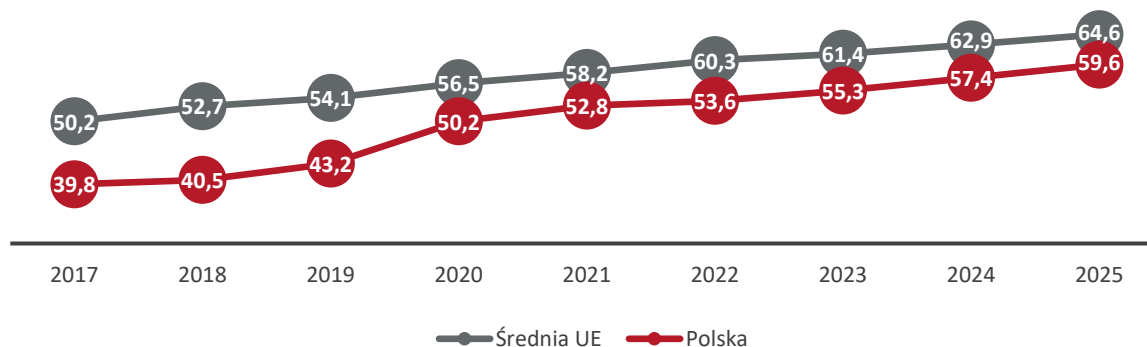

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce w 2025 r.*, GUS, 2025 i wydań wcześniejszych.

⁷⁷ Dane w całym rozdziale dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracowników powyżej dziewięciu osób, prowadzących działalność w sekcjach PKD 2007: C (dział 10-33), D (35), E (36-39), F (41-43), G (45-47), H (49-53), I (55-56), J (58-63), L (68), M (69-75), N (77-82) i S (94-96). Rozdział powstał na podstawie danych Eurostatu oraz serii publikacji *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce*, GUS, 2019-2025. Przedstawione źródło prezentuje najaktualniejsze dostępne na czas opracowania niniejszego raportu (kwiecień 2026 r.) dane.

W 2025 r. niemal 60% przedsiębiorstw w Polsce umożliwiło swoim pracownikom dostęp do Internetu w celach służbowych. Odsetek ten wzrósł od 2017 r. o prawie 20 p.p. Wskaźnik dla państw UE (średnia) w 2025 r. wyniósł 64,6% (wzrost od 2017 r. o 14,4 p.p.).

Wykres 5.2. Pracownicy posiadający dostęp do Internetu w celach służbowych w Unii Europejskiej (średnia UE) oraz w Polsce w latach 2017-2025 (% przedsiębiorstw 10+)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Bezpieczeństwo ICT

W warunkach postępującej cyfryzacji, powszechnej internetyzacji oraz standaryzacji procesów biznesowych, bezpieczeństwo systemów informacyjno-komunikacyjnych staje się jednym z kluczowych obszarów zarządzania w przedsiębiorstwach. Firmy dysponują obecnie szerokim wachlarzem narzędzi służących ochronie zasobów cyfrowych lub ograniczaniu ryzyka incydentów ICT, które mogą zakłócić ciągłość działania organizacji. Obok stosowania rozwiązań technologicznych coraz większe znaczenie przypisuje się czynnikowi ludzkiemu – stąd rosnące zainteresowanie wdrażaniem strategii bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz inwestycje w kompetencje kadry w tym zakresie.

W 2025 r. stosowanie środków bezpieczeństwa ICT deklarowało 93,1% przedsiębiorstw w Polsce, co oznacza jednak spadek o 1 p.p. względem roku 2024. Rozwiązania te były niemal powszechnie wdrażane przez duże firmy (99,8% wskazań). Najczęściej wykorzystywanym środkiem ochrony był mechanizm silnego uwierzytelniania hasłem (81,0%). Mniejszą popularnością cieszyło się tworzenie zapasowych kopii danych i ich przechowywanie w innych lokalizacjach (65,8%) oraz kontrola dostępu do firmowej sieci (58,1%). Najrzadziej stosowaną metodą było natomiast uwierzytelnianie biometryczne, wykorzystywane jedynie przez 18,6% przedsiębiorstw.

W 2024 r. 24% przedsiębiorstw doświadczyło incydentów związanych z bezpieczeństwem ICT. Najczęściej były to firmy duże – w tej grupie wskaźnik wystąpienia incydentów wyniósł 38%. Najczęściej raportowanym typem zdarzenia była czasowa niemożność korzystania z zasobów teleinformatycznych firmy spowodowana awarią sprzętu lub oprogramowania – dotknęła ona 22% firm. Kolejnym najczęściej występującym problemem było uszkodzenie lub utrata danych na skutek awarii technologicznej (6,1%). Ujawnienie poufnych danych,

wynikające z celowego działania bądź niedopatrzenia pracowników, należało do rzadkości – odnotowano je jedynie w przypadku 0,7% firm.

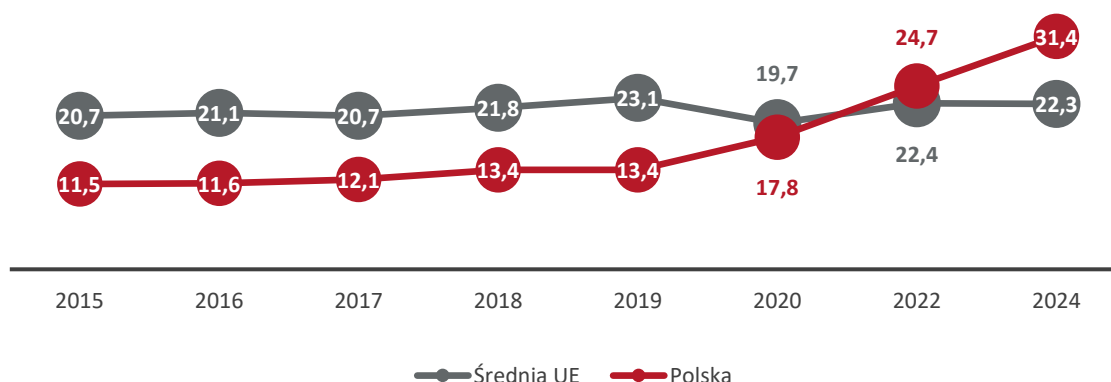
Szkolenia ICT

Dynamiczny rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych powoduje, że przedsiębiorstwa coraz wyraźniej dostrzegają konieczność systematycznego podnoszenia kompetencji cyfrowych swoich pracowników. W odpowiedzi na rosnące wymagania rynku wiele firm wdraża działania szkoleniowe w obszarze ICT, umożliwiając zarówno specjalistom, jak i pozostałym pracownikom rozwój wiedzy oraz praktycznych umiejętności cyfrowych.

W 2024 r. szkolenia z zakresu ICT dla pracowników realizowało 31,4% przedsiębiorstw w Polsce, co stanowi poziom istotnie wyższy od średniej dla Unii Europejskiej wynoszącej 22,3%. Wskazuje to na relatywnie szybkie nadrabianie przez polskie firmy dystansu w zakresie inwestycji w kompetencje cyfrowe kadr.

Analiza danych historycznych pokazuje wyraźny trend wzrostowy w Polsce – od 11,5% w 2015 r. do ponad 30% w 2024 r., przy jednocześnie znacznie bardziej stabilnym poziomie średniej unijnej. Szczególnie dynamiczne przyspieszenie widoczne jest po 2020 r., co może wskazywać na rosnące znaczenie transformacji cyfrowej oraz większą skalę inwestycji firm w kompetencje pracowników. Na tle tego trendu średnia dla Unii Europejskiej pozostaje relatywnie stabilna, oscylując w przedziale ok. 20-23%, z niewielkimi wahaniami w poszczególnych latach. W tej sytuacji Polska nie tylko pokonała dzielący ją od UE dystans, ale od 2022 r. osiąga wyniki wyższe od unijnych.

Wykres 5.3. Przedsiębiorstwa 10+, które zapewniły szkolenia w celu rozwijania/podnoszenia umiejętności ICT swojego personelu – porównanie średniej Unii Europejskiej oraz w Polsce w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Sprzedaż elektroniczna

W 2024 r. odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż za pośrednictwem sieci komputerowych wyniósł 18,3%. Największe zainteresowanie tym kanałem sprzedaży wykazywały duże firmy (43,4%), rzadziej korzystały z niego przedsiębiorstwa średnie (23,2%) oraz małe (16,3%).

Firmy najczęściej prowadzą sprzedaż za pośrednictwem własnych stron internetowych lub aplikacji (78,6% przedsiębiorstw sprzedających online), nieco rzadziej korzystają z zewnętrznych platform handlowych (62,5%). W 2024 r. 14,1% firm otrzymywało zamówienia od odbiorców indywidualnych, a 12,9% – od innych przedsiębiorstw lub jednostek administracji publicznej. Bez względu na rodzaj klientów, największy odsetek podmiotów prowadzących e-sprzedaż występował wśród dużych firm.

Dane za lata 2015-2024 wskazują na wyraźny wzrost udziału przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe, przy jednoczesnym utrzymywaniu się silnego zróżnicowania w zależności od wielkości firmy.

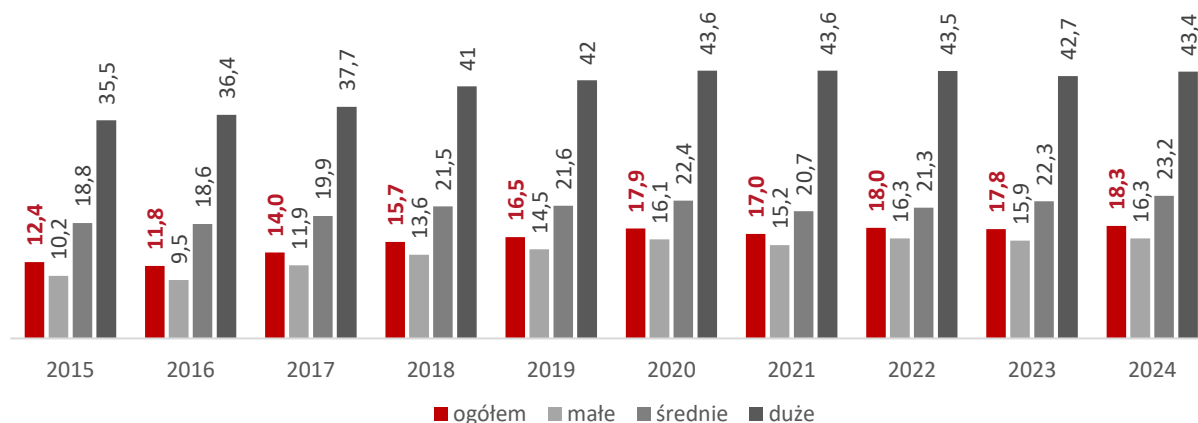
W ujęciu ogólnym odsetek przedsiębiorstw wzrósł z 12,4% w 2015 r. do 18,3% w 2024 r., co potwierdza stopniowy rozwój e-commerce w gospodarce. Wzrost ten nie był jednak całkowicie liniowy – widoczne jest lekkie wyhamowanie po 2020 r. oraz niewielkie wahania w latach 2021-2023.

Najniższe wartości w całym analizowanym okresie odnotowały przedsiębiorstwa małe. Choć w ich przypadku również widoczny jest wzrost (z 10,2% do 16,3%), tempo zmian było umiarkowane, a poziom wykorzystania kanałów online pozostawał relatywnie niski. Może to wskazywać na bariery kompetencyjne, finansowe lub organizacyjne ograniczające rozwój sprzedaży internetowej w tej grupie.

Odsetek zamówień online otrzymywanych przez przedsiębiorstwa średnie był wyższy i bardziej stabilny – wzrost z 18,8% do 23,2% sugeruje stopniową adaptację narzędzi cyfrowych, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości rozwoju.

Najwyższe wartości niezmiennie osiągają przedsiębiorstwa duże, gdzie już w 2015 r. ponad jedna trzecia firm korzystała z tej formy sprzedaży (35,5%), a w kolejnych latach udział ten wzrósł do ponad 43%. W tej grupie widoczna jest jednak stabilizacja po 2020 r., co może oznaczać osiągnięcie względnego nasycenia w zakresie wykorzystania kanałów online.

Wykres 5.4. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe według klas wielkości (w %) w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2019-2025.

W 2025 r. w czołówce krajów członkowskich UE prowadzących sprzedaż elektroniczną były Litwa (43%), Dania (38,8%), Szwecja (36,7%) i Irlandia (36,6%). Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe w Polsce wyniósł 18,6% (o 6 p.p. mniej niż średnia unijna). Tę formę handlu najrzadziej wybierały firmy z Rumunii (14,6%).

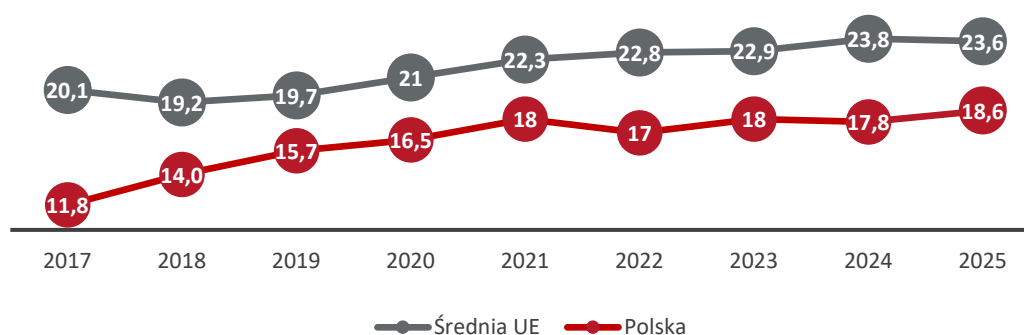
Dane Eurostatu za lata 2017-2025 pokazują wyraźne różnice poziomu oraz dynamiki rozwoju sprzedaży e-commerce między Polską a średnią dla Unii Europejskiej.

W całym analizowanym okresie udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez internet w Polsce pozostaje istotnie niższy niż średnia UE. Różnica ta utrzymuje się na poziomie kilku punktów procentowych (najczęściej ok. 5-8 p.p.), co wskazuje na strukturalny dystans w zakresie wykorzystania kanałów cyfrowych w sprzedaży.

Jednocześnie Polska charakteryzowała się relatywnie wyższą dynamiką wzrostu w pierwszej części analizowanego okresu – w latach 2017-2021 odsetek firm prowadzących sprzedaż online wzrósł z 11,8 do 18%, co oznacza systematyczne nadrabianie zaległości wobec UE. Po 2021 r. trend w Polsce uległ jednak wyhamowaniu – widoczne są niewielkie wahania (spadek w 2022 r., następnie stabilizacja i umiarkowany wzrost do 18,6% w 2025 r.). Może to sugerować osiągnięcie pewnego poziomu nasycenia lub utrzymywanie się barier rozwojowych, szczególnie wśród mniejszych przedsiębiorstw.

Z kolei średnia UE wykazuje bardziej stabilny wzrost – z poziomu 20,1% w 2017 r. do 23,6% w 2025 r., przy niewielkich wahaniami (np. spadek w 2018 r.). W przeciwieństwie do Polski, nie obserwuje się tu wyraźnego spowolnienia po okresie pandemicznym, lecz raczej kontynuację trendu wzrostowego.

Wykres 5.5. Sprzedaż e-commerce przedsiębiorstw (przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez internet) w UE (średnia unijna) oraz w Polsce w latach 2017-2025

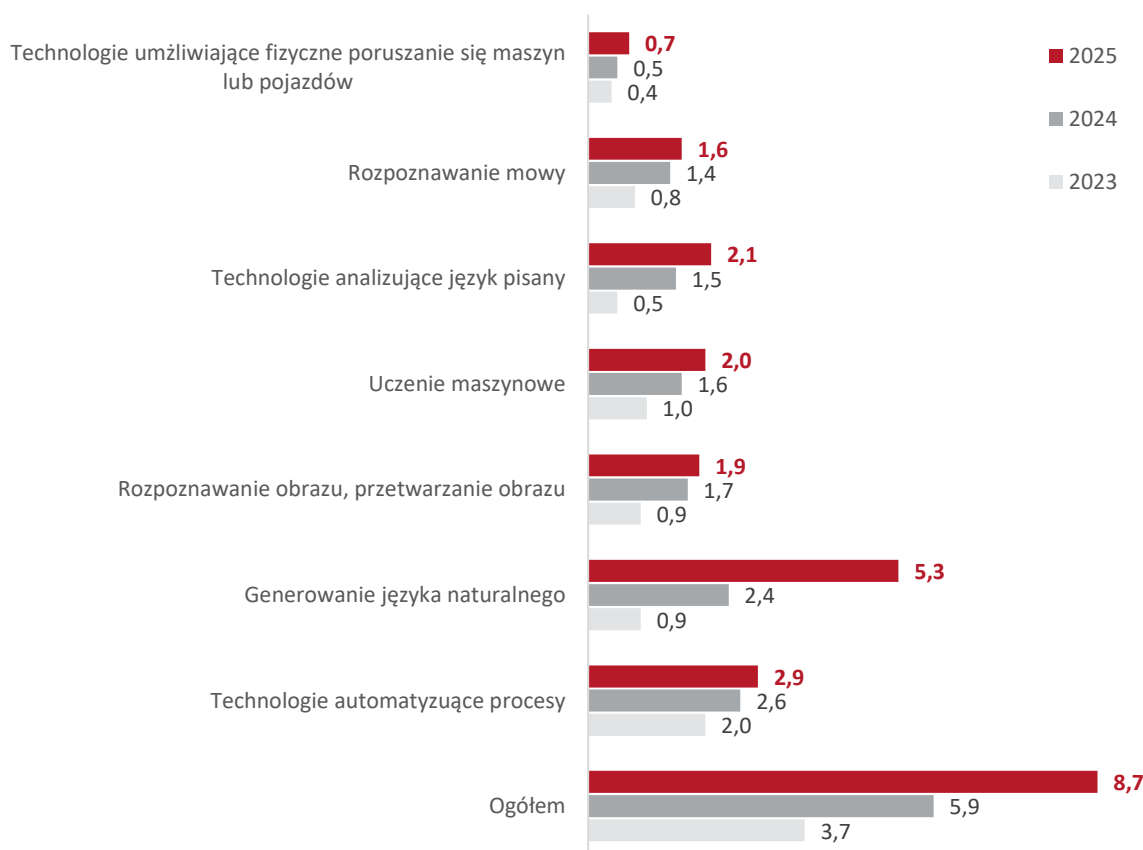
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Sztuczna inteligencja

Narzędzia oparte na sztucznej inteligencji (AI) umożliwiają automatyzację procesów i zadań, co prowadzi do wzrostu efektywności i produktywności przedsiębiorstw.

W 2025 r. 8,7% firm deklarowało wykorzystanie technologii sztucznej inteligencji, co stanowi wzrost o 2,8 p.p. w porównaniu do roku poprzedniego. Odsetek firm korzystających z AI różni się znacząco w zależności od wielkości przedsiębiorstwa oraz branży. Największe zainteresowanie narzędziami opartymi na AI wykazują firmy duże (42%, +9 p.p. r/r) oraz z branży Informacja i komunikacja (37,8%). Z kolei najmniejsze zainteresowanie odnotowano wśród małych firm (6,1%, +2,1 p.p. r/r) oraz w branży Budownictwo (2,6%). Technologie AI wykorzystywało 15,6% (+5,2 p.p. r/r) średnich przedsiębiorstw.

Wykres 5.6. Przedsiębiorstwa wykorzystujące technologie AI według rodzaju technologii w latach 2023-2025 (w % firm)

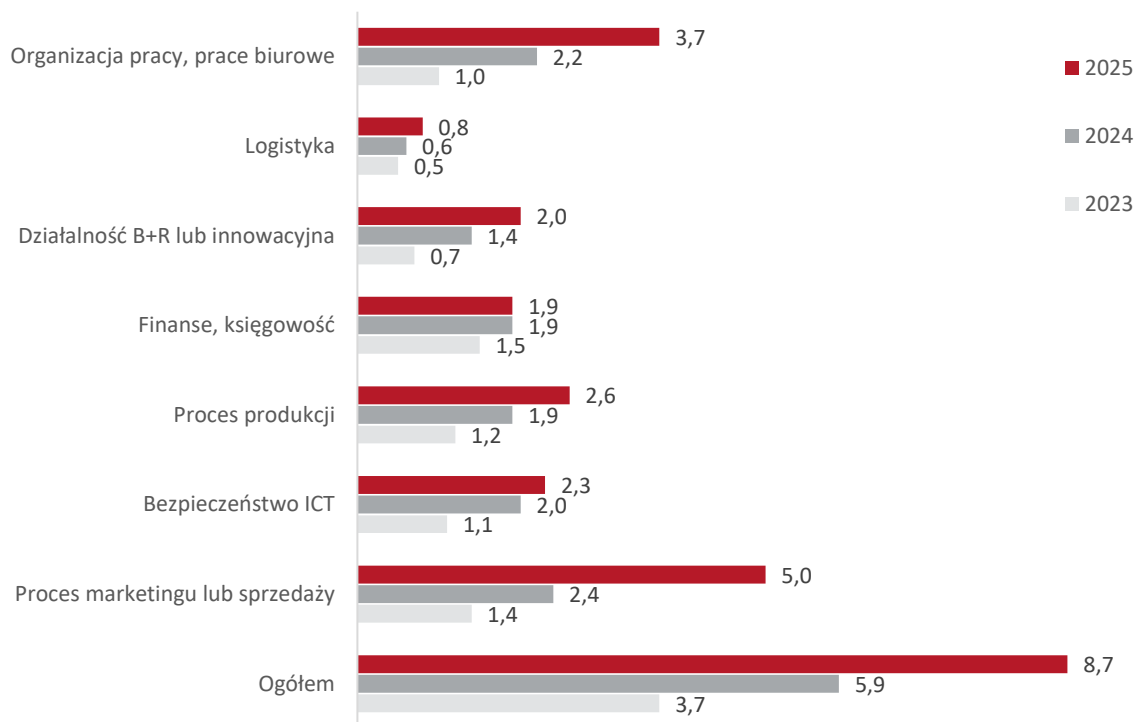

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce w 2025 r.*, GUS, 2025 i wydań z lat 2023-2024.

Najczęściej stosowanymi przez polskie firmy technologiami sztucznej inteligencji były technologie generatywne (generujące tekst lub głos – generowanie języka naturalnego); wykorzystywało je 5,3% przedsiębiorstw. Znacznym zainteresowaniem cieszyły się także technologie, które automatyzują procesy i wspomagają podejmowanie decyzji (2,9%). Najrzadziej korzystano z technologii umożliwiających fizyczne poruszanie się maszyn lub pojazdów (0,7%).

Technologie AI były najczęściej wykorzystywane w procesach związanych z marketingiem i sprzedażą (5% – wzrost o 2,6 p.p. r/r), a także w pracach biurowych, HR oraz zarządzaniu firmą (3,7%).

Wykres 5.7. Przedsiębiorstwa wykorzystujące technologie AI według celu wykorzystania w latach 2023-2025 (w % firm)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce w 2025 r.*, GUS, 2025.

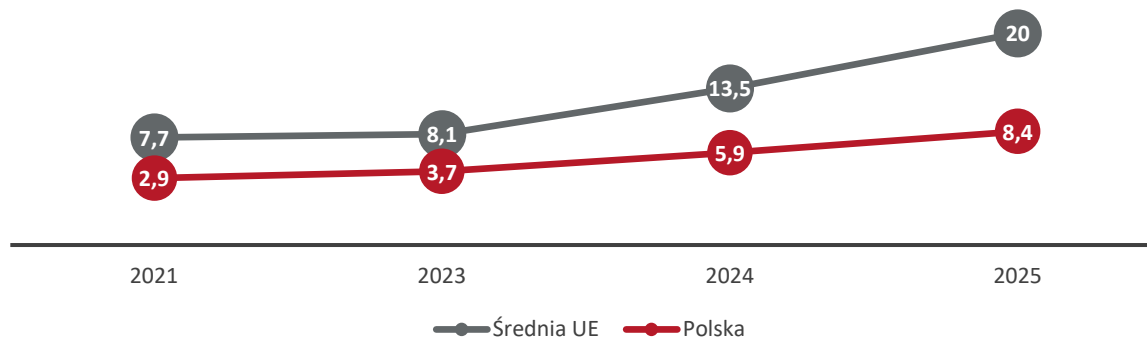
Najczęściej spotykanym sposobem nabycia technologii sztucznej inteligencji przez przedsiębiorstwa był zakup komercyjnego rozwiązania, gotowego do użycia (6,4%). Najmniej firm korzystało z technologii AI opracowanych przez podmioty zewnętrzne (2,1%).

W 2025 r. aż 91,3% przedsiębiorstw nie korzystało ze sztucznej inteligencji, podczas gdy 3,9% firm nie wykorzystywało tych technologii, ale rozważało ich wdrożenie. Główne powody, dla których przedsiębiorstwa nie korzystają z AI, to brak zasobów ludzkich i wiedzy na temat wykorzystania tej technologii (2,4%), zbyt wysokie koszty wdrożenia (2,1%), brak jasności w kwestiach dotyczących konsekwencji prawnych (2,1%) oraz obawy dotyczące naruszenia prywatności lub ochrony danych (2,1%). Najbardziej wskazywanym powodem były wątpliwości etyczne (1%).

Dane Eurostatu za lata 2021-2025 wskazują na coraz częstsze wykorzystanie technologii sztucznej inteligencji w przedsiębiorstwach zarówno w Unii Europejskiej, jak i w Polsce, przy jednoczesnym utrzymywaniu się wyraźnego dystansu między naszym krajem a UE. W Unii Europejskiej odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących AI wzrósł z 7,7% w 2021 r. do 20% w 2025 r. Szczególnie silne przyspieszenie nastąpiło po 2023 r., co może być związane z gwałtownym rozwojem dostępnych rozwiązań AI (np. generatywnej sztucznej inteligencji) oraz rosnącą presją konkurencyjną na ich wdrażanie. W Polsce obserwowano wzrost systematyczny, ale mniej dynamiczny niż średnia unijna – z 2,9% w 2021 r. do 8,4% w 2025 r. (Wykres 5.8).

Interpretując dane, można stwierdzić, że Unia Europejska jako całość wchodzi w fazę intensywnej transformacji opartej na AI, natomiast Polska pozostaje na wcześniejszym etapie adaptacji tych technologii. Utrzymujący się i rosnący dystans wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań wspierających wdrażanie AI, szczególnie w sektorze MSP.

Wykres 5.8. Przedsiębiorstwa wykorzystujące technologie sztucznej inteligencji w Unii Europejskiej (średnia UE) oraz w Polsce w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Media społecznościowe

Rosnąca popularność mediów społecznościowych sprawiła, że przedsiębiorstwa coraz częściej wykorzystują je w działalności biznesowej jako istotny kanał komunikacji i promocji produktów oraz marek. Użytkownicy tych platform aktywnie dzielą się opiniami, rekomendują interesujące treści oraz komentują produkty, usługi i działania reklamowe. Marketing w mediach społecznościowych umożliwia budowanie lojalnej bazy klientów, a także szybkie docieranie do nowych odbiorców.

Dzięki komunikacji w tych kanałach firmy mogą angażować konsumentów, zachęcając ich do dzielenia się pomysłami, które następnie mogą być wykorzystywane przy tworzeniu i rozwijaniu produktów oraz usług. Media społecznościowe znajdują również zastosowanie w procesach rekrutacyjnych – szczególnie przy poszukiwaniu specjalistów o unikalnych kompetencjach. Coraz częściej pełnią także funkcję narzędzia usprawniającego komunikację wewnętrzną, wspierając wymianę wiedzy, opinii i pomysłów między pracownikami.

W 2025 r. niemal połowa przedsiębiorstw w Polsce (47,8%) korzystała z mediów społecznościowych. Najwyższy odsetek odnotowano wśród dużych firm (83,2%), podczas gdy w przedsiębiorstwach średnich wynosił on 63,7%, a w małych – 43,4%. Uwzględniając branże, największą aktywność zaobserwowano w sektorze zakwaterowania i gastronomii (75,5%) oraz informacji i komunikacji (75,1%). Z kolei w ujęciu regionalnym najwyższy udział przedsiębiorstw wykorzystujących media społecznościowe występował w województwie mazowieckim (53,3%).

Dane Eurostatu wskazują, że w latach 2013-2023 wykorzystanie mediów społecznościowych przez przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej oraz w Polsce rośnie w sposób systematyczny

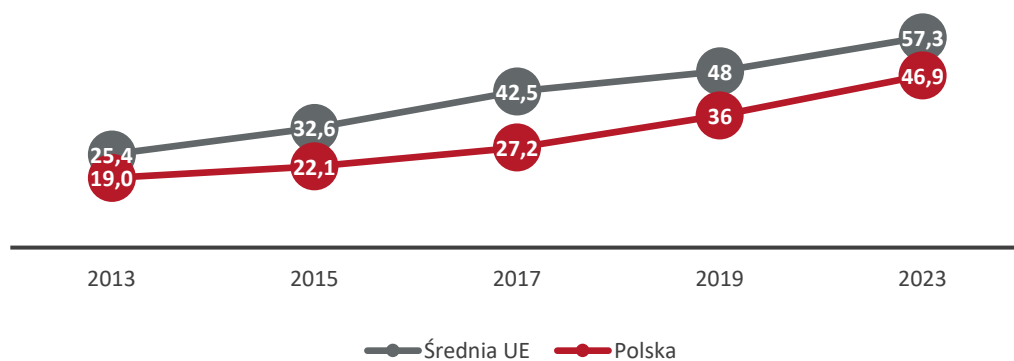
i wyraźny, co odzwierciedla postępującą cyfryzację działalności gospodarczej. W skali całej UE odsetek firm korzystających z tego typu narzędzi zwiększył się z 25,4% w 2013 r. do 57,3% w 2023 r., natomiast w Polsce wzrósł z 19,0% do 46,9%. Oznacza to ponad dwukrotny wzrost w ciągu dekady w obu przypadkach, choć tempo zmian było nieco wyższe w UE, szczególnie w środkowej fazie analizowanego okresu.

Polska przez cały czas pozostawała poniżej średniej unijnej, a różnica między tymi wartościami początkowo się pogłębiała. Największy dystans odnotowano około 2017 r., kiedy wynosił on ponad 15 p.p. W kolejnych latach luka zaczęła się stopniowo zmniejszać, co wskazuje na proces nadrabiania zaległości przez polskie przedsiębiorstwa. W 2023 r. różnica wynosiła już około 10 p.p., co nadal świadczy o utrzymującym się opóźnieniu, ale jednocześnie potwierdza trend konwergencji.

Utrzymująca się różnica między Polską a średnią unijną wynika przede wszystkim z uwarunkowań strukturalnych, takich jak większy udział małych i średnich przedsiębiorstw, które rzadziej wdrażają narzędzia cyfrowe, niższy poziom ogólnej cyfryzacji gospodarki oraz ograniczone zasoby finansowe przeznaczane na działania marketingowe i innowacyjne. Jednocześnie w większych podmiotach poziom wykorzystania mediów społecznościowych jest zbliżony do standardów unijnych, co wskazuje, że bariera ma charakter bardziej organizacyjny niż technologiczny.

Całościowo dane pokazują, że media społecznościowe przeszły w analizowanym okresie drogę od narzędzia opcjonalnego do jednego z podstawowych elementów funkcjonowania przedsiębiorstw. Ich rola wykracza dziś poza marketing i obejmuje budowanie relacji z klientami, pozyskiwanie informacji rynkowych, a także wsparcie procesów rekrutacyjnych i komunikacji wewnętrznej. W kolejnych latach można oczekiwać dalszego wzrostu znaczenia tych narzędzi, choć będzie on miał raczej charakter jakościowy niż ilościowy i będzie związany z ich głębszą integracją z innymi obszarami działalności przedsiębiorstw oraz wykorzystaniem zaawansowanych technologii, takich jak analityka danych czy sztuczna inteligencja.

Wykres 5.9. Wykorzystanie mediów społecznościowych wśród przedsiębiorstw w Unii Europejskiej (średnia UE) oraz w Polsce w latach 2013-2023 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Chmura obliczeniowa

W 2023 r. z płatnych usług chmury obliczeniowej korzystało 55,3% przedsiębiorstw. Biorąc pod uwagę klasę wielkości, największą popularnością cieszyły się one wśród dużych firm (86,1%). Z tego typu usług korzystała blisko trzy czwarte firm średnich (73%) i ponad połowa firm małych (50,8%).

W 2025 r., w porównaniu z 2023 r., wykorzystanie rozwiązań chmurowych nieznacznie zmalało, zarówno w ujęciu ogólnym (spadek o 0,4 p.p.), jak i we wszystkich klasach wielkości firm – w dużych o 2,3 p.p., w średnich o 0,2 p.p. oraz w małych również o 0,2 p.p.

Dane dotyczące wykorzystania płatnych usług chmury obliczeniowej przez przedsiębiorstwa w Polsce w latach 2015-2025 wskazują na bardzo dynamiczny i strukturalny wzrost znaczenia tego typu rozwiązań w działalności gospodarczej. W całym analizowanym okresie odsetek firm korzystających z chmury wzrósł z 7,3% w 2015 r. do 55,3% w 2025 r., co oznacza niemal ośmiokrotny wzrost i przejście technologii z fazy wczesnej adopcji do poziomu masowego wykorzystania w gospodarce.

Najbardziej dynamiczne zmiany widoczne są po 2019 r., kiedy nastąpiło wyraźne przyspieszenie wdrażania usług chmurowych. Do 2019 r. wzrost miał charakter stopniowy i relatywnie umiarkowany – udział firm korzystających z chmury zwiększył się z poziomu jednocyfrowego do 17,5%. W kolejnych latach tempo adopcji znacząco wzrosło, osiągając 28,7% w 2021 r., a następnie skokowo przekraczając poziom 55% w 2023 r. i stabilizując się na podobnym poziomie w 2025 r. Taki przebieg sugeruje, że rynek wszedł w fazę szybkiej dyfuzji technologii, a następnie w fazę stabilizacji i dojrzałości.

Analiza według wielkości przedsiębiorstw pokazuje, że najwyższy poziom wykorzystania usług chmurowych występuje w dużych przedsiębiorstwach, gdzie już w 2015 r. wynosił on 24,7%, a w 2025 r. osiągnął 86,1%. Oznacza to, że chmura stała się w tej grupie niemal standardem operacyjnym. W średnich przedsiębiorstwach również odnotowano bardzo silny wzrost – z 13,4% do 73%, co wskazuje na szybkie nadrabianie zaległości technologicznych i rosnącą profesjonalizację zarządzania IT.

Najniższy poziom wykorzystania usług chmurowych występuje wśród małych przedsiębiorstw, jednak również w tej grupie obserwowany jest znaczący postęp – wzrost z 5,6% do 50,8% oznacza przejście od marginalnego do powszechnego stosowania tej technologii. Jednocześnie to właśnie małe firmy pozostają najbardziej wrażliwe na bariery wdrożeniowe, takie jak koszty, ograniczenia kompetencyjne oraz niższy poziom formalizacji procesów biznesowych.

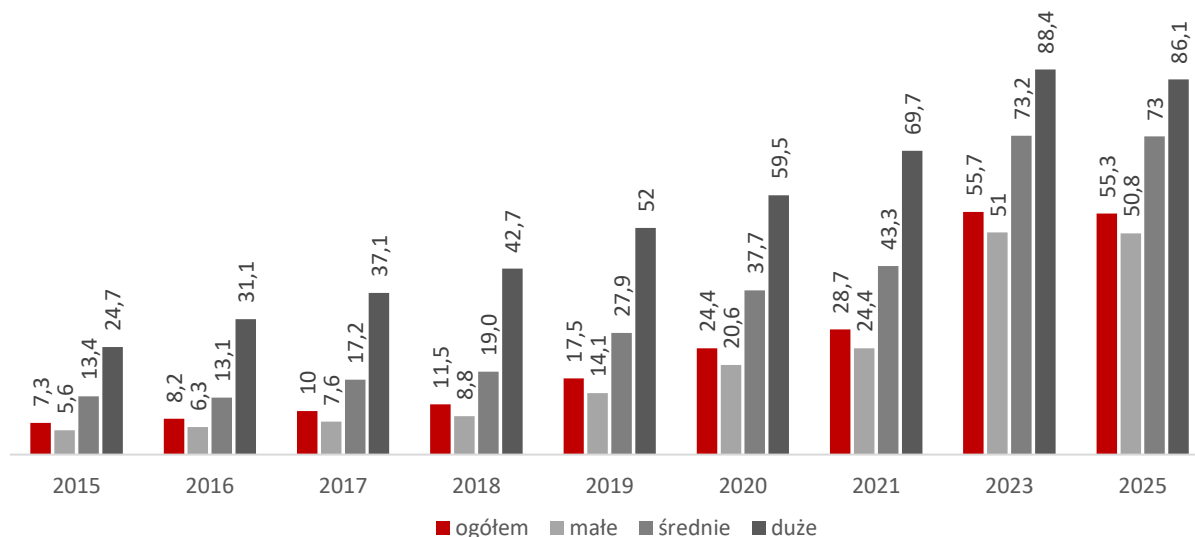
Szczególnie istotnym zjawiskiem jest gwałtowne przyspieszenie po 2020 r., które można wiązać zarówno z czynnikami strukturalnymi, jak i zewnętrznymi. Pandemia COVID-19 przyczyniła się do intensyfikacji procesów cyfryzacji i wymusiła szybsze wdrażanie rozwiązań umożliwiających pracę zdalną, skalowalność infrastruktury IT oraz elastyczny dostęp do

zasobów. W efekcie chmura obliczeniowa przestała być rozwiązaniem opcjonalnym, a stała się kluczowym elementem odporności operacyjnej przedsiębiorstw.

Dane z lat 2023-2025 wskazują natomiast na pewną stabilizację poziomu wykorzystania usług chmurowych, szczególnie w grupie ogółem oraz w małych przedsiębiorstwach. Może to sugerować zbliżanie się do fazy nasycenia rynku w części segmentów, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego tempa adopcji w średnich i dużych firmach, gdzie poziom wykorzystania jest już bardzo wysoki.

Obserwowany trend wskazuje na głęboką transformację technologiczną polskich przedsiębiorstw, w której usługi chmurowe stały się jednym z kluczowych filarów cyfryzacji. Jednocześnie utrzymujące się różnice między klasami wielkości firm pokazują, że proces ten ma charakter nierównomierny i zależy od skali działalności, poziomu zasobów oraz dojrzałości organizacyjnej przedsiębiorstw.

Wykres 5.10. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej według klas wielkości (% firm) w latach 2015-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2019-2025.

Według danych Eurostatu, w 2025 r. odsetek przedsiębiorstw w Polsce wykorzystujących płatne usługi w chmurze obliczeniowej był wyższy o 2 p.p. niż średnia w Unii Europejskiej (52,7%). Najczęściej z tego typu rozwiązań korzystają firmy w Finlandii (79,2%), we Włoszech (75,6%), Malcie (75,1%) oraz Irlandii (73%), natomiast najrzadziej – w Bułgarii (17,8%), Grecji (24,3%) i Rumunii (25%).

Z kolei dane dotyczące wykorzystania płatnych usług chmury obliczeniowej przez przedsiębiorstwa w Polsce i w Unii Europejskiej w latach 2016-2025 wskazują na bardzo dynamiczny wzrost znaczenia tej technologii w całej gospodarce, przy jednoczesnym wyraźnym zróżnicowaniu tempa jej adopcji między Polską a średnią unijną.

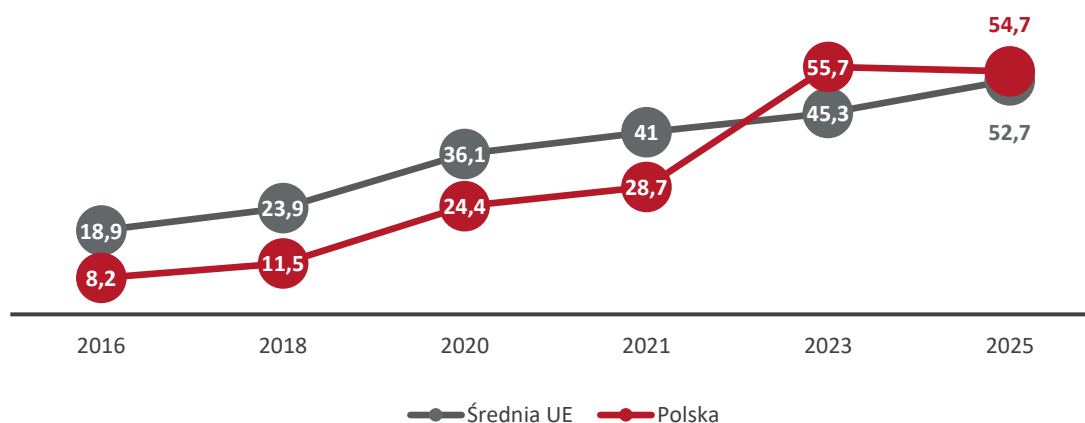
W całym analizowanym okresie zarówno w UE, jak i w Polsce obserwowany jest silny trend wzrostowy. W UE udział przedsiębiorstw korzystających z usług chmurowych zwiększył się

z 18,9% w 2016 r. do 52,7% w 2025 r., co oznacza niemal trzykrotny wzrost i przejście od fazy wczesnej adopcji do poziomu masowego wykorzystania. W Polsce dynamika była jeszcze bardziej intensywna – z 8,2% do 54,7% to ponad sześciokrotny wzrost i bardzo głęboka transformacja cyfrowa w relatywnie krótkim czasie.

Analiza porównawcza ujawnia jednak istotne różnice w przebiegu tego procesu.

W początkowych latach Polska wyraźnie pozostawała poniżej średniej UE – w 2016 r. różnica wynosiła ponad 10 p.p., a w 2017 r. nadal utrzymywał się istotny dystans. W kolejnych latach, szczególnie w okresie 2018-2021, Polska zaczęła szybko nadrabiać zaległości, a tempo wzrostu było wyraźnie wyższe niż średnio w UE. Kluczowym momentem był rok 2023, kiedy Polska osiąga poziom 55,7%, przewyższając średnią unijną (45,3%). Oznacza to czasowe „wyprzedzenie” UE w zakresie wykorzystania usług chmurowych przez przedsiębiorstwa. Jednak już w 2025 r. dystans nieznacznie się zmniejszył – Polska osiągnęła wynik 54,7% przy 52,7% w UE, co nadal oznacza utrzymanie bardzo wysokiego poziomu.

Wykres 5.11. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej w Unii Europejskiej (średnia UE) oraz w Polsce w latach 2016-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Podsumowanie

Korzystanie z nowoczesnych technologii prowadzi do poprawy efektywności pracy oraz oszczędności czasu. Rozwiązania cyfrowe wspierają również budowanie relacji z klientami, umożliwiając pozyskiwanie informacji zwrotnej na temat jakości obsługi oraz preferencji zakupowych. Niestety, dane statystyczne pokazują, że nie wszystkie polskie przedsiębiorstwa w pełni wykorzystują potencjał tego kanału komunikacji.

Wciąż występuje znacząca dysproporcja w zakresie wdrażania rozwiązań ICT w gospodarce. Niewykorzystany potencjał dotyczy przede wszystkim małych i średnich przedsiębiorstw. Ograniczone możliwości zatrudniania odpowiednio wykwalifikowanych pracowników oraz wdrażania nowoczesnych rozwiązań sprawiają, że te firmy są narażone na ryzyko wykluczenia cyfrowego.

Rozdział 6. Prośrodowiskowa aktywność przedsiębiorstw w Polsce⁷⁸

Polacy dość zaskakująco odbiegają od średniej unijnej w postrzeganiu wagi zmian klimatycznych. Blisko połowa obywateli Unii Europejskiej (47%) wskazuje zmiany klimatyczne jako trzeci (ex aequo z sytuacją gospodarczą) najpoważniejszy problem świata – po konfliktach zbrojnych (61%) oraz ubóstwie, głodzie i braku wody pitnej (50%). W Polsce zgadza się z tym poglądem tylko co czwarty badany (25%). Dane pochodzą z najnowszego europejskiego Eurobarometru⁷⁹ (marzec 2025 r.) i niewiele różnią się od wyników badania z 2023 r.⁸⁰, w którym 28% Polaków (przy unijnej średniej 46%) uznawało zmiany klimatu za istotny problem ludzkości.

Lepiej wypadamy w innym wymiarze: ocenie, czy działania przeciw zmianom klimatu prowadzą do innowacji i zwiększenia konkurencyjności w UE. Średnio 77% zarówno Europejczyków, jak i Polaków zgadza się z tą tezą. Różnice widać po podziale na stopnie zgody: zdecydowanie popiera ją 29% obywateli UE i tylko 17% Polaków, natomiast odsetek „raczej zgadzających się” wynosi w UE 48%, a w Polsce aż 60%.

Czy taki sposób patrzenia na zmiany klimatyczne wpływa na decyzje biznesu? Z pewnością tak – nie tylko dlatego, że firmy prowadzą Polacy, którzy statystycznie mniej martwią się klimatem niż przeciętny Europejczyk. Kluczowy jest popyt, czyli oczekiwania klientów. Konsument nie zawsze wymaga, by produkt czy usługa uwzględniały kwestie klimatyczne, a to hamuje presję na firmy. Jednak trendy konsumenckie powoli się zmieniają.

Nawet w krajach o niższej świadomości klimatycznej, jak Polska, marki wprowadzające rozwiązania prośrodowiskowe mogą zwiększać zainteresowanie i lojalność klientów, którzy ostatecznie swoimi wyborami zakupowymi współdecydują o jakości swojego życia. Wskazują na to wyniki badania ARC w ramach globalnego projektu sieci firm badawczych IRIS81.

⁷⁸ W rozdziale przedstawiono dostępne informacje statystyczne nt. aktywności prośrodowiskowej firm w Polsce w oparciu o dane GUS. Ze względu na cykliczność badań prowadzonych w ramach Europejskiego Indeksu Innowacyjności oraz badań Eurobarometru dla sektora MSP, w tej edycji nie było możliwe zaprezentowanie nowszych wyników wykorzystujących te źródła.

⁷⁹ *Zmiana klimatu. Specjalne badanie Eurobarometru nr 565*, Komisja Europejska 2025 (realizacja badania: 18 lutego 2025 – 7 marca 2025, N = 1008 wywiadów z dorosłymi Polakami).

⁸⁰ *Zmiana klimatu. Specjalne badanie Eurobarometru nr 538*, Komisja Europejska, 2023 (realizacja badania: 11 maja – 28 maja 2023, N=1026 wywiadów z dorosłymi Polakami).

⁸¹ *Global Public Confidence Study 2023, Raport z badania nastrojów społecznych wobec zmiany klimatu*, IRIS Network/ARC Rynek i Opinia, https://arc.com.pl/wp-content/uploads/2023/11/IRIS-PL-2023-Climate-Confidence-Report_KB.pdf (dostęp z dnia 06.04.2025).

W części poświęconej zmianom klimatycznym, obejmującej 27 krajów (w tym 13 z UE), Polacy nie odbiegają już tak wyraźnie od średniej jak w badaniach Eurobarometru. Wiedza o zaangażowaniu firmy w zrównoważony rozwój wpływa pozytywnie na decyzje zakupowe: dla 43% Polaków znaczenie ma wykorzystanie naturalnych składników (średnia: 44%), dla 48% – zdrowie i bezpieczeństwo produktu (średnia: 58%), dla 50% – brak chemikaliów (średnia: 56%), a dla 33% – jego biodegradowalność (średnia: 39%).

Choć Polacy deklarują większy sceptycyzm wobec skali i wagi zmian klimatycznych niż przeciętny Europejczyk, nie oznacza to obojętności w praktyce. W momencie podejmowania decyzji zakupowych kwestie środowiskowe zaczynają realnie wpływać na wybory konsumentów. To właśnie na poziomie codziennych decyzji rynkowych klimat przestaje być abstrakcją, a staje się konkretnym kryterium oceny produktów i marek.

6.1. Polska na tle UE

Najbardziej aktualne wyniki Europejskiego Indeksu Ekoinnowacyjności (European Eco-Innovation Scoreboard), z 2024 r., pokazują, że Polska uzyskując 69,7 pkt. przy średniej UE na poziomie 127,5 pkt., pozostała w grupie krajów „nadrabiających zaległości”. Pomiedzy 2022 a 2024 r. nasz kraj poprawił swój wynik zaledwie o 2,33 p.p., gdy średnia dla UE wzrosła w tym czasie o 6,5 p.p. Więcej na temat ostatniego badania Indeksu Eko-innowacyjności można znaleźć w poprzedniej edycji Raportu o stanie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce⁸².

6.2. Znaczenie ekoinnowacji dla przedsiębiorstw innowacyjnych w Polsce

Nie istnieją publiczne dane na temat prośrodowiskowej działalności firm ogółem, natomiast GUS wnikliwiej przygląda się temu aspektowi działalności wśród firm prowadzących działalność innowacyjną. Ostatnie opublikowane w tym temacie dane dotyczą wyników przedsiębiorstw innowacyjnych w latach 2022-2024. Ocena ekoinnowacyjności tej grupy firm została dokonana w dwóch wymiarach: analizowano intensywność działań innowacyjnych w zakresie wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług oraz intensywność działań innowacyjnych w okresie użytkowania zakupionego produktu lub korzystania z usługi na poziomie użytkowników końcowych (tj. klientów indywidualnych, biznesowych, instytucjonalnych), oddzielnie dla sektora przemysłowego i sektora usługowego.

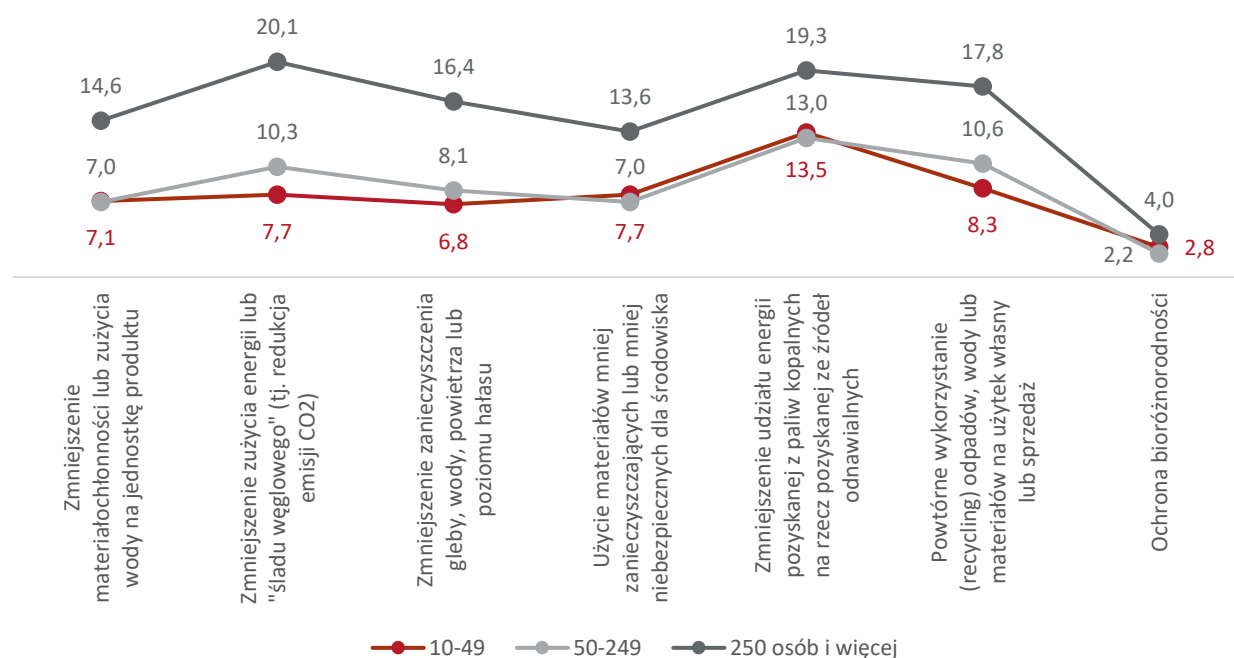
⁸² Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2025, PARP, [Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2025 - PARP - Centrum Rozwoju MŚP](#) (dostęp z dnia 06.04.2026).

Aktywność prośrodowiskowa przedsiębiorstw przemysłowych

Podstawowa obserwacja dla przedsiębiorstw przemysłowych jest taka: firmy znacznie częściej deklarują, że ich aktywność prośrodowiskowa, mierzona siedmioma typami działań⁸³, charakteryzuje się nieznacznym wkładem w ochronę środowiska, niż że efekty tej aktywności są znaczące. Wskazania znaczącego wkładu w ochronę środowiska są najczęściej ponad dwukrotnie niższe w ramach poszczególnych typów działań. Na plus należy przyjąć, że w przypadku wszystkich wskaźników, deklaracje przedsiębiorstw ogółem odnośnie do prośrodowiskowego charakteru wprowadzanych innowacji poprawiły się między okresem 2020-2022 a 2022-2024.

Niezależnie od swej wielkości, firmy najczęściej wskazywały znaczący wkład w zakresie zmniejszenia udziału energii pozyskanej z paliw kopalnych na rzecz pozyskanej ze źródeł odnawialnych (14% dla ogółu firm wobec 9,8% w poprzednim okresie). W dalszej kolejności wskazywano na zmniejszenie zużycia energii (10% wobec 7,4% w latach 2020-2022). Najnowsze dane wskazują też, że im większa firma, tym większy jest jej wkład w ochronę środowiska, przy czym duże podmioty znacząco dystansują się wobec małych i średnich.

Wykres 6.1. Przedsiębiorstwa przemysłowe, które w latach 2022-2024 wprowadziły innowacje przynoszące korzyści dla środowiska uzyskane w okresie wytwarzania przez przedsiębiorstwo wyrobów lub usług – WKŁAD ZNACZĄCY (w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie)

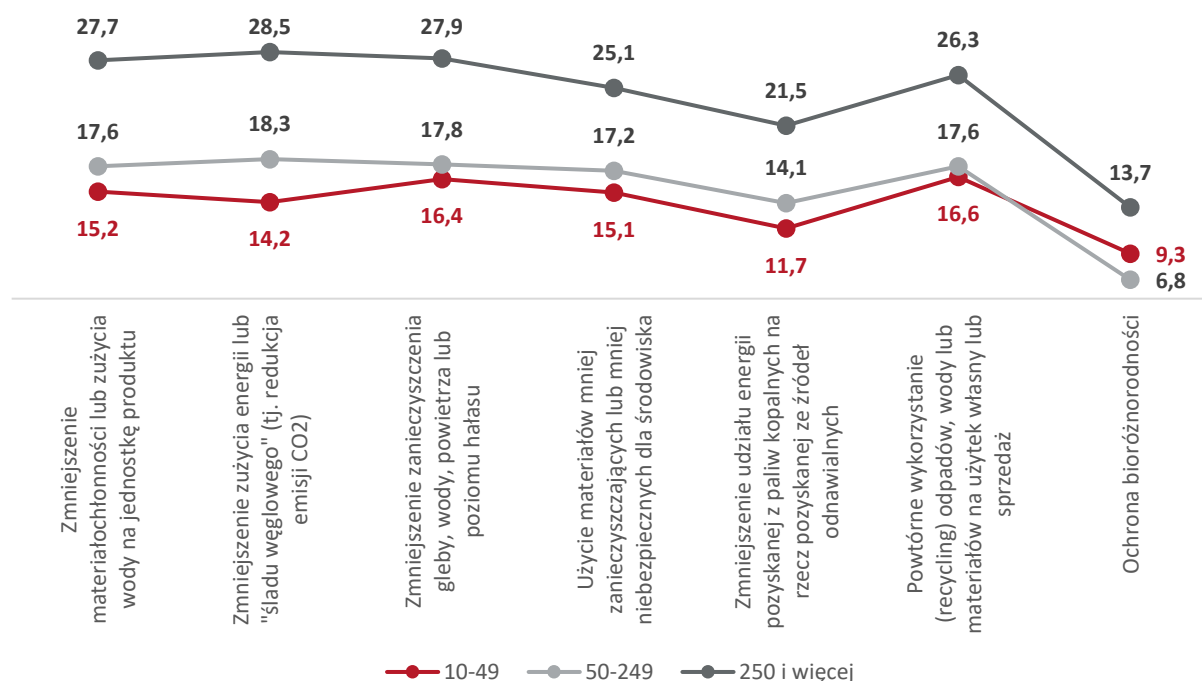

Źródło: *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2022-2024*, GUS, 2025.

⁸³ Patrz: Wykres 6.1 i kolejne.

Jednocześnie ze wzrostem odsetka deklaracji w zakresie znaczącego wkładu w ochronę środowiska rósł odsetek deklaracji w zakresie wkładu nieznacznego.

Wykres 6.2. Przedsiębiorstwa przemysłowe, które w latach 2022-2024 wprowadziły innowacje przynoszące korzyści dla środowiska uzyskane w okresie wytwarzania przez przedsiębiorstwo wyrobów lub usług – WKŁAD NIEZNACZNY (w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie)

Źródło: *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2022-2024*, GUS, 2025.

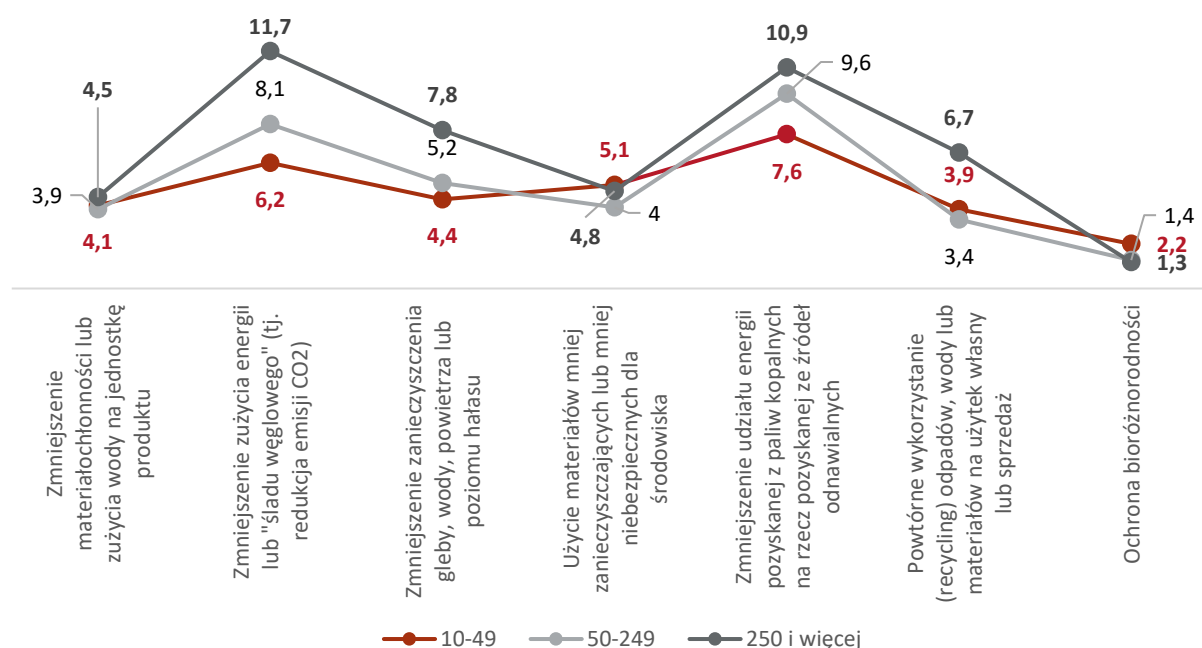
Najczęściej firmy przemysłowe wymieniały swój wkład w recykling odpadów i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby. W przypadku małych i średnich firmy niektóre wskaźniki spadły minimalnie, w przypadku dużych wzrost dotyczył każdego wskaźnika.

Aktywność prośrodowiskowa przedsiębiorstw usługowych

Również w przypadku firm usługowych okres 2022-2024 odznacza się pozytywnym odbiciem od negatywnego trendu z lat 2018-2020 i 2020-2022. Dotyczy to firm ogółem, bo widać zróżnicowanie w zależności od wielkości firm. W zakresie znaczącego wkładu w działalność środowiskową, małe firmy podwyższyły swoje wyniki we wszystkich wskaźnikach, podczas gdy średnie firmy uzyskały gorsze rezultaty aż w 4 na 7 badanych aspektów.

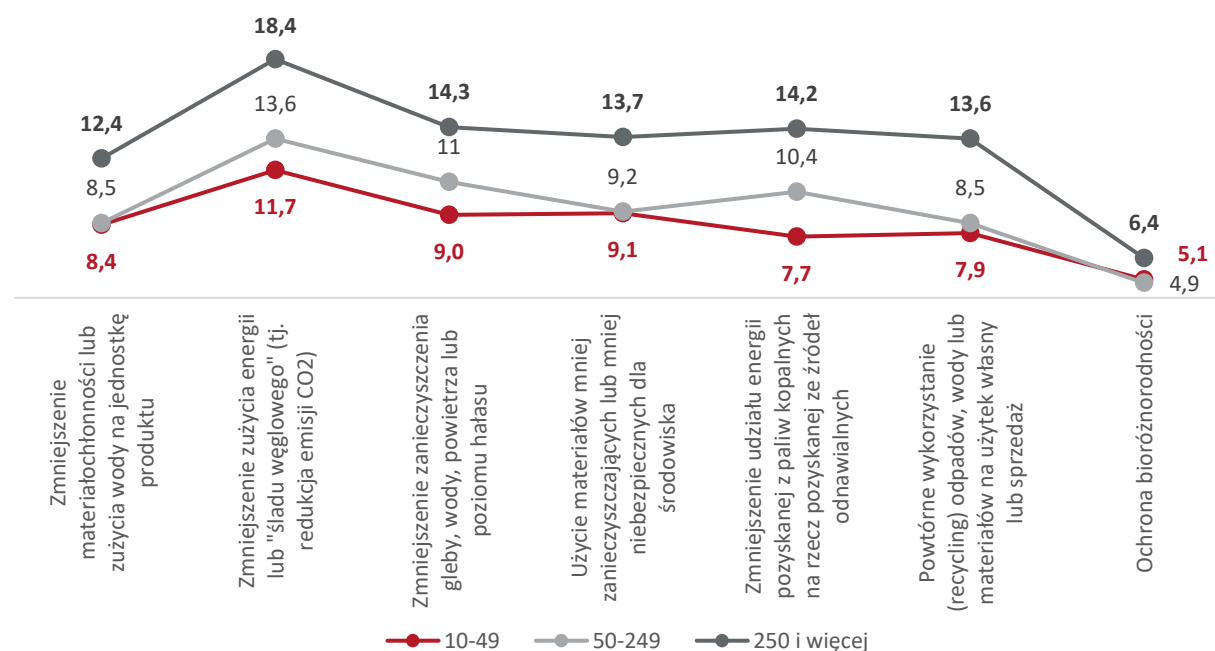
W przypadku nieznacznego wkładu w ochronę środowiska nie zachodzi analogiczna sytuacja. Przedsiębiorstwa ogółem uzyskały słabsze wyniki aż w 5 aspektach. Najlepiej wypadły duże podmioty, które zadeklarowały nieznaczną poprawę w zakresie prawie wszystkich aspektów, najślabiej – małe, które z kolei zanotowały spadki w prawie wszystkich kategoriach.

Wykres 6.3. Przedsiębiorstwa usługowe, które w latach 2022-2024 wprowadziły innowacje przynoszące korzyści dla środowiska uzyskane w okresie wytwarzania przez przedsiębiorstwo wyrobów lub usług – WKŁAD ZNACZĄCY (w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie)

Źródło: Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2022-2024, GUS 2025.

Wykres 6.4. Przedsiębiorstwa usługowe, które w latach 2022-2024 wprowadziły innowacje przynoszące korzyści dla środowiska uzyskane w okresie wytwarzania przez przedsiębiorstwo wyrobów lub usług – WKŁAD NIEZNACZNY (w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie)

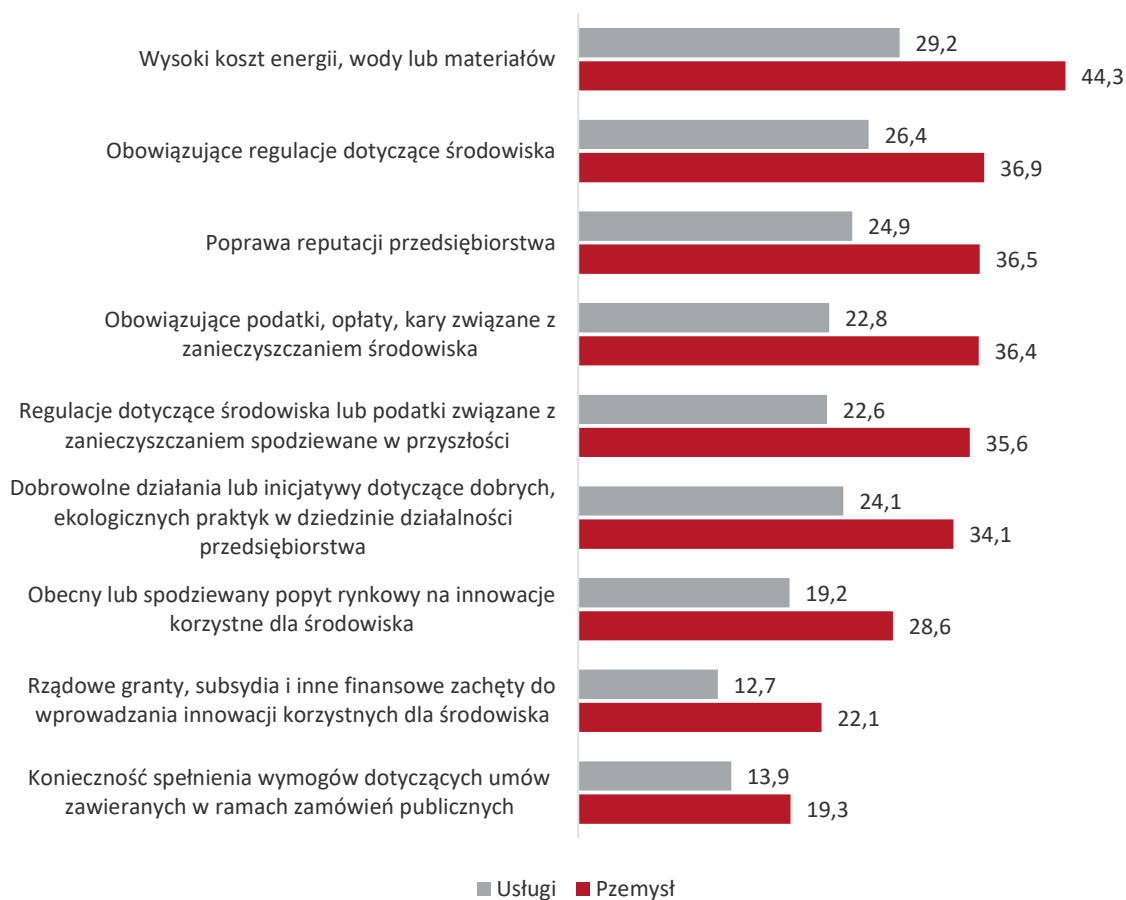

Źródło: Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2022-2024, GUS 2025.

6.3. Wpływ regulacji (w tym środowiskowych) na działalność innowacyjną

Jeśli skoncentrujemy się tylko na grupie firm aktywnych innowacyjnie, to okazuje się, że głównym czynnikiem, który stymulował firmy do innowacji prośrodowiskowych były wysokie koszty środków produkcji. Świadczy to o pragmatycznym podejściu podmiotów gospodarczych do wyzwań, na które odpowiadają nowymi, innowacyjnymi rozwiązaniami. W porównaniu do okresu 2020-2022 wzrósł odsetek wskazań dotyczących znaczenia regulacji, reputacji przedsiębiorstwa oraz kwestii podatkowych. Co ciekawe, nadal stosunkowo rzadko wskazywana była zachęta dotycząca grantów i subsydiów. Co prawda, w ostatniej edycji wskazania firm przemysłowych nieco wzrosły (z 19,6% do 22,1%), ale już firmy usługowe rzadziej deklarowały wagę takiej zachęty (spadek z 14,1% do 12,7%).

Wykres 6.5. Jak ważne były poniższe czynniki dla podjęcia decyzji przez Państwa przedsiębiorstwo o wdrożeniu w latach 2022–2024 innowacji przynoszących korzyści dla środowiska? (% przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie, połączone odpowiedzi „bardzo ważne” i „ważne”)

Źródło: Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2022-2024, GUS 2025.

Wydawać by się mogło, że konieczność dostosowania się do obowiązującego prawa, dobra reputacja oraz potrzeba zmniejszenia kosztów są wystarczającymi powodami do wprowadzania innowacji środowiskowych lub bardziej oczywistymi niż szansa na potencjalny grant. Mając jednak na uwadze z jednej strony obciążenia firm, w pierwszej kolejności wysokie koszty energii w Polsce, z drugiej, niewysoki popyt na innowacje środowiskowe ze strony konsumenta, można oczekiwać, że proces zwiększania udziału innowacji prośrodowiskowych w Polsce będzie bardzo powolny. Na tyle powolny, że może wymagać podjęcia określonych interwencji publicznych dedykowanych sektorowi przedsiębiorstw.

Infolinia: 801 332 202

kontakt@parp.gov.pl

